

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені І. І. МЕЧНИКОВА
ФАКУЛЬТЕТ РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА ТЕОРЕТИЧНОЇ ТА ПРИКЛАДНОЇ ФОНЕТИКИ
АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

А. В. Матієнко-Сільницька, А. І. Грігорян

**ПЕРША ІНОЗЕМНА МОВА (АНГЛІЙСЬКА).
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ПРАКТИЧНА
ФОНЕТИКА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ:
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК**

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої
освіти спеціальності 035 Філологія спеціалізації
035.041 Германські мови та літератури (переклад
включно), перша – англійська

Видавничий дім
«Гельветика»
2023

УДК 811.111'342(072)

М342

Автори:

А. В. Матієнко-Сільницька, к.філол.наук, доцент кафедри теоретичної та прикладної фонетики Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;

А. І. Грігорян, викладач кафедри теоретичної та прикладної фонетики Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Рецензенти:

Г. І. Приходько, д.філол. наук, професор, професор кафедри Англійської філології та лінгводидактики Запорізького національного університету;

І. О. Ківенко, к. філол. наук, доцент, доцент кафедри «Філологія»

Одеського національного морського університету.

Рекомендовано до друку науково-методичною радою

ОНУ імені І. І. Мечникова

Протокол № 5 від 7 грудня 2023 р.

Матієнко-Сільницька А. В., Грігорян А. І.

М342

Перша іноземна мова (англійська). Змістовий модуль 1. Практична фонетика англійської мови : навчально-методичний посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2023. 152 с.

ISBN 978-617-554-186-9

Навчально-методичний посібник призначений для здобувачів першого рівня вищої освіти спеціальностей 035 Філологія спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша-англійська, які вивчають обов'язкову дисципліну «Практична фонетика англійської мови». Навчально-методичний посібник може прислужитися і для здобувачів першого (бакалаврського) рівня в рамках дисципліни «Друга іноземна мова (англійська)». Основна мета навчально-методичного посібника – надати методичну допомогу здобувачам вищої освіти у підготовці та вивченні зазначених дисциплін під час занять та у процесі самостійної роботи. Посібник спрямований на засвоєння здобувачами теоретичного матеріалу, розуміння особливостей артикуляції англійських звуків та розвинення навичок сучасної стандартної південно-британської вимови.

ISBN 978-617-554-186-9

УДК 811.111'342(072)

© А. В. Матієнко-Сільницька, А. І. Грігорян, 2023

Зміст

Передмова.....	5
Вступ до фонетичного курсу.....	6
1. Класифікація голосних та приголосних.....	10
2. Типи складів та правила читання.....	15
3. Інтонаційне оформлення речень різних комунікативних типів.....	18
4. Диграфи. Особливості вимовлення сонантів.....	27
5. Низький спадний тон.....	30
6. Спада ступінчаста шкала.....	39
7. Низький висхідний тон.....	43
8. Інтонація звернення. Інтонація слів автора. Інтонація непрямої мови.....	45
9. Правила наголосу.....	47
10. Інтонація привітань.....	48
Part 1. Vowels.	
Unit 1: Lesson 1 /i:/, /ɪ/.....	50
Lesson 2 /e/, /æ/.....	58
Unit 2: Lesson 3 /ə/, /eɪ/, /eə/.....	67
Unit 3: Lesson 4 /z:/, /ʒu/.....	75
Lesson 5 /ʊ/, /u:/.....	82
Unit 4: Lesson 6 /ʌ/, /ɑ:/.....	90
Lesson 7 /ɔ:/, /ɒ/.....	96
Unit 5: Lesson 8 /ɪə/, /ʊə/, /aʊ/.....	103
Lesson 9 /aɪ/, /ɔɪ/.....	111
Lesson 10 /aɪə/, /aʊə/, /ɔɪə/.....	116

Part 2. Consonants.

Unit 6: Lesson 11 /ŋ/, /n/.....	119
Lesson 12/h/, /j/.....	123
Lesson 13 /v/, /w/.....	126
Unit 7: Lesson 14 /p/, /t/, /k/.....	128
Lesson 15 /θ/, /ð/.....	136
Unit 8: Lesson 16 /r/, /l/.....	139
Lesson 17/f/, /z/, /ʃ/, /dʒ/.....	143
Додатки.....	147
Література.....	151

ПЕРЕДМОВА

Пропонований навчально-методичний посібник є вступним корективним фонетичним курсом англійської мови та призначений для здобувачів першого рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша-англійська, які вивчають дисципліну «Практична фонетика англійської мови».

Основною метою даного посібника є корекція та постановка сучасної південно-британської вимови (SSB or Modern RP), що лежить в основі літературної вимови сучасної англійської мови, вивчення основних інтонаційних моделей, розвиток рецептивних та перформативних мовних навичок, а також базової компетенції у галузі фонетики як розділу лінгвістики.

Для досягнення цієї мети вирішуються такі завдання:

- ознайомити студентів із системою голосних та приголосних фонем сучасної англійської мови, а також виробити стійку навичку їх правильної вимови у різних фонетичних контекстах;
- виробити вміння правильної вимови приголосних на стику звуків (асиміляція, втрата вибуху, носовий вибух і т.д.);
- розвинути стійкі вимовні навички безакцентної вимови на сегментному рівні з метою їх якісного використання в рамках суперсегментного рівня;
- освоїти вживання інтонаційних моделей у практиці говоріння.

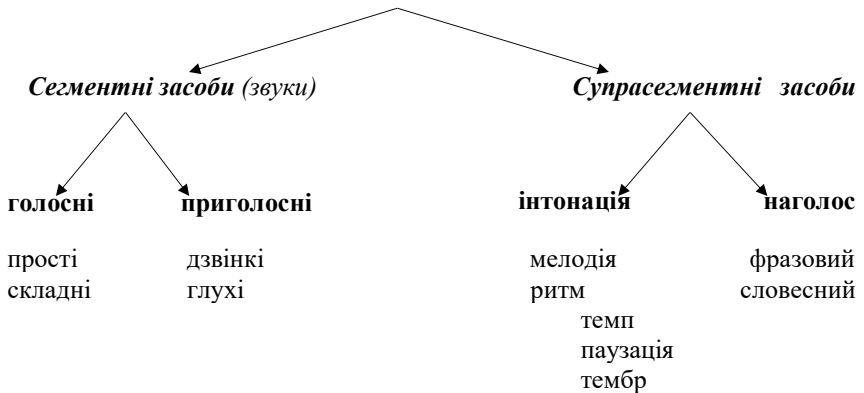
Цей посібник складається з вступу з теоретичним блоком, першої частини (10 практичних уроків, що включають теоретичні обґрунтування та практичні вправи на відпрацювання голосних звуків) та другої частини (7 уроків, що включають теоретичні обґрунтування та практичні вправи на відпрацювання приголосних звуків). Система аудіо-вправ відображає поступовість відпрацювання мовного матеріалу. Спочатку це виголошення окремих звуків, потім відпрацювання звуків у словах, словосполученнях та реченнях.

Даний посібник передбачає освоєння теоретичних основ та максимальне засвоєння студентами практичного матеріалу шляхом цілеспрямованого закріплення та вчинення вимовних навичок. Завданням авторів посібника є підготовка студентів до оволодіння зазначеними навичками та надалі вільному використанні їх у невідготовленому мовленні, автоматичному правильному фонологічному оформленню своїх висловлювань.

ВСТУП ДО ФОНЕТИЧНОГО КУРСУ

Фонетичний лад англійської мови є своєрідним, і його вивчення представляє значні труднощі як у власне звуковому, так і в інтонаційному плані. Оволодіти нормами вимови іноземної мови означає навчитися правильно вимовляти звуки цієї мови як ізольовано, так і в процесі мовлення, а також правильно інтонаційно оформляти речення.

ОСНОВНІ ОДИНИЦІ ВИМОВЛЯННЯ

В основі звукового ладу будь-якої мови лежить система фонем. Фонема може бути визначена як найдрібніша звукова одиниця мови. Це звук або група звуків, які при протиставленні іншим звукам в однаковому фонетичному контексті, розрізняють слова і граматичні форми слів. Наприклад: bed [bed] - bad [bæd], song [sɒŋ] - long [lɒŋ]. Кожна фонема має своє власне графічне зображення - транскрипцію.

Кількість звуків-фонем, які складають слово, не завжди збігається з кількістю букв, які входять до його складу, що ускладнює оволодіння англійською орфографією. Так, наприклад, слово daughter ['dɔ:tə] містить вісім букв, але чотири фонemi. 26 букв англійського алфавіту передають 44 звуки - 20 голосних і 24 приголосних фонemi.

Подібна розбіжність між орфографією і вимовою обумовлена історично. Англійська орфографія протягом століть не зазнала значних змін і в своєму сучасному вигляді відображає вимову, яка існувала в мові кілька століть тому.

Для того, щоб правильно та швидко оволодіти звуками англійської фонетики, необхідно регулярно практикувати «артикуляційну зарядку».

«Артикуляційна зарядка».

Виконуйте зарядку перед дзеркалом щоденно. Це допоможе мовленнєвому апарату швидше адаптуватися до нового акценту.

Послідовність зарядки:

1. *Оскал.*

Подивіться в дзеркало і посміхніться, максимально оголивши верхні та нижні зуби. При цьому губи не повинні витягуватися вперед, куточки губ мають бути розтягнуті, а зуби зімкнуті. Утримуємо цю позицію протягом 60 секунд.

2. *Губи.*

a. З нейтральної позиції відтягніть лівий куточок максимально ліворуч. Поверніть назад. Намагайтеся, щоб правий куточок при цьому не рухався. Повторіть 10 разів.

b. Те саме повторіть з правим куточком. Відтягуємо убік і повертаємо. 10 разів.

c. Нижня губа. Трохи розтягуємо куточки губ. Опускаємо нижню губу, максимально оголюючи нижні зуби. Важливо, щоб губа при цьому не відходила від зубів, вона повинна бути притиснута до них. Повертаємось у вихідну позицію. Повторюємо 10 разів.

d. Верхня губа. Розтягуємо куточки. Піднімаємо верхню губу максимально вгору – працюють носогубні складки. Намагаємось не відтягувати губу від зубів. Щоб нижня губа не рухалась, можна її притримати пальцем.

3. *Нижня щелепа.*

a. Щелепа вниз. Вихідна позиція - оскал, язик лежить у роті плоско. На рахунок 1 нижня щелепа максимально опускається донизу, на 2 – повертаємось в оскал. Язик утримуємо плоско.

b. Вихідна позиція – оскал. Опускаємо щелепу вниз на 1-2-3. На 4 - повертаємось в оскал.

c. Рух щелепою вправо-вліво, губи зімкнуті, язик у роті лежить плоско. 10 разів на кожную сторону.

d. Щелепа вперед. Губи зімкнуті, язик у роті лежить плоско. На 1 – висуваємо нижню щелепу вперед. На 2 – повертаємось у вихідну позицію. Губи під час правих не розмикаються.

4. *Язик.*

a. Рот закритий, кінчиком язика сильно давимо то на праву, то на ліву щоку. По 10 разів на кожную сторону.

b. Язик-лопатка. Оскал, плоский язик, трохи відкриваємо рота і виводимо плоский язик на півсантиметра вперед. Відводимо язик назад. І так 10 разів, не забуваючи зберігати оскал!

c. Язик-жало. Оскал, плоский язик, опускаємо нижню щелепу, тягнемо кінчик язика до кінчика носа.

d. Кінчик язика. Оскал, плоский язик. Відкриваємо рота, ставимо кінчик язика на альвеоли (горбики за верхніми зубами), потім, не закриваючи рота, перекладаємо язик до нижніх зубів. 10 повторів.

e. Рот закритий, язик плоский. На 1 – відтягуємо язик максимально назад. На 2 – повертаємось у вихідне положення. Повторюємо 10 разів.

Дихання. Качаємо діафрагму. Покласти долоню на діафрагму, вдихнути через ніс (надути живіт), скинути повітря 3 різкими та потужними видихами через рот (допомогти собі виштовхувати повітря пресом та діафрагмою). Повторити 5 разів.

Аспірація - /p/, /t/, /k/

Виконуйте вправи щодня, одразу після артикуляційної зарядки. Це допоможе мовленнєвому апарату швидше адаптуватися до нового акценту.

1. Прочитайте слова на /p/. Перед вимовлянням кожного слова вдихніть повітря на діафрагму і на видиху тричі промовте /p/.

p-p-p-pin p-p-p-pen p-p-p-pear p-p-p-pocket p-p-p-Peter
p-p-p-poke p-p-p-puppy p-p-p-park p-p-p-pie p-p-p-port

2. Прочитайте слова з /t/. Перед вимовлянням кожного слова вдихніть повітря на діафрагму і на видиху тричі промовте /t/.

t-t-t-tall t-t-t-tap t-t-t-top t-t-t-tell t-t-t-time t-t-t-table t-t-t-tone
t-t-t-too

3. Прочитайте слова з /k/. Перед вимовлянням кожного слова вдихніть повітря на діафрагму і на видиху тричі промовте /k/.

k-k-k-cup k-k-k-k-coat k-k-k-car k-k-k-cake k-k-k-cook k-k-k-call
k-k-k-can k-k-k-kite k-k-k-kit

«Сильні приголосні». Виконуйте вправи щодня одразу після артикуляційної зарядки. Це допоможе мовленнєвому апарату швидше адаптуватися до нового акценту.

Прочитайте слова, сильно виділяючи приголосні. На кожен приголосний напружуйте діафрагму. Тягніть приголосні, подумки рахуючи до трьох.

Double Sun Zoo Baby SHoe Fate Van Guide Change Gym THis Think

ПОНЯТТЯ ПРО АРТИКУЛЯЦІЙНУ БАЗУ, ОРГАНИ МОВЛЕННЯ І ЇХ РОБОТУ

Навчання англійській вимові Modern RP (Received Pronunciation) проводиться на базі норми вимови лондонського діалекту, що лежить в основі літературної вимови сучасної англійської мови. Для того, щоб оволодіти правильною англійською вимовою, необхідно ознайомитися з будовою і роботою нашого артикуляційного апарату.

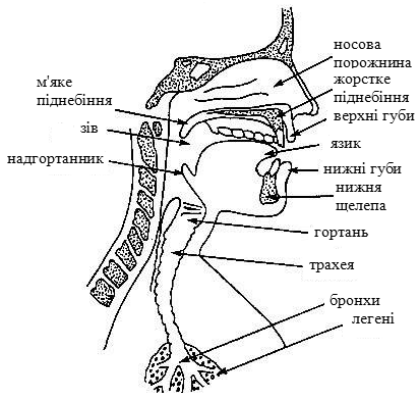
Мовленнєвий апарат людини складається з гортані, порожнини глотки, порожнини носа і рота. Для перерахованих органів утворення звуків є вторинною функцією, тобто власне артикуляційних органів не існує. Мовленнєвий апарат складається з рухомих і нерухомих органів мовлення.

До рухомих органів мовлення відносяться:

- 1) язик,
- 2) губи,
- 3) м'яке піднебіння з маленьким язичком,
- 4) задня стінка зіву,
- 5) голосові зв'язки, що знаходяться в гортані,
- 6) нижня щелепа.

До нерухомих органів мовлення відносяться:

- 1) верхні зуби,
- 2) альвеоли (горбики, розташовані безпосередньо за верхніми зубами),
- 3) жорстке піднебіння.

ТЕМА 1. КЛАСИФІКАЦІЯ ГОЛОСНИХ ТА ПРИГОЛОСНИХ

В англійській мові **20 голосних** і **24 приголосні звуки**. При вимовлянні голосних звуків повітря на своєму шляху не зустрічає шумоутворюючої перешкоди. Якщо ж повітря, що видихається, зустрічає шумоутворюючу перешкоду, вимовлені звуки називаються приголосними. За роботою голосових зв'язок розрізняють **глухі** і **дзвінкі** приголосні. При вимовлянні глухих приголосних голосова щілина розкрита, і повітря, що видихається проходить через гортань беззвучно. При артикуляції дзвінких приголосних голосові зв'язки зближені і напружені. Повітря, що видихається, приводить їх в коливання, в результаті чого утворюється дзвінкий приголосний звук. В англійській мові до дзвінких приголосних належать: [b, v, g, d, z, l, m, n, r, ð], до глухих - [k, p, s, t, f, tʃ, ʃ, h, θ]. На відміну від голосних приголосні характеризуються наявністю шуму, утвореного при подоланні перешкоди. При вимовлянні глухих приголосних чується тільки шум, при вимовлянні дзвінких - шум і голос. Якщо шум превалює над голосом, приголосний називається шумним [t], [d], [s], якщо голос превалює над шумом, приголосний називається сонантом [m], [n], [j], [w], [r], [l].

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ КЛАСИФІКАЦІЇ ПРИГОЛОСНИХ

Англійські приголосні класифікуються за такими принципами:

- 1) за способом утворення перешкоди,
- 2) за роботою активного органу мовлення і місцем утворення перешкоди,
- 3) за участю голосових зв'язок,
- 4) за енергією, використаною при артикуляції приголосного звуку, або за силою вимовляння.

I. За першим принципом приголосні діляться на 4 групи: **смичні, щілинні, африкати і дрижачі**.

Утворення смичних приголосних досягається повним змиканням артикуючих органів мовлення, тобто утворенням в порожнині рота повної перешкоди для потоку повітря. Якщо при розмиканні перешкоди струмінь повітря виробляє сильний звук, то такі приголосні називаються вибуховими ([k], [g], [p]).

При вимовлянні смичних сонантів прохід для повітря через ротову порожнину є закритим, тому що м'яке піднебіння опущено, і струмінь повітря йде через носову порожнину. Такі смичні сонанти називаються носовими ([m], [n]).

При вимовлянні щілинних приголосних досягається деяке зближення артикуляційних органів мовлення. Якщо утворена щілина не дуже широка і в вимовлянні приголосних переважає шум тертя, то такі приголосні називаються фрикативними ([f], [v], [h]).

При вимовлянні щілинних сонантів прохід для повітряного струменя дещо ширше. Якщо повітря прямує уздовж всієї площини язика, утворюються серединні сонанти ([r], [j], [w]); якщо ж повітря спрямовується з боків язика, утворюється бічний або латеральний сонант ([l]).

При вимовлянні африкат [tʃ], [dʒ] повна перешкода поступово переходить в неповну.

При артикуляції дрижачих приголосних язик вібує. Дрижачі звуки не властиві англійській мові; прикладом такого звуку може служити український приголосний [p].

II. За другим принципом приголосні діляться на наступні групи:

1. **Губно-губні** приголосні, при вимовлянні яких перешкода утворюється змиканням або зближенням верхньої і нижньої губ ([p], [b], [m], [w]).

2. **Губно-зубні** приголосні, при вимовлянні яких перешкода утворюється шляхом зближення верхніх зубів і нижньої губи ([f], [v]).

3. **Передньоязикові** приголосні, при вимовлянні яких в утворенні перешкоди бере участь передня частина язика. Тут розрізняють **дорсальні**, при вимовлянні яких кінчик язика пасивний і дещо опущений; **апикальні**, при вимовлянні яких активним є кінчик язика ([n], [z], [θ]). назад (український [p] і англійський [r]). Передньоязикові приголосні, артикульовані у внутрішній поверхні верхніх зубів, називаються **зубними** (українські [т], [д]), а ті, які артикують у альвеол, називаються **альвеолярними** (англійські [t], [d], [n], [s], [z]).

4. **Середньоязикові** приголосні артикуються середньою спинкою язика, піднятою до жорсткого піднебіння (лат. – palatum), тому за місцем утворення перешкоди вони називаються палатальними ([j]).

5. **Задньоязикові** приголосні артикуються задньою спинкою язика, піднятою до м'якого піднебіння (лат. – velum), і називаються веллярними ([k], [g], [ŋ]).

III. За третім принципом приголосні поділяються на **дзвінкі** ([b, v, g, d, z, l, m, n, r, ð]) і **глухі** ([k, p, s, t, f, ʃ, h, θ]).

IV. За четвертим принципом приголосні діляться на **слабкі** (lenis) – дзвінки ([b, d, g, v, ð, z, ʒ, dʒ]) і **сильні** (fortis) – глухі([p, t, k, f, θ, s, ʃ, tʃ]).

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ КЛАСИФІКАЦІЇ ГОЛОСНИХ

Класифікація англійських голосних визначається такими принципами:

- I. За особливостями положення язика.
- II. За особливостями положення губ.
- III. За тривалістю.
- IV. За стабільністю артикуляції.

I. В залежності від того, яка частина язика піднята до піднебіння, голосні поділяються на:

- 1) голосні **переднього ряду**, при вимовлянні яких піднята середня частина язика ([i:], [ɪ], [e], [æ]).
- 2) голосні **середнього ряду**, при вимовлянні яких піднято ділянку язика на кордоні його середньої і задньої частин (український [a]);
- 3) голосні **змішаного ряду**, при вимовлянні яких язик піднімається повністю ([ə:], [ə], [ʌ]).
- 4) голосні **заднього ряду**, при вимовлянні яких піднята задня частина язика ([u:], [ʊ], [ɔ], [ɑ:]).

В залежності від ступеня підйому тієї чи іншої частини язика голосні поділяються на такі групи:

- а) голосні **високого підйому**, при вимовлянні яких язик значно зближується з піднебінням ([i:], [u:], [ɪ], [ʊ]).
- б) голосні **середнього підйому**, при вимовлянні яких язик знаходиться на півдорозі до піднебіння ([ə:], [ə], [e], [ʌ]).
- в) голосні **низького підйому**, при вимовлянні яких язик разом з нижньою щелепою опущений вниз ([æ], [ɑ:], [ɔ], [ɑ:]).

II. За другим принципом голосні поділяються на лабіалізовані і нелабіалізовані. При вимовлянні лабіалізованих голосних губи округлені і дещо висунуті вперед: ([ɔ:], [u:], [ɔ], [ʊ]); при вимовлянні нелабіалізованих голосних губи зберігають нейтральне або дещо розтягнуте положення ([i:], [ɪ], [e], [æ], [ɑ:], [ʌ], [ə:], [ə]).

III. За третім принципом англійські голосні поділяються на довгі і короткі.

Тривалість англійських голосних схильна до позиційних змін. Голосні мають найбільш тривале читання у відкритому складі, вимовляються дещо коротше в закритому складі перед дзвінким приголосним і зазнають значного скорочення перед глухим приголосним [bi: - bi:d - bi:t].

IV. Залежно від стабільності артикуляції виділяють три групи голосних:

1. **Монофтонги**, при вимовлянні яких артикуляція не змінюється протягом усього періоду звучання: [ɪ], [e], [æ], [ɑ:], [ɔ], [ɔ:], [ʊ], [ʌ], [ə:], [ə].

2. **Дифтонги**, що складаються з двох різних за якістю елементів: [eɪ], [aɪ], [ɔɪ], [aʊ], [əʊ], [ɪə], [eə], [ʊə]. Наголошеним і складоутворюючим є перший із складаючих його голосних – ядро. Другий елемент дифтонгу – глайд. Дифтонги вимовляються зі зменшенням сили артикуляції до їх кінця, який має нисхідний характер. Другі елементи дифтонгів дуже короткі, і язик зазвичай не доходить до положення, необхідного для їх вимовляння.

3. **Дифтонгоїди**, якісність яких неоднорідна на початку і в кінці вимовляння: [i:], [u:].

4. **Трифтонги**, що складаються з трьох різних за якістю елементів. Найсильніший і найвиразніший елемент цих поєднань – перший, найслабший – другий. Графічно їх можна зобразити таким чином: [aɪə], [aʊə], [ɔɪə].

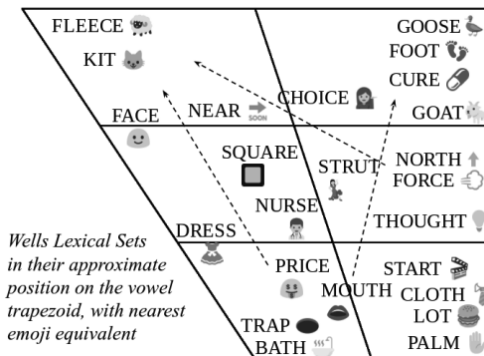
В англійській мові 10 монофтонгов, 2 дифтонгоїда, 8 дифтонгів і 3 трифтонги. Англійський алфавіт складається з 26 букв, які в писанні позначають 44 звуки.

		i:	ɪ	ʊ	u:	ɪə	eɪ	Phonemic Chart	
Vowels		sheep eagle field	ship busy started	put good should	moon graw through	here car career	train saw plane		
		e	ə	ɜ:	ɔ:	ʊə	ɔɪ	əʊ	short
		æ	ʌ	a:	ɒ	eə	aɪ	aʊ	long
									diphthongs
Consonants		p	b	t	d	tʃ	dʒ	k	g
		f	v	θ	ð	s	z	ʃ	ʒ
		m	n	ŋ	j	l	r	w	h

The 44 phonemes of Standard British English with examples of common spellings. adapted by AlbaEnglish.co.uk

Голосні фонем

1. [i:] – fleece [fli:s]	11. [ɜ:] – nurse [nɜ:s]
2. [ɪ] – kit [kɪt]	12. [ə] – letter [ˈletə]
3. [e] – dress [dres]	13. [eɪ] – face [feɪs]
4. [æ] – trap [træp]	14. [əʊ] – goat [gəʊt]
5. [a:] – palm [pa:m]	15. [aɪ] – price [praɪs]
6. [ɒ] – cloth [klɒθ]	16. [aʊ] – mouth [maʊθ]
7. [ɔ:] – thought [θɔ:t]	17. [ɔɪ] – choice [tʃɔɪs]
8. [ʊ] – foot [fʊt]	18. [ɪə] – near [nɪə]
9. [u:] – goose [gu:s]	19. [eə] – square [skweə]
10. [ʌ] – strut [strʌt]	20. [ʊə] – cure [kjʊə]

ТЕМА 2. ТИПИ СКЛАДІВ ТА ПРАВИЛА ЧИТАННЯ

ПРАВИЛА РОЗПОДІЛУ НА СКЛАДИ

Голосна в наголошеному складі двоскладового слова читається за тими ж правилами, що і голосна в односкладовому слові. Але для визначення типу складу необхідно встановити графічний кордон між наголошеним і ненаголошеним складами. При визначенні графічного кордону в двоскладових словах слід виходити з такого:

Якщо за наголошеною голосною стоїть одна приголосна буква (але не буква *r*), то вона відноситься до наступного ненаголошеного складу, наприклад: *stu|dent* ['stju:|dənt]. Таким чином, наголошений склад виявляється відкритим, і голосна в ньому читається за I типом складу. У разі, коли за наголошеною голосною двоскладового слова стоїть приголосна *r*, ця голосна читається за IV типом складу. Наприклад: *during* ['dʒuərɪŋ], *Mary* ['mæəri]. Однак в англійській мові є ряд двоскладових слів, в яких наголошена голосна у відкритому складі читається коротко. Наприклад: *city*, *pity*, *copy*, *very* та ін.

Якщо голосна наголошеного складу відокремлена від наступної голосної двома або більше приголосними, в тому числі і подвоєною буквою *r*, то перша з приголосних відходить до першого складу, закриваючи при цьому наголошений склад. Голосна в цьому випадку читається за II типом складу, тобто коротко, наприклад: *dinner* ['dɪnə], *marry* ['mæri]. Це правило не поширюється на слова, в яких одна з двох приголосних, що відокремлюють наголошений склад від ненаголошеного, - сонант, наприклад: *ta|ble* [teɪ|bl]. В цьому випадку приголосна *b* примикає до другого складу, який утворюється сонантом *l*, і перший наголошений склад виявляється відкритим.

ЧИТАННЯ ГОЛОСНИХ В 4-Х ТИПАХ СКЛАДІВ

Читання голосної літери в наголошеному складі залежить від типу складу. Тип складу визначається тим, які літери слідує за наголошеною голосною. Наголошені склади прийнято поділяти на 4 типи.

Перший тип складу – *відкритий склад*, тобто склад, що закінчується на голосну. Наголошена голосна читається тут так, як вона називається в алфавіті. Зазвичай це довгий голосний чи дифтонг. Перший тип складу має два різновиди: 1. *абсолютно відкритий склад* – склад, графічний образ якого збігається з фонетичним, тобто з його звучанням. Наприклад: *me* [mi:], *no* [nəʊ]; 2. *умовно відкритий склад* – склад є лише графічно відкритим, а фонетично є закритим. Такі слова, як *note* [nəʊt], *Pete* [pi:t] історично сягають двоскладних слів, у яких перший склад був відкритим. У сучасній англійській мові це односкладові слова, оскільки кінцева літера *e*

в словах цього типу є німою. Вона є лише умовним показником того, що склад тут відкритий і голосна цього слова повинна читатись так само, як і в абсолютно відкритому складі.

Другий тип складу – *закритий склад*. У цьому типі складу за наголошеною голосною слідує одна або кілька приголосних (будь-яких, крім літери **r**). Голосна літера в закритому складі передає короткий голосний звук. Приголосні літери, які стоять перед голосною, здебільшого не впливають на читання голосної. Так буква **e** в закритому складі передає короткий звук [e] незалежно від того, скільки приголосних стоїть перед нею. Наприклад: en[en], pen[pen], spend[spend].

Третім типом складу прийнято вважати склад, у якому за наголошеною голосною слідує літера **r**. Сама вона не читається, а лише вказує, що попередня голосна має довге читання. Наприклад: car [ka:]. У випадку з подвоєною **rr**, як і з будь-якою іншою подвоєною приголосною, наголошена голосна двоскладового слова читається по першому типу складу, наприклад, marry ['mæri].

Четвертий тип складу графічно нагадує перший умовно-відкритий склад. Різниця між ними в тому, що в IV типі складу між наголошеною голосною і німою **e** стоїть не будь-яка приголосна, а літера **r**. Наприклад: mare [meə].

Зведена таблиця правил читання голосних у чотирьох типах складу

Літе ра	A	O	U	E	I/Y
Тип скла ду					
I	[eɪ] name, mate, fate	[əʊ] note, hoe, go	[ju:] tune, duke, blue,	[i:] me, he, see,	[aɪ] time, size, file, I type, byte, sky
II	[æ] map, back, snap	[ɒ] not, tone, slope	[ʌ] but, up, dull	[e] pen, zest, hen	[ɪ] sit, hint, did myth, mystic
III	a+r [a:] park, car, star	o+r [ɔ:] fork, for, from	u+r [ɜ:] fur, turn, blur	e+r [ɜ:] interpret, her, reserve	i/y + r [ɜ:] girl, skirt, bird myrtle
IV	a+re [ɛə] parents, care	o+re [ɔ:] more, store	u+re [jʊə] pure, cure	e+re [ɪə] here, mere	i/y + re [aɪə] fire, wire, tyre

ЧИТАННЯ ГОЛОСНИХ В НЕНАГОЛОШЕНОМУ СКЛАДІ

Букви о, и, а (без подальшої німої е) читаються [ə] (іноді буква и в ненаголошеному складі має алфавітне читання. Наприклад: institute ['instɪtju:t]; pilot ['paɪlət], circus ['sə:kəs], cinema ['sɪnəmə].

Буква о в кінцевій позиції не редукується, завжди читається [əʊ]: potato [pə'teɪtəʊ].

Сполучення er, or в ненаголошеному складі передають звук [ə]. Наприклад: better ['betə], doctor ['dɒktə].

Велика частина диграфів в ненаголошеній позиції також читається [ɪ] або [ə]. Наприклад: hockey ['hɒki], famous ['feɪməs].

Диграф ow в кінцевій позиції двоскладових слів читається [əʊ]: window ['wɪndəʊ].

ПРАВИЛА ЧИТАННЯ ДЕЯКИХ БУКВ І БУКВОСПОЛУЧЕНЬ

Після звуків [r], [l], [dʒ] буква и вимовляється як [u:]: rule [ru:l], flute [flu:t], June [dʒu:n].

Сполучення ng в кінці слова читається як [ŋ]: long [lɒŋ], sang [sæŋ].

Буква о перед сполученням приголосних ld читається [əʊ]: old [əʊld], bold [bəʊld].

Буква s читається як [s] на початку слів, перед приголосною буквою, в кінці слів після глухих приголосних: sit [sɪt], best [best], lips [lɪps].

Буква s читається як [z] між голосними, в кінці слів після голосних і дзвінких приголосних: music ['mju:zɪk], noses ['nəʊzɪz], beds [bedz].

Буква c читається як [s] перед буквами e, i, y або як [k] у всіх інших випадках: cent [sent], cold [kəʊld].

Сполучення ck читається як [k]: clock [klɒk].

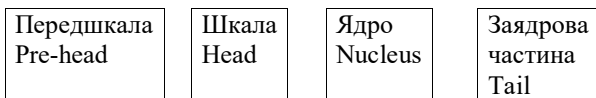
ТЕМА 3. ІНТОНАЦІЙНЕ ОФОРМЛЕННЯ РЕЧЕНЬ РІЗНИХ КОМУНІКАТИВНИХ ТИПІВ

ПОНЯТТЯ ПРО ІНТОНАЦІЮ

Інтонація (Intonation) - це складна єдність мовленнєвої мелодики, фразового наголосу, ритму, тембру і темпу мовлення. Інтонація бере участь в оформленні речення, розкритті його смислового центру, визначає комунікативний тип речення (розповідне речення, питання, наказ, окличне речення) і виражає ставлення і почуття мовця до викладати факти дійсності.

Коли ми розмовляємо, наше мовлення не є безперервним, а обов'язково переривається паузами. Деякі паузи необхідні, щоб логічно відокремити думки одна від іншої, деякі – щоб подумати, деякі – щоб просто видихнути. Паузи розподіляють мовлення на відрізки, які фонетисти називають **синтагмами**. Кожна синтагма має свій унікальний інтонаційний контур.

Синтагма – це відрізок усного мовлення від паузи до паузи. Речення може складатися з однієї або декількох синтагм або інтонаційних груп (intonation-group, sense-group). Синтагмою називається відрізок речення, відносно закінчений за змістом. Іноді синтагма може дорівнювати реченню. Наприклад: She is a doctor. Фонетично кожна синтагма характеризується певною інтонаційною структурою. Під інтонацією розуміються зміни в висоті основного тону, силі, темпі і тембрі вимовляння. Рух основного тону і фразовий наголос є основними характеристиками інтонаційної структури синтагми. Умовно синтагма поділяється на декілька частин:

We come to the Institute early in the morning.

Pre-head

Head

Nucleus Tail

Передшкала (*the Pre-head*) – перші ненаголошені склади,

шкала (*the Head*) – перший наголошений склад і всі наступні за ним склади до ядрового складу,

ядровий склад (*the Nucleus*) – останній або єдиний наголошений склад,

заядрова частина (*the Tail*) – ненаголошені склади, що йдуть за останнім наголошеним складом.

Лише одна з цих частин є абсолютно обов’язковою, без неї синтагма не може існувати, цією частиною є **ядро**.

Наголошені склади в синтагмі необхідні, щоб розставляти логічні акценти. Під час мовлення виділяються найважливіші слова, які несуть основну інформацію.

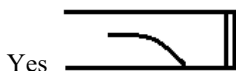
Наголошеними складами синтагми стають наголошені склади найважливіших за змістом слів. Останній наголошений склад синтагми називається **ядром**. Ядро є не просто останнім наголошеним складом, воно також є акустично найсильнішим, є смисловим центром висловлювання. Розрізняють низхідні та висхідні ядрові тони.

'What are you 'doing next , WEEKend?

<u>Наголошені слова</u> (Знаменні слова)	<u>Ненаголошені слова</u> (Службові слова)
<ul style="list-style-type: none"> - Іменники - Прикметники - Числівники - Прислівники - Сміслові слова - Допоміжні і модальні дієслова в загальних питаннях і коротких відповідях - Вказівні і питальні займенники 	<ul style="list-style-type: none"> - Допоміжні і модальні дієслова - Особисті і присвійні займенники - Прийменники - Сполучники - Артиклі

NB! Будь-яка частина мови може бути наголошеною, якщо вона семантично важлива!

Низький низхідний ядровий тон (*the Low Fall*) використовується в емоційно-нейтральних реченнях, у спеціальних питаннях, в наказах, в окличних реченнях (з малою часткою вигуку). Виражає логічну незалежність судження, закінченість думки.

Низький висхідний тон (the Low Rise) використовується у незакінчених твердженнях, у нескінченних синтагмах, у загальних питаннях, у проханнях. Виражає логічну залежність одного речення (синтагми) від іншого.

Is it six?

Якщо в синтагмі більше одного наголошеного складу, то її пред'ядрова частина утворює низхідну шкалу (**the Descending Head**), тобто поступове зниження наголошених складів.

Розрізняють такі різновиди шкал:

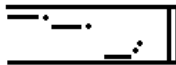
а) падаюча шкала (the Falling Head)

This is the sixth lesson.

б) ступінчата шкала (the Stepping Head) Перший наголошений склад у такій шкалі вимовляється рівним тоном на рівні голосу і є у фразі найвищим. Кожен наступний наголошений склад розташований трохи нижче, ніж попередній. При цьому ненаголошені склади вимовляються на одному рівні з попереднім наголошеним, утворюючи з ним так звану сходинку. Всі наголошені склади в такій шкалі набувають однакового ступеня виділення, завдяки чому вся фраза сприймається як єдиний смисловий центр. Східна ступінчата шкала характерна для читання описових текстів вголос, неемоційної, офіційно-ділової монологічної та діалогічної мови.

Is this sentence difficult?

в) висока шкала (the High Head), в якій до ядра є лише один наголошений склад.

This is a lesson.

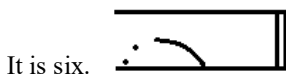

Першому наголошеному складу в інтонаційній групі можуть передувати ненаголошені або частково наголошені склади, що називаються передшкалою (the prehead). Передшкала, як правило, вимовляється на низькому рівному тоні. Наприклад:

It is six.

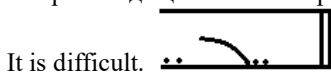
Такий вид передшкали називається низькою (The Low Pre-head). Існують і інші різновиди - висхідна передшкала (the Rising Pre-head), наприклад:

і висока передшкала (the High Pre-Head), наприклад:

Дуже часто за ядровим складом у синтагмі слідує ненаголошені або частково-наголошені склади, що утворюють **заядрову частину**, так званий "хвіст" інтонаційної групи (the Tail). Висотний рівень вимовлення цих складів залежить від напряму ядрового тону. Так після низхідного ядрового тону заядрові склади вимовляються на низькому рівні голосу, а їх висотний рівень дещо нижчий за рівень передшкали. Наприклад:

Якщо ядровий тон вимовляється з низьким висхідним тоном, то ненаголошені склади заядрової частини злегка піднімаються, а саме ядро вимовляється рівно і низько. Наприклад:

Поступово низхідна послідовність складів може бути порушена **Раптовим підйомом (Accidental Rise)**, якщо за змістом необхідно виділити одне слово. Наприклад: √Ben 'lives ↑**too** √far from here.

Типовим для англійської мови є складний низхідно-висхідний тон (the Falling-rising tone, або **Fall-Rise**). Нисхідно-висхідний тон спостерігається в смислових групах, що вимагають висхідного тону, в яких комунікативний центр висловлювання виділено зниженням тону. Східно-висхідний рух тону може здійснюватися в межах одного складу або поширюватися на більшу кількість складів. Вживання низхідно-висхідного тону замість простого висхідного тону характерно для емоційно забарвленого мовлення:

They are in ,Canada ,now.

Фразовий наголос (Sentence Stress) виділяє одні слова у реченні серед інших. Найбільш звичайним видом фразового наголосу є **синтаксичний**

наголос, у якому знаменні слова, завичай, – наголошені, а службові – ненаголошені.

Логічний (емфатичний) наголос, інший різновид фразового наголосу, виділяє логічний центр висловлювання, підкреслює елементи протиставлення у висловлюванні.

Англійський ритм характеризується чергуванням наголошених складів через рівні проміжки часу певної мелодійної послідовності.

Стверджувальні речення

Стверджувальні речення є найбільш різноманітними за своїм інтонаційним оформленням. «Золотим стандартом» вважається термінальний тон Fall, він передає фінальність та впевненість, тобто те, що і передає звичайне стверджувальне речення.

Track 69.

(1) Категоричний Fall:

1. I 'think it's ` **GREAT**.
2. We're 'all ` **HERE**.
3. I'll 'go and get some ` **MILK**.
4. They're 'waiting out ` **SIDE**.
5. I've got a 'pain in my ` **SHOUL**der.

Не всі стверджувальні речення необхідні для ствердження чогось. Іноді ми вимовляємо фрази, які необхідні, щоб підтримати контакт із співрозмовником, продемонструвати, що ми слухаємо та готові до продовження розмови. Такі фрази-реакції вимовляються з ввічливим Rise.

(2) Доброзичливий Rise:

1. 'That's very ` **KIND** of you.
2. 'Not ` **REALLY**.
3. It's 'all ` **RIGHT**. 'Everything's ` **FINE**.
4. It's 'all going ` **SMOOTH**ly.
5. I 'don't ` **THINK** so.

Uptalk (Upspeak) – тенденція оформлювати стверджувальні речення тоном Rise, для збереження доброзичливого тону бесіди.

(3) Невимушений Uptalk:

1. For a **ROLE** | I 'had to >**LEARN** | a 'martial '**ART** | called 'Krav Ma'**GA** | >**FOR** | “'Edge of To'**MORROW**” | It's 'quite in'**TENSE**.

fɔ: ə vɹəʊl | aɪ 'hæt tə >lɜ:n | ə 'mɑ:jl 'ɑ:t |

kə:ld 'krav mɑ: 'gɑ: | >fə: | eɟz əv tə 'mɒrəʊ | its kwɑɪt m' tens.

2. My **PHONE** | I 'smashed the **SCREEN** | so I had to get a **NEW** one | and in the 'shop they ad>**VISED** I | >**GET** a | 'more sensible **CASE**...

mɑɪ ,fəʊn | >ə |

aɪ 'smæʃ(t) ðə ,skri:n | sə(ʊ) aɪ hət tə ge? ə ,nju: °wʌn | ən(d) ɪn nə 'ʃɒp ðeɪ əd>vɑɪzd aɪ | >ger ə | 'mɑ: 'sensəbɪç ,keɪs |

Fall-Rise дуже популярний тон для оформлення стверджувальних речень. Одне з найяскравіших значень цього тону є незавершеність думки, імплікація. Коли сказали фразу, а мали на увазі ще одну. Fall-Rise демонструє, що не все було сказано, що є невеличке «але», яке не було озвучено.

(4) Fall-Rise з імплікацією:

1. A: (Do you smoke?)

B: I 'do **SOME**times (but 'not in the **HOUSE**).

2. A: (She didn't mean to do it)

B: She 'may not have **MEANT** to do it (but she **DID** do it).

3. A: (What a great idea!)

B: It does **SOUND** great (but I 'wonder if there's a **CATCH** in it).

4. A: (What a nasty cold day!)

B: It's certainly **COLD** (but I 'wouldn't say **NASTY**).

5. A: (When will you be coming back?) B: **SOON** (but I 'can't say ex**ACT**ly).

Ще один важливий контекст для вживання Fall-Rise в стверджувальних реченнях – це ввічливі виправлення, зауваження. Виправлення з таким тоном звучить набагато ввічливіше, ніж з тоном Fall, за рахунок своєї не категоричності.

(5) Fall-Rise для ввічливих виправлень:

1. A: (She's coming on Wednesday) B: **NO** | on **THURSDAY**.

2. A: (How many students? Twenty?) B: **THIRTY**.

3. A: (He says they're moving to London.)

B: He 'didn't say √**LON**don | he said 'MANchester.

4. A: (There's no one in today.) B: √**JOHN**'s here.

5. A: (I don't think prices are falling.) B: √**SOME** are.

Якщо твердження негативні по формі, вони явно тяжіють до Fall-Rise, для пониження рівня категоричності.

(6) Fall-rise для негативних тверджень:

1. She 'wasn't very √**PLEASED**.

2. It's 'not very √**LIKE**ly.

3. That 'isn't what I √**MEANT**.

4. It 'isn't very √**SHARP**.

5. I 'wouldn't √**BET** on it.

6. 'Not at the √**MO**ment.

Питальні речення

Wh-questions (Спеціальні питання)

Частіше за все, спеціальні питання вимовляються з низхідною інтонацією, з ввічливим High Fall, а перед ним – висока шкала.

Track 77.

(a) High Head + High Fall

'Who's 'THAT?

'When did you last go on 'HOLIDAY?

'How did you first 'MEET him?

Well, 'when did you de' CIDE?

So, 'who did you 'SEE?

'How long did you 'STAY?

Щоб звучати ще дружелюбніше, можна використовувати високий висхідний тон High Rise, так званий Encouraging Rise – спеціальний дружелюбний тон, який закликає продовжити бесіду.

(b) High Head + High Rise

'What's the 'TIME?

'What's your 'NAME?

'When did you ar'RIVE?

'How long are you going to 'STAY?

So, 'who did you 'SEE?

General Questions

Для загальних питань є декілька варіантів інтонаційного оформлення, однак, «золотим стандартом» вважається тон Rise або дружнелюбний High Rise.

(a) High Head + High Rise

'Would you pass me the 'W**A**ter?

'Could I have some 'P**A**per?

'Can I take the 'C**A**R?

'Are you 'R**E**Ady?

'Have you finished your 'E**S**say?

Ще одна розповсюджена модель для ввічливих загальних питань – High Head + Fall-Rise

(b) High Head + Fall-Rise

'Would you pass me the √W**A**ter?

'Could I have some √P**A**per?

'Can I take the √C**A**R?

'Are you √R**E**Ady?

Have you 'finished your √E**S**say?

Також можна використовувати Low Rise. Але питання буде звучати більш формально і сухо.

(c) High Head + Low Rise

'Would you pass me the ,W**A**ter?

'Could I have some ,P**A**per?

'Can I take the ,C**A**R?

'Are you ,R**E**Ady?

Have you 'finished your ,E**S**say?

Якщо необхідно, щоб питання звучало дуже серйозно, навіть погрожуюче, можна використати Low Fall, як термінальний тон. В цьому випадку цей тон називається Insistent Fall. Мовець демонструє, що справа дуже серйозна, він наче не питає, а командує.

(d) High Head + Low Fall

'Did you take the ,M**O**ney?

'Can you ,P**R**OVE it?

But 'can we af**F**ORD it?

'Did you under ,S**T**AND that?

'Are you ,R**E**Ady?

Саме різкий перепад між високою шкалою та низьким тоном надає висловлюванню дуже неемоційне звучання, а Fall-Rise, який розпочинається з High Fall, зменшує цей перепад і звучить більш дружнелюбно.

Tag Questions

Якщо розділове питання є щирим і дійсно відповідь на це питання цікавить того, хто запитує, то буде використаний тон Rise.

(a) Rise

They 'haven't for **'GOT**ten | **,HAVE** they?
It's not **√RIGHT** | **,IS** it?
It's **'JESS**sica | **,ISN'T** it?
Your e'xams were in **'JUNE** | **,WEREN'T** they?
(He's 'Czech.) **√POL**ish | **,ISN't** he?

Якщо розділове питання має характер ствердження і підтримування контакту, то більш доречним буде тон Fall.

(b) Fall

(So we had to cancel it.) **'Pl**ty, | **'ISN'T**?
(What a terrible accident!) **'SHO**cking, | **'WASN'T** it?
(It looks like rain.) It **'DOES**, | **'DOESN'T** it.
(Apples are quite expensive here.) They **'ARE**, | **'AREN'T** they.
(We've spent more time than we meant to.) We **'HAVE**, | **'HAVEN'T** we.

Розділові питання можуть використовуватися в середині фрази, як вставне речення, яке служить ще однією точкою взаємодії з співрозмовником і частіше за все буде використаний тон Fall.

(c) Parentheses

It's **'STRANGE** | **'ISN'T** it | how she never wants to do her share of the **,WORK**.
It's in **'CRE**dible | **'ISN'T** it | how **'TA**lented she is.
It's **'WEIRD** | **'ISN'T** it | how it's 'possible to be **'SAD** | at the 'oddest of **'TIMES**?
It's **√**really 'bloody **√HARD** | **'ISN'T** it | to go **√**fifty- 'six kilometers per hour on a 'road **,BIKE**!

ТЕМА 4. ДИГРАФИ. ОСОБЛИВОСТІ ВИМОВЛЯННЯ СОНАНТІВ

ЧИТАННЯ ГОЛОСНИХ ДИГРАФІВ В НАГОЛОШЕНОМУ СКЛАДІ

Диграфом називається сполучення двох букв, які вимовляються як одна фонема. Читання голосних диграфів в наголошеному складі не залежить від типу складу. Наявність у диграфів деяких спільних рис дозволяє розділити їх на наступні три групи:

Перша група - диграфи, які вимовляються як дифтонги. Перший і другий елементи дифтонгів передаються відповідно першою та другою буквами диграфу в їх короткому читанні. Наприклад: *ei* – *vein* [veɪn], *oi* - *oil* [ɔɪ].

Друга група – диграфи, які вимовляються як монофтонги або дифтонги. Звукове значення дифтонгу не відповідає читанню складаючих його букв. Наприклад: *au* – *August* [ˈɔːɡəst], *ou* – *loud* [laʊd].

У диграфах третьої групи читається тільки перша або друга з двох букв. Вона має алфавітне читання. Наприклад: *ai* - *maid* [meɪd]- читається перша буква; *eu* - *neutral* [ˈnjuːtrəl] – читається друга буква.

Сполучення букв **i + e**, **o + e**, **u + e** в односкладових словах можуть розглядатися як диграфи III групи **ie**, **oe**, **ue** або як відкритий тип складу з німою **e** на кінці.

Сполучення голосних не завжди є диграфом: іноді це вільне сполучення голосних, що утворює два склади, і тоді перша голосна читається за правилом 1, відкритого типу складу, а друга утворює ненаголошений склад. Наприклад: *diet* [ˈdaɪət] (в деяких словах сполучення **ie** читається [iː]: *field* [ˈfiːld], *believe* [brɪˈliːv]), *trial* [ˈtraɪəl], *duel* [ˈdjuːəl].

Читання голосних диграфів *ai, ei, oi, oo, au, oa, au, eu, ou, eu*

Перша група	Друга група	Третя група
ei [eɪ] <i>vein</i>	oo наприкінці слова[u:] <i>too</i>	ai [eɪ] <i>maid</i>
oi, ou [ɔɪ] <i>oil, boy</i>	oo+приголосна (окрім k) [u:] <i>soon</i>	ay [eɪ] <i>day</i>
eu [eɪ] <i>they</i>	oo+ приголосна [ʊ] <i>good, wood, stood, foot</i>	oa [əʊ] <i>oak</i>
	oo+k [ʊ] <i>book</i>	ee [iː] <i>see</i>
	au [ɔː] <i>August</i>	ea [iː] <i>mean</i>
	ou [aʊ] <i>out</i>	ea+d/th [e] <i>dead, dread,</i> <i>death</i> (but [iː] <i>read,</i> <i>lead</i>)
		eu [juː] <i>neutral</i>

Читання диграфів перед буквою г

Диграф + г	Звук	Приклади
ai + г, ei + г	[ɛə]	air [ɛə], chair [tʃɛə], their [ðɛə]
ee + г	[iə]	beer [biə], deer [diə]
ea + г	[iə], [ɛə]	near [niə], dear [diə], bear [bɛə]
oa + г	[ɔ:]	board [bɔ:d]
oo + г	[ʊə]	poor [pʊə]
ou + г	[aʊə]	our [aʊə], flour [flaʊə]

У деяких словах диграф **ea+г** читається як [ɛə]. Наприклад: learn, earth.

У словах door, floor диграф **oo+г** читається як [ɔ:].

Звукові значення деяких диграфів збігаються, незважаючи на те, що їх буквене вираження є різним. Як правило, це пари диграфів, в яких один зустрічається на початку або в середині слова, а інший - в кінці:

Диграфи II групи	Диграфи III групи
ai, aw [ɔ:] author, law oi, ow [aʊ] out, now Але: <i>cousin</i> [ʌ], <i>group</i> [u:]	oa, ow [əʊ] boat, low

Як видно з таблиці, диграф **ow** відрізняється від інших диграфів тим, що його можна віднести як до II групи (звукове значення диграфа не відповідає читанню букв, які його складають - [aʊ], так і до III групи, коли він читається за назвою першої літери, тобто [əʊ].

Неможливо вказати будь-яке чітке правило, за допомогою якого можна було б вирішити, до якої групи диграфів відноситься диграф **ow** в тому чи іншому слові. Тому вимову слів, що містять цей диграф, слід запам'ятовувати в кожному окремому випадку.

Буква **o** перед буквами **m, n, v** і сполученням **th** в більшості випадків читається [ʌ]: some [kʌm], son [sʌn], love [lʌv], mother ['mʌðə].

Слова, що читаються не за правилом: move, novel, gone, shone, approve, proverb, woman, women, honour.

Букви **a, o** після **w, qu** в II і III типах складу читаються не за правилом, а саме:

w + a - [wɒ] - want, was, watch

qu + a - [kwɒ] - quantity

w + ar - [wɔ:] - war

qu + ar - [kwɔ:] - quarter

w + or - [wɜ:] - work, word

У сполученні **wr** буква **w** не читається: writer ['raɪtə].

У сполученні **wh** читається тільки перша буква **w**: white [waɪt]. Але перед буквою **o**, навпаки, читається тільки друга буква **h**: who [hu:], whole [həʊl], whose [hu: z].

Буква **g** перед **e, i, y** читається [dʒ]: page [peɪdʒ], gin [dʒɪn], gymnast [ˈdʒɪmnæst], в інших випадках [g]: good, gray.

Слова, що читаються не за правилом: give [ɡɪv], girl [ɡɜ:l], get [ɡet].

Буква **j** читається [dʒ]: just.

Сполучення **th** читається [θ] в більшості знаменних слів: thin, Smith. У службових словах, займенниках і в кінці знаменних слів між голосними читається [ð]: the, this, that, they, bathe.

Сполучення **sh** читається [ʃ]: she.

Сполучення **ch** читається [tʃ]: chin.

Сполучення **gh** в середині і в кінці слова не вимовляється (є німим): eight [eɪt], sigh [saɪ], але ghost [ɡəʊst].

Буква **i** перед **gh** має алфавітне читання [aɪ]: high [haɪ].

Буква **i** перед **ld** і **nd** перед читається [aɪ]: child, kind.

Сполучення **ph** читається [f]: phone.

Сполучення **ture** читається [ʃ]. Наприклад: picture [ˈpɪktʃə], lecture [ˈlektʃə].

У сполученні **kn** на початку слова буква **k** не вимовляється: know [nəʊ], knife [naɪf].

Диграфи II групи **au, ou** перед **ght** читаються [ɔ:]: daughter [ˈdɔ:tə], thought [θɔ:t].

ТЕМА 5. НИЗЬКИЙ СПАДНИЙ ТОН

Де шукати ядро в синтагмі?

1. Ядра за замовчуванням.

Ядро приходитьсь на наголошений склад останнього знаменного (самостійної частини мови) слова в синтагмі. До самостійних частин мови відносяться : іменник, дієслово, прикметник та прислівник.

Going on a trip to Stone`HENGE.

Ядром за замовчуванням стане наголошений склад останнього знаменного слова. Така постановка ядра за замовчуванням необхідна, щоб привернути увагу до всієї синтагми в цілому, це називається **широким фокусом**: уся інформація в синтагмі нова і важлива, і її треба виділити всю.

Track 9.

Визначіть ядро в наступних реченнях:

1. I'm riding a bike.
2. She's visiting her mother.
3. They're getting a new cooker.
4. He's teaching psychology.
5. I've bought a cake for you.

2. Нова/стара інформація.

Далеко не завжди вся інформація в синтагмі є новою, дуже часто спікер повторює щось старе та додає нове. В такому випадку **ядро буде перенесено на останнє знаменне слово, яке містить нову інформацію.** Такий фокус називається **вузьким**, бо фокусує увагу не на всій синтагмі, а тільки на конкретному слові, яке містить нову інформацію.

What d'you think of my`HAIR?

I`LOVE you hair!

Визначіть ядро в наступних реченнях:

1. A: D'you like my paintings?
B: I love your paintings.
2. A: Where's my apple?
B: I've eaten your apple.
3. A: Could I have twenty cents?
B: You can have fifty cents.

4. A: Do you like jazz?
B: No, I can't stand jazz.

5. A: Who wants to make an early start?
B: I want to make an early start.

3. Синоніми, гіпоніми, гіпероніми.

Відома інформація в синтагмі не завжди є повторенням одного і того самого слова, **синоніми** також можуть стати відомою інформацією. В такому випадку ядро також ставиться на останнє знаменне слово, яке містить нову інформацію.

1. A: Are you `CYCLing there?

B: Yes, I en`JOY going by bike.

2. A: I usually travel by `TUBE.

B: Oh, I `HATE the underground.

Те ж саме відбувається з **гіперонімами**, словами з узагальнюючим, більш широким значенням.

3. A: 'Do you like ravi`Oli?

B: I 'eat just about `Any pasta!

4.A: Shall we 'give her v`ROses?

B: I 'think she likes `ALL flowers.

Якщо змінити відношення між синтагмами, ядро теж зміниться.

4. A: Shall we 'give her a bunch of v`FLOWers?

B: `Yes, let`s get `ROses.

Гіпоніми звужують та уточнюють зміст, а тому надають нову, невідому інформацію і можуть стати ядром.

5. A: 'Let`s have `PAsta!

B: I`d like ravi`Oli!

Визначіть ядро в наступних реченнях:

1. A: Will you take the train there?

B: Yes, I quite like public transport.

2. A: Would you like a drink?
B: Yes, I'd love a glass of wine!

3. A: Do you like coffee?
B: I like all hot drinks!

3. Контраст.

Ще один випадок, коли виділяється не вся інформація в синтагмі, а тільки конкретна її частина, називається **контрастним фокусом**, коли щось протипоставляється чомусь. У випадку контрастного фокусу наголошеним може стати будь-яке слово та частина мови, навіть сполучник, або прийменник.

*A: You 'didn't **SEE** me.*

*B: I **DID** see you!*

*I 'know what **PETER** wants. But 'what do **YOU** want?*

Визначіть ядро в наступних реченнях:

1. It wasn't under the table, but actually on it.

2. You've got better, but I haven't.

3. She was trying to lose weight, despite your claim that she wasn't.

4. A: Have you written the email yet?

B: No, but I will write it.

5. A: Fruit's terribly expensive these days.

B: Apples aren't too bad.

Де шукати ядро в синтагмі? (Виключення)

1. Обставини місця та часу.

За замовчуванням обставини місця та часу в кінці речення не наголошуються. Ядро пересувається на останнє знаменне слово перед обставинами часу або місця.

*I'll see **GEOFF** this morning.* (обставина часу)

*There are too many **PEOPLE** in this room.* (обставина місця)

Звісно в деяких контекстах це правило може порушуватись і зміст зміниться, стане більш вузьким, маркованим.

Track 25. Визначіть ядро в наступних реченнях:

1. The weather was terrible last month.
2. I'm going to the cinema tonight.
3. Can we have a chat for a minute?
4. They have too much furniture in the house.
5. You've got a mark on your forehead.
6. Let me hang this picture on the wall.

2. «Пусті» слова.

Якщо такі слова, як **thing, place, people, one, something** вживаються у широкому значенні, вони несуть дуже мале змістове навантаження, по суті вони лексично «пусті», тому вони не будуть наголошеними.

Визначіть ядро в наступних реченнях:

1. Try not to annoy people.
2. I keep forgetting things.
3. She's really going places now.
4. Where's the bigger thing?
5. You've got to respect people.
6. Can I ask you something?
7. I want one.

3. Звернення.

Ще одна категорія слів, які традиційно не можуть бути ядром – звернення наприкінці речення. Якщо звернення наприкінці речення зробити наголошеним та відокремити паузою, це кардинально змінить зміст, таким чином звернення може стати уточненням.

Визначіть ядро в наступних реченнях:

1. What's your phone number, Robin?
2. Have you met the new student, Kate?
3. Where's your handbag, Mary?
4. Certainly, my sweet.
5. Nice to see you again, Charley!
6. Are you going to be available, Christine?
7. Stop, you blithering idiot!

4. Фразові дієслова.

Усі фразові дієслова можна поділити на дві групи:

1) **Дієслово + прийменник** (talk to, look at, ask for, count on). В такому випадку **наголошеним** завжди є **дієслово**.

2) **Дієслово + прислівник** (run away, cut back, take off, hold on). В такому випадку **наголос** падає на **частку**, якщо дієслово стоїть наприкінці речення, то саме частка стане ядром. Але є одне виключення, якщо у такого дієслова з'являється додаток у вигляді іменника, то ядро пересувається на іменник.

Визначіть ядро в наступних реченнях:

1. Please, try to hold on!
2. What are they looking at?
3. He picked it up.
4. The plane is about to take off.
5. Why are you staring at me?
6. Who can we count on?
7. She's writing your name down.
8. Do you know when you're coming back?
9. It's rude to push in!
10. Please take your shoes off.

Основні термінальні тони (Nucleus)

Ядро – це останній наголошений склад в синтагмі. Ядро завжди інтонаційно виділяється на фоні інших складів синтагми, бо має свій тон, який називається ядровим, або термінальним тоном. Термінальний тон є дуже важливим, оскільки несе інформацію про завершеність, або незавершеність висловлювання, про бажання мовця підтримати, або обмежити контакт із співрозмовником, про відношення мовця до предмету висловлювання. Тобто, тон ядра залежить від того, що хоче передати мовець.

Загалом, можна виокремити дві базові групи тонів: **Falls, Non-Falls**.

Falls передають фінальність, завершеність і є типовими для стверджувальних речень, команд, вигуків і спеціальних питань.

There`s `nowhere to go anymore.

`Do it!

That`s `great!

What would you like to `eat?

Non-Falls передають нефінальність, незавершеність, часто використовуються в питаннях, перелічуванні, в підрядних реченнях.

Did you say , “yes”?

I got some `new shoes/ a ,t-shirt/ ,shorts...

When I ∨ got there/ it was `closed//

High Fall – високий низхідний тон. Дуже популярний тон, навіть аудіо у словниках записують з цим тоном. Починається з високої ноти і швидко падає вниз. Частіше за все, цей тон – демонструє ввічливість.

Low Fall – низький спадний тон. Більш формальний і відсторонений тон, ніж High Fall, і може іноді звучати неввічливо. Його можна назвати маркованим тоном, який передає трохи негативний стан мовця, можливо, зневагу до співрозмовника, або, навіть, гордість. Починається з низької ноти і падає до самого низу, до скрипу.

∨ Fall-Rise – низхідно-висхідний тон. Починається як High Fall, падаючи до низької ноти і трохи підіймається в кінці. Fall-Rise часто використовується в загальних питаннях замість звичайного Rise і звучить при цьому дуже ввічливо. Якщо необхідно когось ввічливо виправити, це також випадок для вживання Fall-Rise. І як будь-який висхідний тон, Fall-Rise передає нефінальність, незавершеність, тому часто використовується у вставних фразах. Також Fall-Rise може виділяти підмет, підкреслюючи, що продовження фрази буде обов’язково і воно буде цікавим.

∨ Really?

∨ Well

∨ Right?

I ∨ know

>**Mid-level tone** – починається на середній ноті і там же залишається. Це тон хезитації, коли потрібно виграти час, щоб обдумати наступні слова. Часто використовується при переліченні, особливо, коли мовець не зачитує список, а вигадує його по ходу мовлення.

>Um

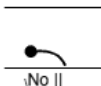
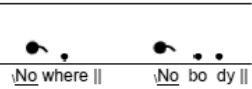
>I...

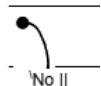
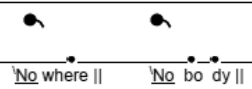
>Well...

Заядрова частина (Tails)

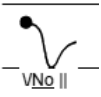
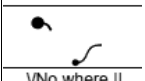
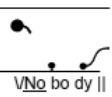
Дуже часто ядро знаходиться спочатку або в середині синтагми і після нього слідує багато ненаголошених складів, усі ці ненаголошені склади після ядра і називаються **tail**. Найголовніша характеристика заядрової частини – ненаголошеність, важливо навчитися не виділяти склади хвоста, яким б довгим він не був. Щодо мелодії заядрової частини, то вона продовжує мелодію ядра. Якщо ядро спадне, то заядрова частина лишається внизу. Якщо ядро висхідне, заядрова частина продовжує підійматися догори. Після Mid-level tone заядрова частина залишається на тій же самій ноті, нікуди не підіймається і не опускається.

Track 42.

Low Fall 'No	Low Fall+ Tail 'No where 'No bo dy
,YES ,OH! ,FINE ,MINE ,NOW	,Nothing ,WONderful ,YES, please ,THANK you, Tom ,LOOK at them ,TALK to her (He's broken a window.) ,WHOSE window may I ask?

High Fall 'No	High Fall + Tail 'No where 'No bo dy

	<p>ˈNOthing</p> <p>ˈWONderful</p> <p>ˈTHANK you, Tom</p> <p>ˈ(Today's impossible) ˈWHEN is it possible?</p> <p>(Jane is here!) ˈIS she?</p> <p>ˈLOOK at them</p> <p>ˈTRY it</p>
<p>ˈWHY</p> <p>ˈWHO</p> <p>ˈSURE</p> <p>ˈFINE</p> <p>ˈGREAT</p>	

<p>Fall-Rise</p> <p>vNo </p>	<p>Fall-Rise + Tail</p> <p>vNo where </p>
<p>vMARK</p> <p>vNO</p> <p>vWELL</p> <p>vYES</p> <p>vRIGHT</p>	<p>(Do you often go to the theatre?) ˈSOME times.</p> <p>(Have Bob and Jane arrived?) ˈJANE'S ,here.</p> <p>(I don't think she's at all nice) ˈI ,do.</p> <p>(Can Bill and Jack come to tea?) ˈBILL ,can.</p> <p>vNo bo dy </p> <p>(It's so hot in this room) ˈI don't ,think so</p> <p>(I wish we'd left earlier) ˈTHAT wasn't ,my fault</p> <p>(Can you play chess?) ˈONCE I ,could</p> <p>(But you aren't free on Sundays) ˈUsually I'm ,not.</p> <p>(I think they'd all agree) ˈSTephen ,would.</p>

Mid Level	Mid Level + Tail
<p>_____</p> <p>●</p> <p>_____</p> <p>>No </p>	<p>_____</p> <p>● . ● . .</p> <p>_____</p> <p>>No where >No bo dy </p> <p>>Basically</p> <p>>Naturally</p> <p>>YESTerday</p> <p>>SOMEtimes</p> <p>>GEneraly</p> <p>>SOME of them</p> <p>>FORtunately</p>

ТЕМА 6. СПАДНА СТУПІНЧАСТА ШКАЛА

Pre-head and Head

Шкала завжди починається з першого наголошеного складу синтагми і закінчується безпосередньо перед ядром. Перший наголошений склад шкали називається **onset**. **Pre-head** – усі ненаголошені склади до першого наголошеного складу, до onset, до початку шкали. Найчастіше можна почути **Low Pre-head**, коли передшкала вимовляється на найнижчий ноті.

It was 'easier than I ex'PECTed.

Pre-head

Nucleus

Onset

Head

Low Pre-head + High Head + High Fall + Tail = the Hat Pattern

Ця інтонаційна модель є найрозповсюдженішою в англійській мові. Популярності цієї моделі є логічне пояснення, Low Pre-head – абсолютно нейтральна передшкала, яка не додає ніяких додаткових емоцій, High Fall – типовий дружельюбний тон, розповсюджений в повсякденному спілкуванні, шкала з одним наголошеним складом – ідеальне оформлення коротких синтагм. Для the Hat Pattern наявність передшкали та хвоста є необов'язковим. Також ця інтонаційна модель використовується при вимовлянні імен, суми грошей та часу.

Track 57.

The Hat Pattern:

1. I've 'got to catch a 'TRAIN.
2. I en'tirely a 'GREE with you.
3. I'll 'try to ring you back this 'EVENing.
4. 'Where do you 'LIVE?
5. I 'spent the whole day in the 'PARK.
6. (I'm hungry) 'So am 'I.
7. (Where's my book?) I 'think you left it on the 'Table.
8. (The weather is horrid) Then 'why can't you 'STAY?

Ім'я :

1. Ba'rack O`BAma
2. E'lizabeth the `SEcond
3. 'JK `ROWling
4. 'Charles `DIckens
5. 'Harry `POTter

Сума грошей та час:

1. a 'million `POUNDS
2. a 'billion `EUros
3. 'ten `PENCE
4. 'ten to `TWO
5. 'five past `ONE

Існує другий тип передшкали - **High pre-head**. Склади цієї передшкали вимовляються на дуже високій ноті, вище, ніж будь-які інші склади шкали, вище за High Head та High Fall. High pre-head надає сильне емоційне звучання всій синтагмі.

_____

_____

˘I was 'very disap`POINted with it.

Track 58.

Low pre-head	High pre-head
It was in`CREdible!	It was in`CREdible!
She √WASn't.	˘She √WASn't.
A <u>HAN</u> Dbag?	˘A <u>HAN</u> Dbag?
In the <u>GAR</u> den?	˘In the <u>GAR</u> den?
Well √TRY.	˘Well √TRY.
I'm ,SOrry.	˘I'm ,SOrry.
I 'simply don't be`LIEVE it!	˘I 'simply don't be`LIEVE it!

Самі по собі шкали не несуть стільки інформації про висловлювання, як термінальні тони, однак, деякі типи шкал тяжіють до певних термінальних тонів і в цих комбінаціях висловлюють конкретні емоції та відношення.

Можна визначити чотири основні типи шкал:

The High Head (поєднується з будь-яким термінальним тоном), в поєднанні з Low Rise має заспокійливий ефект, часто можна почути таке поєднання при зверненні до дітей чи тварин.

Track 59.

(1) The High Head + Low Rise.

1. There's 'no need to ,**WOR**ry.
2. (Hurry up!) I'm 'just ,**COM**ing.
3. (I just daren't pick it up) You 'won't ,**BREA**K it.
4. (Call your dog off!) He's not 'going to ,**BITE** you.
5. (I'm sorry I let you down) It 'doesn't ,**MAT**ter. We'all make mis,**TAKES**.
6. (Where are you going?) 'Just to get some ,**MILK**.

The Low Head – низька рівна шкала, всі склади вимовляються на низькій рівній ноті. Часто використовується у поєднанні з Low Rise, звучить трохи короткливо, а іноді і взагалі незадоволено.

I , don`t suppose it , **MAT**ters.

(2) The Low Head + Low Rise

1. There's ,no need to ,**WOR**ry.
2. (You keep making mistakes) ,So do ,**YOU**.
3. (Have we reached the target?) ,More or ,**LESS**.
4. (How much have they sent?) The ,same as be ,**FOR**E.
5. (Oh I've left that job) You ,never ,**TOLD** me.
6. (How clumsy of you, to break the teapot) I ,didn't do it on ,**PUR**pose.

The Falling Head – складна шкала, починається на високій ноті і поступово спускається вниз, склад за складом, кожен наступний склад нижче попереднього. Частіше за все можна почути у зв'язці з Fall Rise. Це дуже типовий британський інтонаційний контур.

She's √not going to √**LIKE** it.

(3) The Falling Head + Fall Rise

1. She's √not going to √**LIKE** it.
2. You've √only got your√**SELF** to blame.
3. I √don't like the √**VE**getables you've chosen.
4. I'm √awfully √**SOR**ry.

-
5. I √don't think it was √**ME**.
  6. √Does she 'want to 'go to the √**PARK**?
  7. √Don't 'drop the √**GLASS**.
  8. I √hardly 'think it's √**LIKELY**.
  9. (I thought you were free in the evenings.) √Only on 'Wednesdays and √**FRI**days.
  10. (Shall I buy the TV-set?) If you √don't 'find it too ex√**PEN**sive.

The Rising Head – висхідна шкала, починається з низької ноти і підіймається догори склад за складом, частіше за все поєднується з High Fall. Така мелодія висловлює обурення та протест.

It's ∇absolutely in'**TOL**erable!

(4) The Rising Head + High Fall

1. It's ∇absolutely in'**TOL**erable!
2. I ∇don't be'**LIEVE** it!
3. ∇No I '**CAN**'T!
4. The ∇food was '**TER**rible!
5. I've ∇no i'**DEA**!
6. We've ∇only just be'**GUN**!

ТЕМА 7. НИЗЬКИЙ ВИСХІДНИЙ ТОН

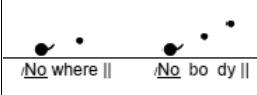
Low Rise – низький висхідний тон. Починається на найнижчій ноті і поступово підіймається догори. Характеризується нефінальністю, тому часто використовується при переліченні, в підрядних реченнях і загальних питаннях.

- , *Yes*
- , *No*
- , *Well*
- , *Really?*

High Rise – високий висхідний тон. Починається на середній ноті і поступово підіймається догори. Цей тон ще більш «питальний» за своєю природою, ніж Low Rise, ще наполегливіше спонукає співрозмовника до діалогу, тому це типовий тон для будь-яких здивованих окличних речень і перепитування. Загальні питання з High Rise звучать дуже ввічливо і взагалі цей тон використовується для залучення співрозмовника, підтримання з ним кращого контакту. З High Rise пов'язане таке популярне явище, як Uptalk, тенденція використовувати висхідну інтонацію в стверджувальних реченнях, іноді протягом довгого відрізка мовлення.

- ' *Right?*
- ' *What?*
- ' *Really?*
- ' *Six?*

Track 42.

Low Rise	Low Rise + Tail
 <p><i>No</i> </p>	 <p><i>No</i> where <i>No</i> bo dy </p>
<p>,WELL</p> <p>,OH</p> <p>,PLEASE</p>	<p>(Your change, sir) ,THANK you!</p> <p>(I thought she was pretty) ,DID you?</p> <p>(Aren't they rather expensive?) ,SOME of them are.</p>

YES	(His name was William) WHAT was that? (Will you be able to fetch them?) PRO bably.
WHO	(We ought to follow his advice) MUST we really do it? (They are supposed to be different) IS there any difference between them?

High Rise	High Rise + Tail
	
<u>'No</u>	<u>'No</u> where <u>'No</u> bo dy
YES	(Could I have another cup of tea?) SU gar
WHAT	(I like Barbara) DO you? (What lovely cherries!) WANT some?
WHO	I've just read this new travel book) IN teresting?
NO	(But I've been to the dentist) RE cently?
WHERE	(That's Alec's friend) WHOSE friend did you say it was? (The place is called "Berry&Barrel") WHAT was that again?

ТЕМА 8. ІНТОНАЦІЯ ЗВЕРНЕННЯ. ІНТОНАЦІЯ СЛІВ АВТОРА. ІНТОНАЦІЯ НЕПРЯМОЇ МОВИ

Вигуки, команди, вітання, прощання, перелічування.

Команди

Через те, що команди існують для того, щоб їх виконували, не дивно, що базовий тон для них – категоричний Fall.

Іноді командувати необхідно м'якше, коли треба ввічливо попросити співрозмовника, спонукати до дій, підбадьорити, тоді доцільним буде вживання ввічливого Rise. Такі команди звучать підбадьорююче.

Є ще одна категорія команд, команди – попередження. Такі команди вимовляються з Fall-Rise, бо в цього тона є значення скритого підтексту, імплікації, і саме тут це значення є дуже доречним.

Заперечні по формі команди, так само, як і заперечні стверджувальні речення, тяжіють до Fall-Rise, при цьому елементу попередження або погрози в них немає.

Track 79.

<p>(1) Fall</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 'Let me have a ,LOOK at it. 2. 'Make yourself at `HOME!</li> <li>3. 'Go right a ,HEAD.</li> <li>4. 'Take a `BREAK. 5. 'Tell me the ,TRUTH. 6. 'Stop that ,NOISE! 	<p>(2) Rise</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Well 'keep ,TRYing. 2. 'Don't ,WOrry. 3. Now 'go a ,HEAD. 'Come ,IN. 'Cheer ,UP. 'Never ,MIND. 'Sit ,DOWN.
<p>(3) Fall-Rise</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 'Keep away from the √WIRES! 2. 'Stand √BACK! 3. 'Mind my √FINgers! 4. 'Watch what you're doing with that √KNIFE! 5. 'Do try and √LISTen! 6. √QUICK! 7. Well 'be √CAREful! 	<p>(4) Fall-Rise (negative commands)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 'Don't start until you're √REAdy. 2. 'Don't forget the √SALT. 3. 'Don't think I'm going to come √BACK to you. 4. Oh 'don't say √THAT. 5. 'Don't be too √SURE.

Перелічування

Як правило, при перелічуванні, кожна синтагма завершується тоном Rise, окрім останньої, яка зазвичай має тон Fall, який сигналізує, що перелічування завершилось. У спонтанному мовленні не завжди відомо, чим закінчиться список і який пункт буде останнім, в таких випадках список може скінчитися тоном Rise. Ще один тон, який передає нефінальність – Mid Level, саме тому він так часто зустрічається в списках, особливо, якщо вони не зачитуються, а вигадуються на ходу.

1. 'Fountain ,PEN >FOR | 'said ,NOTEbooks | ,HOUSE keys | ,AIRpods | >MORE | >MINty | ,THEMED things...

2. 'I look >FOR | so'phisti,CAtion | ,INtrigue |sur ,PRISE...

3. 'What's it >LIKE | being a >WOMan | in >COMedy | what's it' like being a >WOMan in | this >INDustry | what's it' like being a , WOMan.

4. Some 'ground ,NUTmeg | some 'ground ,CInnamon | and some 'ground ,GINger | some va ,Nilla | 'baking powder and bi ,CARbonate | some >SEA salt | some 'plain >FLOUR |>AND |some 'soft brown >Sugar...

ТЕМА 9. ПРАВИЛА НАГОЛОСУ

НАГОЛОС В ДВОСКЛАДОВИХ І ОДНОСКЛАДОВИХ СЛОВАХ

У двоскладових англійських словах наголос, як правило, припадає на перший склад (якщо перший склад не є префіксом, який втратив семантичне значення), наприклад: dinner ['dɪnə], office ['ɒfɪs]. У словах, що містять префікс, наголос припадає на другий склад, наприклад: return [rɪ'tɜ:n], begin [bɪ'ɡɪn].

У трискладових і багатоскладових словах в більшості випадків наголошеним є третій склад від кінця слова, і голосна в ньому читається за II типом складу, тобто має коротке читання, незалежно від кількості приголосних, що відокремлюють її від наступного ненаголошеного складу, навіть якщо це буква r, наприклад: factory ['fæktəri], family ['fæmɪli], experiment [ɪks'perɪmənt].

Але коли в наголошеному третьому від кінця складу міститься звук [ju:], цей склад читається за I типом складу, як відкритий. Наприклад: funeral ['fju:nərəl].

При визначенні наголошеного складу граматичні закінчення і живі суфікси до уваги не беруться. Наприклад: demonstrate ['dɛmənstreɪt], demonstrated ['dɛmənstreɪtɪd], demonstrating ['dɛmənstreɪtɪŋ].

Але при утворенні іменників шляхом приєднання до дієслова суфікса -ion відбувається переміщення наголосу на склад, що передує суфіксу, а наголос вихідного дієслова зберігається у вигляді другорядного. Наприклад: demonstration [ˌdɛmən'streɪʃən]. Другорядний наголос позначається в транскрипції рисою внизу. Деякі слова мають два головних наголоси. Це - числівники від 13 до 19, наприклад: thirteen ['θɜ:'ti:n].

ТЕМА 10. ІНТОНАЦІЯ ПРИВІТАНЬ

Вигуки

До вигуків відносяться не лише слова Oh, Wow, Uh, але і більш довгі одиниці, які використовуються, як правило, для підтримання контакту з співрозмовником у бесіді, для реакції на його слова. В таких вигуках два варіанта оформлення: Fall чи Rise. Fall сигналізує фінальність, Rise спонукає співрозмовника говорити далі.

Track 80.

(1) Fall vs. Rise

A: 'Grasp the patient`s ,hand.

B: ,**RIGHT**.

A: 'Find a suitable ,vein.

B: 'O ,**KAY**.

A: Say “ 'Just a small ,prick”.

B: ,**UH**-huh.

A: In'sert the ,needle.

B: ,**RIGHT**.

A: In'ject, |and with ,draw the needle.

B: 'O ,**KAY**.

(2) Thank you. Fall - "дякую", Rise - "ага"

«Thank you» в формальній обстановці, серйозно та від душі, завжди вимовляється з тоном Fall. Якщо «Thank you» більш рутинна фраза, скоріше навіть не «Спасибі», а «Ага», в цьому випадку підійде Rise.

1. A: 'Here's you ,change.

B: ,**THANK** you.

2. A: I've 'brought you a little `present.

B: ` **THANK** you.

3. A: 'Try some of these `peanuts.

B: , **THANK** you.

4. A: We were 'wondering if you could come to ` **DINN**er tomorrow.

B: ` **THANK** you.

5. A: 'This ,way.

B: , **THANK** you.

(3) Greetings

Якщо вітання формальне – використовується Fall, якщо більше неформальне та дружнє, тоді – Rise. Короткий «Hi!» завжди вимовляється з Fall, на його дружність це не впливає. Якщо після вітання стоїть звернення, то вони виділяються в окрему синтагму і вимовляються з Rise, а іноді можуть ніяк не виділятися і вимовлятися, як Tail.

(a) Friendly:

1. `HI, Tony!
2. He ,LLO. Good ,MORning.
3. Good 'after ,NOON, Jeremy.
4. Good ,EVENing.

(b) Formal:

1. Good `MORning. | I'd 'like to speak to the `MAnager.
2. Good 'after ,NOON. | I 'wonder if I could see Mr. `CARter, please.
3. ,MORning, Mr. Jenkins.
4. Hel ,LO, Brian.

(4) Goodbyes

З прощаннями можливі різні варіанти, але стандартний тон для них є Rise, бо він є дружнім, нефінальним та ввічливим. Але останнім часом, неформальні прощання тяжіють до Fall-Rise, особливо “See you!” , “Bye!”

1. 'See you next ,TIME!
2. 'Cheeri'O!
3. 'Good ,BYE then.
4. 'Good ,BYE! | 'Come again 'SOON.
5. 'BYE.
6. √SEE you.
7. √BYE.

UNIT 1

Lesson 1: /i:/, /ɪ/

№1 /i:/ (FLEECE Vowel)

[i:] – довгий нелабіалізований дифтонгоїд переднього ряду високого підйому вузького різновиду.

Як вимовляти:

Куточки губ розтягнуті, зуби видно. Звук на посмішці. Передня частина язика згинається вперед і вгору до піднебіння. Орієнтир для розуміння, що ви досить високо підняли язик: краї язика натискають на верхні зуби. Рот відкривається мінімально. Звук довгий, тягнемо його на 2 такти.

Де зустрічається:

<ee> bee, see, glee

<ea> sea, tea, season, reveal

<ie> achieve, believe, grieve, niece

<e> these, gene, scene

<ei> seize, receive, ceiling

<i> ski, niche, magazine

Інші випадки:

people		
Phoebe		
foetus		
Phoenix		
key		
quiche		
suite		

Portuguese		
mosquito		
quay		

[k], [g] – задньоязикові велярні змичні вибухові приголосні. При вимові [k], [g] задня спинка язика торкається м'якого піднебіння, утворюючи повну перешкоду. Струмін повітря з вибухом розмикає цю перешкоду.

[t], [d] – передньоязикові апікально-альвеолярні змичні вибухові приголосні. При їх вимові кінчик язика торкається альвеол, утворюючи повну перешкоду,

[n] – передньоязиковий апікально-альвеолярний смичний носовий сонант. Уклад органів вимови той самий, як і для [t], [d], але м'яке піднебіння опущене, повітря проходить через порожнину носа.

[s], [z] – передньоязикові апікально-альвеолярні щілинні фрикативні приголосні. При вимові цих приголосних вузька щілина утворюється між кінчиком язика та альвеолами.

[ð], [θ] – передньоязикові апікально-міжзубні щілинні фрикативні приголосні. При вимовлянні цих звуків язик розпластаний і не напружений, кінчик язика знаходиться між зубами. Струмін повітря проходить між язиком і верхніми зубами. Зуби оголені. Дзвінкий [ð] значно слабкіше глухого [θ] і в кінці слів часто оглушається.

Загальні рекомендації:

-Читайте текст за записом (5-10 разів)

-Читайте текст перед записом: спочатку промовте слово/фразу самостійно, потім звіртеся із записом (5-10 разів)

-Запишіть читання на відео/диктофон (5-10 разів). Спробуйте оцінити себе.

Track 1. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова.*

1. me	she	please	seed
2. cheese	leaf	mean	reason
3. key	tea	leaf	grief
4. believe	police	unique	elite

Track 2. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова, словосполучення і фрази. Кілька разів запишіть себе на диктофон і порівняйте запис з аудіо.*

Повний звук

bee /bi:/	Коли довгий /i:/ перебуває в наголошеному складі на кінці слова чи в єдиному наголошеному складі слова, як у цій таблиці, на його кінці може з'являтися легкий звук /j/. Це відбувається тому, що середня частина язика підтягується догори слідом за передньою.
sea /si:/	
key /ki:/	
ski /ski:/	

Повний звук/усічення

bead/beat /bi:d/bi:t/	
seize/cease /si:z/si:s/	
seed/seat /si:d/si:t/	
weed/wheat /wi:d/wi:t/	

Словосполучення

keep your receipt /'ki:p jə: rɪ'si:t/	
a bleak scene /ə 'bli:k 'si:n/	
an easy read /ən 'i:zi 'ri:d/	/i:zi/ - /i/ - це той самий /i:/, але в ненаголошеній позиції. Артикулюється так само, лише трохи коротше.
a deep-seated belief /ə 'di:p 'si:td br 'li:f/	

Фрази

Please, leave me in peace. /'pli:z 'li:v mi in 'pi:s/	mi in – зливаємо /i/ та /l/ через легкий /j/ - mi/j/in
The sea breeze decreased the feeling of heat. /ðə 'si: 'bri:z dɪ'kri:st ðə 'fi:lɪŋ əv 'hi:t/	dɪ'kri:st ðə - викидаємо /t/ в позиції між двома приголосними
This is the first decent meal I've had in three weeks.	/'fɜ:s 'di:snt 'mi:l/ – у двох словах випадають /t/ між двома приголосними - /'fɜ:s 'di:snt 'mi:l/

/'ðɪs ɪz ðə 'fɜːst 'diːsɪt 'miːl aɪv 'hæd m 'θriː 'wiːks/	
An elite athlete needs a lean physique. /ən ɪ 'liːt 'æθliːt 'niːdz ə 'liːn fi 'ziːk/	

Track 3. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати речення.*

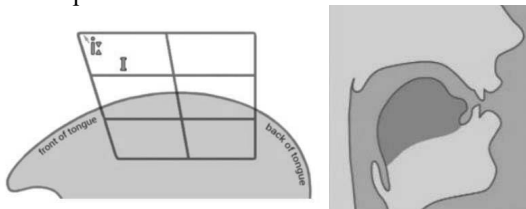
1. He **seems** to me to be **mean**, and a bit **creepy**. What does she **see** in him?
2. She didn't **believe** she was **speeding**, and was **seething** about the police officer taking away her **keys**.
3. Ice **cream** and **sweet** berries are very **pleasing** to **eat** at **teatime**.
4. These **three** scenes are completely **meaningless**.
5. Have you **received** my most **recent** **emails**?
6. Looking at the **green** leaves on all the **trees** makes me **feel** so **peaceful**.
7. It's **easier** to **eat** healthily if you allow yourself a **cheat** day **each** week.
8. The **teachers** couldn't **agree** on how to **reach** their most **needy** students.
9. His **legal** **team** tried to find **reasons** to make the police **believe** he was innocent.
10. If you **keep** practicing your **unique** technique, you will **achieve** all your **dreams**.

№2 /ɪ/ (KIT Vowel)

[ɪ] – монофтонг переднього відсунутого назад ряду високого підйому (широкого різновиду), короткий нелабіалізований.

Як вимовляти:

На схемах видно, що язик при артикуляції /ɪ/ знаходиться трохи нижче та глибше в роті, ніж при артикуляції /i:/. Спробуйте вимовити /i:/, а потім трохи розслабити язик і відвести його трохи назад і вниз. Йдеться про міліметри.

Для артикуляції куточки можна трохи розвести, щоб вони не опускалися вниз. Рот відкривається трохи більше, ніж на /i:/, передня частина язика піднімається вгору приблизно до рівня верхніх зубів. Краї язика легко торкатимуться верхніх зубів, але не тиснуть на них (як у /i:/). Звук короткий – 1 такт.

Де зустрічається:

<i> big, lid, bill

<y> typical, myth, symbol

<e> English, establish, pretty, chicken

<a> cottage, dotage

Інші випадки:

busy		
business		
minute (n.)		
biscuit		
build		
guilt		
women		

[p], [b] - губно-губні смичні вибухові приголосні. При вимовлянні цих звуків губи, зближуючись, утворюють повну перешкоду. Для звуку [p] характерна сильна артикуляція особливо в кінці слова, а приголосний [b] в кінці слова частково оглушається.

[m] - губно-губний смичний носовий сонант. При вимовлянні звуку [m] губи, зближуючись, утворюють повну перешкоду, але м'яке піднебіння опущено, і струмінь повітря проходить через порожнину носа.

[f], [v] - губно-зубні щілинні фрікативні приголосні. Артикуляційно ці приголосні збігаються з відповідними українськими приголосними. Дзвінкий приголосний [v] слабкіше, ніж [f]. В кінці слів дзвінкий приголосний [v] частково оглушається.

Track 4. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова.*

1. ship	bit	ridden	split
2. women	village	vintage	manage
3. building	busy	business	guilt
4. rhythm	him	silly	hill

Track 5. Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова, словосполучення та фрази. Кілька разів запишіть себе на диктофон і порівняйте запис з аудіо.

Повний звук

big /bɪɡ/	
bin /bɪn/	
bridge /brɪdʒ/	
fin /fɪn/	

Повний звук/усічення

bid/bit /bɪd/bɪt/	
grid/grit /ɡrɪd/ɡrɪt/	
hid/hit /hɪd/hɪt/	
his/hiss /hɪz/hɪs/	

Словосполучення

big business /'bɪɡ 'bɪznəs/	Не забувайте робити приголосні в наголошених складах сильними.
binge drinking /'bɪndʒ 'drɪŋkɪŋ/	/'drɪŋkɪŋ/ - кластер /dr/ вимовляється /dʒr/
a biscuit tin /ə 'bɪskɪt 'tɪn/	
a bitter wind /ə 'bɪtə 'wɪnd/	/'wɪnd/ - буде красиво, якщо ви потягнете /n/, сонанти часто підтягуються

Фрази

Phil's as fit as a fiddle. /'fɪlz əz 'fɪt əz ə 'fɪdl/	Phil is = /'fɪlz/, не забувайте про contractions не тільки з займенниками, але і з іменниками. Це дуже заощаджує час і дозволяє підвищувати швидкість говоріння.
Fish and chips is originally an English dish. /'fɪʃ ən 'ʃɪps ɪz ə 'rɪdʒənəli ən 'ɪŋɡlɪʃ 'dɪʃ/	/'fɪʃ ən 'ʃɪps/ - /d/ в and традиційно випадає, а голосний редується до нейтральної шви- /'fɪʃən 'ʃɪps/. ə 'rɪdʒənəli /j/ən – зливаємо дві голосні на стику через легкий /j/
Isobel drinks skimmed milk. /'ɪzəbel 'drɪŋks 'skɪmd 'mɪlk/	/skɪmd 'mɪlk/- /d/ випадає між двома приголосними, на стику залишається задвоєний, трохи потягнутий /m/ - skim 'mɪlk
Christopher and Imogen are kindred spirits.	/ə 'kɪndrəd/ – are в ненаголошеній позиції редується до Schwa, зливаємо її зі словом як

/'krɪstəfər_ən 'ɪmədʒən ə 'kɪndrəd 'spɪrɪts/	ненаголошену приставку - /ə'kɪndrəd/ /'spɪrɪts/ – не придихаємо /p/ після /s/. Спускаємо все повітря на /s/, /p/ розмикаємо губи на легкій затримці повітря.
---	---

Track 6. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати речення.*

1. Bill **did** the dishes while Milly nibbled **biscuits** on the picnic blanket in the middle of the big garden.
2. It would have been **simpler** if we'd picked a **different** route. This one is a little hilly.
3. We saw a **big** fish when we were swimming in **this** river.
4. When my little sister was a kid, she was always skipping, and drinking milk.
5. I wish that **English** spelling wasn't so difficult to **pick** up.
6. I **didn't** think that your **business** plan would be very difficult to **implement** because it's so simple.
7. The cat **licked** his lips as the **chicken** sizzled in the pan.
8. The **business** had a **bit** too much to eat at dinner, but he managed not to be sick.
9. It would be silly to go swimming in winter if it was very chilly.
10. Lift your spirits by singing something positive with a good rhythm.

/i ://ɪ/

Track 7. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова, словосполучення і фрази. Кілька разів запишіть себе на диктофон і порівняйте запис з аудіо.*

Слова

bead/bid /bi:d/brɪd/	
deed/did /di:d/dɪd/	
greed/grid /gri:d/grɪd/	
heed/hid /hi:d/hrɪd/	

Словосполучення

a key figure /ə 'ki: 'fɪgə/	
a fridge freezer /ə 'frɪdʒ 'fri:zə/	
sick leave /'sɪk 'li:v/	
a cheeky grin /ə 'tʃi:ki 'grɪn/	

Фрази

There's a bit of minced beef between Jim's teeth. /'ðəz ə 'bit əv 'mɪnst 'bi:f bɪ'twi:n 'dʒɪmz 'ti:θ/	There's у ненаголошеній позиції звучить як /'ðəz/. Набагато коротше та зручніше. /ə 'bit əv 'mɪnst 'bi:f/ – у прийменнику of голосний редукується до Schwa /əv/, а приголосний /v/ випадає в позиції перед іншим приголосним, залишається самотня /ə/ - /'bit ə 'mɪnst/ У слові /'mɪnst/ /t/ випадає між двома приголосними - /'mɪns 'bi:f/ Отримуємо /ə 'bit ə 'mɪns 'bi:f/
Steve didn't sleep a wink. /'sti:v 'dɪdn̩t 'sli:pə 'wɪŋk/	У didn't кінцевий /t/ найчастіше випадає.
Keep it simple, quick and brief. /'ki:p ɪt 'sɪmpl̩ 'kwɪk ən 'bri:f/	/ən 'bri:f/ – кінцевий /d/ в and викидаємо
Leo makes a pretty decent living. /'li:əʊ 'meɪks ə 'prɪti 'di:snt 'lɪvɪŋ/	/'li:əʊ/ - між /i:/ та Schwa є легкий призвук /j/. /i:/ так з'єднується з іншими гласними як на стиках слів, а й у середині слів: study-/j/-ing, easi-/j/-er, Le-/j/-o.

Вправи на розвиток артикуляційної техніки вимовляння асимілятивних поєднань

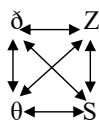
1. Зберігаючи вихідне положення губ, поперемінно вимовляйте міжзубні звуки. Довго тягніть їх, звертаючи увагу на стабільність артикуляції органів мовлення і рівномірність звучання.

θ θ θ → δ δ δ

2. З положення міжзубних звуків дуже повільно засуньте плоский язик, піднімаючи його до альвеол. Слідкуйте, щоб положення губ не змінювалося, а звучання не припинялося. Потім також повільно поверніть його назад.

θ, δ → s, z   θ, δ → s, z

3. Поступово змінюючи артикуляцію, плавно переходьте від вимовляння одного звуку до вимовляння наступного. Слідкуйте за однорідністю звучання і стабільністю укладу.

θθθ - ððð
sss - θθθ
zzz - ððð

θθθ - θɪn
θθθ - θɪk
ððð - ðɪs

sɪn - θɪn - tɪn
sɪk - θɪk - tɪk

ɪn ðə 'sɪti
ɪn ðə desk

ət ðə 'lesⁿ
ət ðə desk

Потренуйтеся вимовляти скоромовки, але з фокусом на звуки, а не швидкість вимовляння.

a) Pete weekly leaves green field,
To see the deep sea from a clean beach.
Does Pete feel sleepy on the clean beach
Seeing the deep sea each week?

b) A pink sink is behind a big fridge,
The big fridge is in front of the pink sink.
If the pink sink wasn't behind the big fridge,
Would the big fridge be in front of the pink sink?

Track 8. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати вірш. Зверніть увагу на інтонацію диктора.*

He is an Englishman!
For he himself has said it,
And it's greatly to his credit,
That he is an Englishman!

Lesson 2: /e/, /æ/

№3. /e/ (DRESS Vowel)

[e] – монофтонг переднього ряду середнього підйому вузького різновиду, короткий нелабіалізований.

Як вимовляти:

Кутки губ трохи розтягнуті, треба трохи показати зуби. Язик розташовується в передній частині рота, кінчик язика одразу у нижніх зубів. Легкий вигин язика прагне вперед. Зберігаючи розтягнуті куточки та позицію язика, опускаємо щелепу вниз приблизно на половину або трохи менше.

Де зустрічається:

<e> bed, beg, bell

<ea> bread, dead, breath, pleasure

<a> any, many

Інші випадки:

friend		
ate		
again		
against		
said		
says		
leopard		
Geoff		
jeopardy		
bury		
burial		
Leicester		

Track 10. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова.*

1. separate	bed	red	mental
2. ten	depend	spend	deadly
3. head	many	anything	said
4. friend	next	attend	cleanse

Track 11. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова, фрази та речення. Звертайте увагу на лайфхаки у правій колонці таблиці.*

Повний звук

bed /bed/	Не пом'якшуйте /b/ перед /e/ - приголосний звучить твердо.
bread /bred/	Не затягуйте /e/, короткий звук – 1 такт.
dead /ded/	Не забувайте про базову позицію – куточки трохи розтягнуті, зуби видно.
edge /edʒ/	

Повний звук/усічення

bed/bet	/bed/bet/	Усічений голосний звучить коротше - 0,5 такту.
led/let	/led/let/	Не відривайте кінцевий дзвінкий приголосний від слова, вимовляйте разом.
dead/debt	/ded/det/	
edge/etch	/edʒ/etʃ/	

Словосполучення

a dead end /ə 'ded 'end/	Слова у фразах вимовляються разом – наче це одне слово: dedend
a best friend /ə 'best 'frend/	/t/ у слові best випадає – /t/ і /d/ типово випадають у позиції між двома приголосними, якщо відносяться до одного складу з попереднім приголосним.
a debt collector /ə ''det kə'lektə/	За замовчуванням, друге слово у фразі головне, на нього припадає головний наголос. Значок '' з'являється у фразах, у яких наголошеним є ПЕРШЕ слово.
a health centre /ə ''helθ 'sentə/	Щоб було легше перейти від /l/ до /θ/ і від /θ/ до /s/ язик на /θ/ зручніше поставити не між зубами, а на внутрішню поверхню верхніх зубів. При переході від /θ/ до /s/ не відривайте язика від зубів – язик ковзає по зубах униз.

Фрази

Beth has no sense of adventure. /'beθ 'hæz 'nəʊ 'sens əv əd'ventʃə/	
The men were mending the nets. /ðə 'men wə 'mendɪŋ ðə 'nets/	Сонанти /l/,m/,n/ часто підтягуються, особливо у наголошених складах – mmen, mmending, nnets.
The desert stretched out endlessly /ðə 'dezət 'streɪft 'aʊt 'endləsli/	/'endləsli/ - /d/ може випадати в позиції між двома приголосними.
Ellen and Emma were best friends. /'elən ən 'emə wə 'best 'frendz/	У слові /frendz/ /d/ може випадати в позиції між двома приголосними.

Track 12. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати речення.*

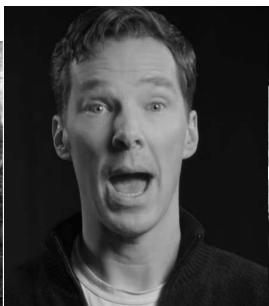
1. You can depend on your best friends to tell you the truth without offending you.
2. When you're getting dressed to impress, your suit should be freshly pressed.
3. When the weather is this changeable, you need to dress for anything or you'll get wet!
4. The project has been terrible because the measurements weren't correct at the outset.
5. She send her ex-boyfriend her blessings before the wedding and said she felt much better.
6. Instead of getting stressed, let's meditate and try to stay zen.
7. The breakfast was excellent and Ben's belly felt very full.
8. Never again will I spend all my money on expensive things from the internet.
9. My girlfriend sent me several letters when she went to Mexico for a semester.
10. Yesterday was incredible but my friend said that today will be even better.

№4. /æ/ (TRAP Vowel)

[æ] – напівдовгий нелабіалізований монофтонг переднього ряду низького підйому широкого різновиду

Як вимовляти:

Розвести куточки губ, показавши зуби. Язык лежить у роті широко та плоско, займає весь простір між нижніми зубами, кінчик – у нижніх зубів. З цього положення різко опускаємо щелепу максимально вниз. Язык при цьому залишається плоским і йде вниз разом із щелепою. Куточки губ залишаються розтягнутими.

Стриманий варіант

Де зустрічається:

<a> bang, cab, bank, mat, arrow, taxi

Інші випадки:

plait		
plaid		
meringue		
timbre		

[tʃ] , [dʒ] - передньоязичні альвеолярно-палатальні смичні аффрикати, тобто складні приголосні звуки, перший компонент яких - вибуховий звук [t] або [d], а другий - фрикативний [ʃ] або [ʒ] . При їх вимовлянні кінчик язика торкається альвеол, одночасно середня частина язика піднімається до жорсткого піднебіння. Поступово кінчик язика відходить від альвеол. Таким чином, ця повна перепона переходить в неповну (не можна допускати роздільного проголошення компонентів аффрикат).

Track 13. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова.*

1. cat	hat	match	pattern
2. standard	matter	understand	magic
3. man	fat	began	panda
4. candle	mandatory	triangle	exam

Track 14. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова, фрази та речення. Кілька разів запишіть себе на диктофон і порівняйте запис з аудіо.*

Повний звук

add /æd/	У повній формі /æ/ під наголосом може звучати досить довго, порівняно з іншими короткими звуками – приблизно 1,5 такту.
bad /bæd/	
badge /bædʒ/	
bag /bæg/	

Повний звук/усічення

add/at /æd/æt/	На усіченні швидше опускайте щелепу вниз і повертайте назад. При цьому не втрачайте якості артикуляції – язик та щелепа роблять те ж саме, що й у повному варіанті.
bad/bat /bæd/bæt/	
badge/batch /bædʒ/bæʃ/	
bag/back /bæg/bæk/	

Словосполучення

a balancing act /ə 'bælənsɪŋ 'ækt/	
a bank manager /ə 'bæŋk 'mænɪdʒə/	
a bad attitude /ə 'bæd 'ætɪtʃu:d/	Зливайте усі слова в одне. Останній звук першого слова чіпляється за перший звук наступного.
a black cab /ə 'blæk 'kæb/	На стику слів - два /k/, тому перший із них під час мовлення не вибухає з викидом повітря, як завжди. Піднімається тільки задня частина язика до м'якого піднебіння (як зазвичай при артикуляції /k/), але перешкода не розривається (не відриваємо язик від піднебіння), а

	тримається до початку артикуляції наступного /k/. Те, що відбувається з першим /k/ називається "втратою вибуху".
--	--

Фрази

Pack your bags. /'pæk jɔ: 'bægz/	
Amanda was in absolute agony. /ə'mændə wəz in 'æbsəlu:t 'ægəni/	
Andrew landed flat on his back. /'ændru: 'lændɪd 'flæt ɒn ɪz 'bæk/	Слово his звучить як /ɪz/ - /h/ випадає. Це типово для потоку мовлення, якщо he, her, him і т.д. стоять у ненаголошеній позиції.
Thanks for clarifying the matter. /'θæŋks fə 'klærɪfaɪŋ ðə 'mætə/	

Track 15. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати речення.*

1. I'll take the **bags** of cash to the **bank** on Saturday and **grab** some stamps on the way **back**.
2. My **manager** is really understanding and doesn't get **angry** if things go **badly**.
3. Apparently, the **actor** is so **talented** she can do every **accent** with **clarity** and **accuracy**.
4. **Sam** was so **happy** on the day that he **married** Alison.
5. **Travel** is a **fantastic** way to **expand** your perspectives and your understanding of other **languages**.
6. **That man** is really **lacking** in **anger** management, and needs to stop **panicking** and **relax**.
7. If you're feeling **sad**, **have** some **snacks** and a **chat** with a friend, and see if **that** makes you **happier**.
8. My **dad** was really **angry** that he **had** to **cancel** our **plans** to go to see **that** football **match**.
9. I **packed** a **ham** sandwich, an **apple** and a **salad** in case the **family** needed a **snack**.
10. There are **bats** and **rats** hanging around in the **back** of the **shadowy** barn.

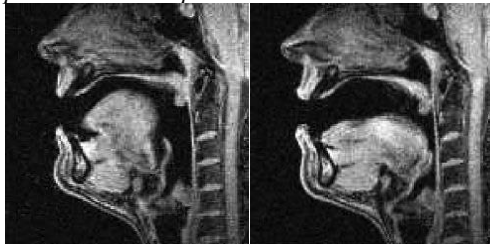

Різниця

Обидва звуки – передні, язик знаходиться у передній частині рота. Різниця в тому, що при артикуляції /e/ язик знаходиться ближче до піднебіння, вище в ротовій порожнині. Виходить це за рахунок того, що ми відкриваємо рот лише наполовину, а передня частина язика лише злегка згинається вгору. При артикуляції /æ/ язик знаходиться максимально далеко від піднебіння - ми опускаємо щелепу максимально вниз, і плоский язик йде вниз разом із щелепою.

/e/ /æ/

Track 16. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова, фрази та речення. Кілька разів запишіть себе на диктофон і порівняйте запис з аудіо.*

/e/

/æ/

Слова

better/batter	/'betə/'bætə/	
ember/amber	/'embə/'æmbə/	
kettle/cattle	/'ketl/'kætl/	
letter/latter	/'letə/'lætə/	
phonetic/fanatic	/fə'netɪk/ fə'nætɪk/	

Словосполучення

an American accent /ən ə'merɪkən 'æksnt/	
a professional actor /ə prə'feʃnl 'æktə/	/ə prə'feʃnl/ - /ʃnl/ вимовляйте кластери з кількох приголосних максимально разом, без голосних призвуків. Не /ʃənəl/, а /ʃnl/.
the letters of the alphabet /ðə 'letəz əv ði (j) 'ælfəbet/	Артикль the звучить як / ði/ перед словами, що починаються на голосний. / ði 'ælfəbet/ - кінцевий /i/ зручно зливати з наступним словом на голосний через легкий /j/ - ði /j'ælfəbet
a red apple /ə 'red 'æpl/	

black pepper /'blæk 'pepə/	Коли на стику слів зустрічаються два вибухові приголосні (ptk, bdg), у першого з них відбувається втрата вибуху. У цій фразі ми займаємо позицію для артикуляції /k/ (задня частина язика піднімається до м'якого піднебіння), але не розмикаємо її, а тримаємо до початку артикуляції /p/.
----------------------------	---

Фрази

Bury the hatchet. /'beri ðə 'hæʃɪt/	
Jack set a trap for Geoff. /'dʒæk 'set ə 'træp fə 'dʒef/	
Larry banged his head again. /'læri 'bæŋd ɪz 'hed ə 'gen/	
Get your act together, Gary! /'get jɔ:r_ækt tə 'geðə 'gæri/	/ jɔ:r_ækt/ - сполучний /r/ виникає на стику слів, якщо після слова, що закінчується на німий /r/ слідує слово на голосну.

Track 17. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати вірш. Зверніть увагу на інтонацію диктора.*

Let us gaily tread the measure,
 Make the most of fleeting leisure;
 Every moment brings a treasure,
 Of its own especial pleasure...
 Let us gaily tread the measure.

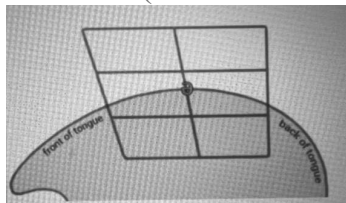
Потренуйтеся вимовляти скоромовки, але з фокусом на звуки, а не швидкість вимовляння.

- Can you can a can as a canner can can a can?
- How can a clam cram in a clean cream can?
- Fred fed Ted bread, and Ted fed Fred bread.
- Ten men mend seven hedges,
 Seven men mend ten hedges.
 If ten men didn't mend seven hedges,
 Would seven men mend ten hedges?

Unit 2:

Lesson 3

№ 12./ə/ (LETTER Vowel)

[ə] – нейтральний ненаголошений монофтонг змішаного ряду середнього підйому, короткий нелабіалізований. Англійська назва цієї фонемі – schwa.

Як вимовляти:

Schwa – через те, що це нейтральний, ненаголошений звук, позиція для її артикуляції – максимально розслаблена та нейтральна. Куточки губ розслаблені, щелепа трохи опускається вниз. Уявіть, що вам сказали розслабити всі м'язи обличчя – щелепа автоматично опуститься. Саме цей рух нам і потрібен. Язик також розслаблений, лежить важким тягарем за нижніми зубами.

Fun fact. Хоча Schwa з'являється лише в ненаголошених складах, є одне частотне слово, де вона з'являється в наголошеному складі: because /bɪ'kæz/.

[h] - глухий щілинний фарінгальний приголосний. При його вимовлянні в області зіву утворюється неповна перешкода зближенням кореня язика і задньої стінки горла. Язик в момент вимовлення [h] розташовується для подальшого голосного. Звук [h] зустрічається тільки перед голосним і на слух сприймається лише як видих.

[ŋ] - задньоязичний смичний носовий сонант. При його вимовлянні задня частина язика торкається м'якого піднебіння, м'яке піднебіння опущено, і повітря проходить через порожнину носа. У разі помилки типу [n] ширше відкрийте рот і простежте, щоб кінчик язика не підіймався до верхніх зубів або альвеол, а знаходився біля коріння нижніх зубів.

[r] - передньоязичний заальвеолярний серединний щілинний сонант. При його вимовлянні кінчик язика піднятий до заднього скату альвеол. Сонант [r] є однорідним звуком, при вимовлянні якого слід тримати кінчик язика напруженим і нерухомим і не торкатися ним альвеол.

[w] - губно-губний задньоязичний серединний щілинний сонант. При його вимовлянні губи сильно округлюються і висуваються вперед, утворюючи круглу щілину. Задня частина язика піднята до м'якого піднебіння. Потім миттєво язик і губи переходять в позицію для вимовлення наступного голосного. Слідкуйте за тим, щоб нижня губа не торкалася верхніх зубів, а губи були добре напружені і округлені.

Track 18. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова, фрази та речення. Кілька разів запишіть себе на диктофон і порівняйте запис з аудіо.*

/ə/ наприкінці слова

anger /'æŋgə/	
answer /'ɑ:nsə/	
border /'bɔ:də/	
brother /'brʌðə/	

/ə/ на початку слова

about /ə'baʊt/	
above /ə'baʊv/	
across /ə'krɒs/	
address /ə'dres/	

/ə/ у середині слова

referee /'refə'ri:/	
reproduce /'ri:prə'dʒu:s/	
understand /'ʌndə'stænd/	
volunteer /'vɒlən'tiə/	

Фрази

Jonathan, a confirmed bachelor, had a secret admirer. /'dʒɒnəθən ə kən'fɜ:mɪd 'bætʃələ 'hæd ə 'si:kriət əd'maɪərə/	/ə kən'fɜ:mɪd 'bætʃələ/ → /ə kən'fɜ:m 'bætʃələ/
Numerous universities award extracurricular scholarships. /'nju:mərəs 'ju:nɪ'vɜ:sətɪz ə'wɔ:d 'ekstrə kə'rikjələ 'skʌləʃɪps/	/'skʌləʃɪps/ - не придихаємо /k/ після /s/
Our oldest daughter's obsessed with dinosaurs and dragons. /ɑ:r'əʊldɪst 'dɔ:təz əb'sest wɪð 'daɪnəsɔ:z ən 'drægənz/	Трифтонг /aʊə/ в our часто згладжується до /ɑ:/: /ɑ:r'əʊldɪst/ → /'əʊldɪst/ - дифтонг /əʊ/ звучить як /ʊ/ перед темним /l/ → /'əʊldɪst 'dɔ:təz/ → /'əʊldɪs 'dɔ:təz/ → /əb'sest wɪð/ → /əb'ses wɪð/ and = /ən/ → /'daɪnəsɔ:zən 'drægənz/
Rebecca was completely incapable of forgiving and forgetting. /rə'bekə wəz kəm'pli:tli ɪn'keɪpəbl əv fə'gɪvɪŋ ən fə'getɪŋ/	/kəm'pli:tli ɪn'keɪpəbl/ → /kəm'pli:tli /j/ ɪn'keɪpəbl/ → əv fə'gɪvɪŋ/ → /əfə'gɪvɪŋ/

Nicholas observed a suspicious character in the neighbourhood. 'nikələs əb'zɜ:vɪd ə sə'spɪʃəs 'kærəktər ɪn ðə 'neɪbəhʊd/	/'kærəktər ɪn/ - часто сполучний /r/ виникає навіть перед короткою паузою /ɪn ðə/ → /ɪn nə/
--	--

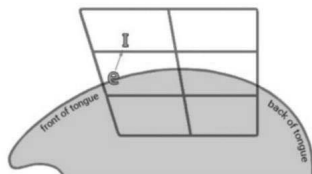
/eɪ/, /eə/

№ 13. /eɪ/ (FACE Vowel)

[eɪ]- дифтонг. Ядро дифтонгу - короткий голосний /e/ переднього ряду середнього підйому вузького різновиду, нелабіалізований. Другий елемент - короткий /ɪ/, монофтонг переднього відсунутого назад ряду високого підйому (широкого різновиду), короткий нелабіалізований.

Як вимовляти:

Перший елемент дифтонгу – звук /e/. Куточки губ трохи розведені, зуби видно, язик розслаблений, кінчик язика у нижніх зубів. Рот відкривається трохи менше ніж на половину. Часто трохи менше, ніж при артикуляції монофтонга /e/.

Після артикуляції першого елемента, спинка язика прагне вгору у напрямку другого елемента - короткого /ɪ/. Позиція губ і язика все та ж - злегка розтягнуті куточки, язик лежить одразу за нижніми зубами. Ми лише трохи прикриваємо рота, тим самим наближуючи язик до піднебіння. Спинка язика піднімається приблизно до рівня верхніх зубів, не вище. На другому елементі уникайте призвуку /j/, не піднімайте язик надто близько до піднебіння і не торкайтеся його.

ВАЖЛИВО! Перший елемент дифтонгів завжди основний, наголошений. На ньому робиться акцент. Другий елемент – завжди слабкий. Його вимовляють швидше і менш виразно.

Де зустрічається:

<a + consonant + vowel> lady, change, amazing, nature, space

<ague> = /eɪg/ vague, plague

<ai(gh)> wait, contain, maintain, straight

<ay> pay, stay, always

<ei> weigh, eight, beige

<ey> grey, obey, they

Запозичення з французької:

ballet		
buffet		
sachet		
café		
puree		
sauté		
foyer		
dossier		
décor		
matinee		
suede		

Інші випадки:

steak		
break		
great		
gauge		

Track 19. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова.*

1. **hay**   **Sunday**   **prey**   **late**
2. **Spain**   **fruitcake**   **faithful**   **age**
3. **gate**   **waiter**   **eighty**   **mane**
4. **lazy**   **amazing**   **behaviour**   **straight**

Track 20. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова, фрази та речення. Кілька разів запишіть себе на диктофон і порівняйте запис з аудіо.*

Повний звук

grey /greɪ/	
may /meɪ/	
pay /peɪ/	Не забувайте придихати /p/ - ніби після нього слідує маленький /h/.
say /seɪ/	

Повний звук/усічення

fade/fate /feɪd/feɪt/	При усіченні ми скорочуємо <u>перший</u> , основний елемент дифтонгу.
phase/face /feɪz/feɪs/	
grade/great /greɪd/greɪt/	
graze/grace /greɪz/greɪs/	

Словосполучення

a display case /ə di 'spleɪ 'keɪs/	Звертайте увагу на наголоси. У цій фразі перше слово – наголошене.
aches and pains /'eɪks ən 'peɪnz/	And у ненаголошеній позиції зазвичай звучить як /ən/.
make an accusation /'meɪk ən 'ækju 'zeɪʃn/	
a paper airplane /ə 'peɪpər ˌeəpleɪn/	Зверніть увагу на linking r

Фрази

Grace and Jason take their holidays in faraway places. /'greɪs ən 'dʒeɪsən 'teɪk ðeə 'hɒlədeɪz ɪn 'fɑːrəweɪ 'pleɪsɪz/	Речення розділено паузами на 3 частини (синтагми). Від паузи до паузи всі слова зливаються одне з одним. /'pleɪsɪz/ – намагайтеся вимовляти кластер pl максимально разом, обидва приголосних одночасно – не p-laces, a places. Одночасно зводимо губи для артикуляції /p/ і ставимо кінчик язика на альвеоли для артикуляції /l/.
The train was late so we had to wait for ages at the station. /ðə 'treɪn wəz 'leɪt 'səʊ wi 'hæd tə 'weɪt fər ˌeɪdʒɪz ət ðə 'steɪʃn/	
The age difference placed a great strain on their relationship. /ði 'eɪdʒ 'dɪfrəns 'pleɪst ə 'ɡreɪt 'streɪn ɒn ðeə ri 'leɪʃnɪʃ ɪp/	Поеднання str вимовляється із призвучком /ʃ/ - strain /stʃreɪn/, street, structure. /ði 'eɪdʒ/ зручно злити через легкий /j/

Track 21. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати речення.*

1. The **cake** that you **baked** me **tasted** amazing.
2. **Labour** was **painful**, but when the **baby** **came** it was the best **day** of her life.
3. My **neighbour** **makes** **painted** model aeroplanes in his **basement**.
4. I spent **Saturday** at the **lake** with all my **mates** **playing** **games** and **sunbathing**.
5. It was a **hazy day** but then it started to **rain**, and **later** on we had **gales** and **hailstorms**.
6. They were a bit **vague** on some of the **details** so she said she'd send the **dates** in an **email** **later**.

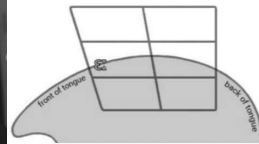
7. Please **make** me a **bagel** with **pate**, **kale** and **shaved** parmesan.
8. The **lady** felt **faint** and had to slow her **pace** and then **take** a **break**.
9. He was so **ashamed** about the **mistake** he'd **made** that he struggled to **maintain** a **straight** face.
10. There was a **crazy** earthquake and we had to sit under the **table** to **stay** safe.

№ 19. /eə/ (SQUARE Vowel)

[eə] - дифтонг. Ядро дифтонгу - голосний переднього ряду середнього підйому широкого різновиду нелабіалізований, другий елемент - нейтральний голосний.

Як вимовляти:

Звук однорідний, поділу на два елементи немає. У сучасних джерелах позначається як /ɛ:/, що підкреслює однорідність звуку. /eə/ - довга версія /e/ (shed /ʃed/). Спробуйте сказати shed, зафіксувавши позицію язика та потягнувши голосний. Вийде shared /ʃeəd/. Це і є цільовий звук. Звук довгий (2 такти).

Де зустрічається

<air> air, chair, flair, questionnaire

<are> bare, care, share, parent

<ar> scarce, scarcity, Sarah

<ary> = /eəri/ Mary, scary, canary

<aria> = /eəriə/ vegetarian, Hungarian, variable

<arious> = /eəriəs/ various, hilarious, gregarious

<ay> mayor, prayer

<ei> their, heir, heiress Unusual spellings they're, there, where

Track 22. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова.*

1. pear	wear	swearing	pairing
2. fairy	prayer	dairy	care
3. compare	vary	flair	Mary
4. precarious	caring	staring	wear

Track 23. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова, фрази та речення. Кілька разів запишіть себе на диктофон і порівняйте запис з аудіо.*

Слова

air /eə/	
bear /beə/	
blare /bleə/	
care /keə/	

Словосполучення

a fair share /ə 'feə 'ʃeə/	
a caring parent /ə 'keərɪŋ 'peərənt/	
fair hair /'feə 'heə/	
scarcely bear /'skeəsli 'beə/	/'skeəsli/ - p, t, k не придыхаються після /s/. Щоб не придыхати /k/, спустимо повітря на /s/, а на /k/ на секунду затримаємо видих і обережно відірвемо язик від піднебіння. Не розриваємо перешкоду за допомогою повітря, як завжди, а навпаки затримуємо видих.

Фрази

He left his heirs all his shares. /hi 'left ɪz 'eəz 'ɔ:l ɪz 'ʃeəz/	/h/ в his часто випадає в ненаголошеній позиції, сміливо викидайте цей звук і зливайте слова в одне ціле - 'leftɪz'eəz, 'ɔ:lɪz'ʃeəz. 'left – перед голосними ми вимовляємо світлий /l/. Стаavimo на альвеоли тільки кінчик язика, а не спинку. Тіло язика при цьому опущено.
Sarah was scarcely ever there. /'seərə wəz 'skeəsli 'evə 'ðeə/	'skeəsli 'evə - об'єднуємо голосні на стику слів через легкий /j/.
The hardware was beyond repair. /ðə 'hɑ:dweə wəz bɪ'jɒnd rə'peə/	/bɪ'jɒnd rə'peə/ - викидаємо /d/ в позиції між двома приголосними, це найчастіша модель елізії (випадіння звуків) - /bɪ'jɒn rə'peə/
Mary was aware of all his affairs. /'meəri wəz ə'weə əv 'ɔ:l ɪz ə'feəz/	Звертайте увагу на транскрипцію – на ній видно, що деякі звуки з'являються чи випадають.

Track 24. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати речення.*

1. See the town **square** over **there**? **There**'s great **hairstresser** just by the **stairs**.
2. This **area** is known for its wonderful **dairy fare**, especially the cream **eclairs**.
3. **Mary** has **various pairs** of shoes, and still she **swears** she has nothing to **wear**!
4. **They**'re not **where they**'re supposed to be and the Delaware police are concerned for **their welfare**.
5. His **hairstyle** was **hilarious**, especially **paired** with his mohair knit**wear**!
6. The traffic was a **nightmare** and the **glare** from the lights made him **swear**.
7. They **declared** all the hotels had excellent wheel**chair** access.
8. She was **aware** that if she worked too late, her driving might be **impaired**.
9. They **repaired** the thread**bare** sofa and matching **chair** with great **care**.
10. Bew**are** online **questionnaires** that **share** your data **everywhere**.

Потренуйтеся вимовляти скоромовки, але з фокусом на звуки, а не швидкість вимовляння.

a) I know a boy **named Tate** who **dined**
With his girl at **eight eight**. I'm unable to
State what **Tate ate** at **eight eight** or
What **Tate's tête à tête ate** at **eight eight**.

b) **Mary**, the lady sitting on that **chair**, lives
Close to the **airport** which is close to my
Area.

Unit 3

Lesson 4: /z:/, /əʊ/

№ 11. /z:/ (NURSE Vowel)

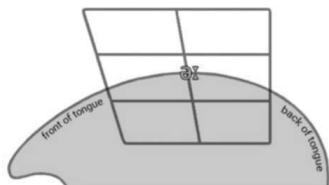
[z:] – довгий монофтонг змішаного ряду середнього підйому вузького різновиду, нелабіалізований.

Як вимовляти:

Язык розслаблений і лежить важким тягарем за нижніми зубами. Розслаблена щелепа трохи йде вниз, до половини або менше.

Не імітуйте /e/ - не витягуйте губи вперед, не піднімайте задню частину язика. Постарайтеся розслабити щелепу і уявити, що в центрі язика у вас знаходиться металева кулька, яка трошки притискає язик вниз.

Звук довгий – повну версію тягнемо на 2 такти.

Зустрічається і більш заокруглений варіант, особливо після /w/ (на скриншоті /z:/ у слові word), але губи не витягнуті вперед, а куточки однаково трохи розведені. На скрині добре видно, що язик не йде назад.

Де зустрічається:

<er> herd, determined, fertile

<ur> fur, turn, occur, purpose

<ir> bird, girl, confirm, dirty

<ear> earth, rehearse, earnest

<our> adjourn, courteous, journey

<yr> myrtle, myrrh

<wor> = /wɜ:/ word, worthy, world, worth

Track 26. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова.*

1. world	word	worthy	certain
2. serve	mercy	skirt	first
3. stir	earth	heard	search
4. earnings	turn	burning	journal

Track 27. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова, фрази та речення. Кілька разів запишіть себе на диктофон і порівняйте запис з аудіо.*

Повний звук

alert /ə' lɜ:t/	
allergic /ə' lɜ: dʒɪk/	
burden /' bɜ: dn/	/dn/ вимовляється разом, без призвуків. /d/ під впливом /n/ стає носовим - вимовляється там, де і /n/. Вимовляйте обидва звуки максимально разом, і ви відчуєте «носовий вибух».
burger /' bɜ: gə/	
burglar /' bɜ: glə/	

Повний звук/усічення

heard/hurt /hɜ: d/hɜ: t/	
purrs/purse /pɜ: z/pɜ: s/	
serve/surf /sɜ: v/sɜ: f/	
curs/curse /kɜ: z/kɜ: s/	

Словосполучення

a first-class service /ə 'fɜ: st 'klɑ: s 'sɜ: vɪs/	Артикль «а» завжди ненаголошений - звучить як нейтральний звук /ə/ і приєднується до наступного слова як приставка. /ə/ - це коротка версія /z:/
a bird reserve /ə 'bɜ: d rɪ 'zɜ: v/	
a church service /ə 'tʃɜ: tʃ 'sɜ: vɪs/	
a circular journey /ə 'sɜ: kjələ 'dʒɜ: ni/	

Фрази

Herbert did the dirty work. /'hɜ: bət dɪd ðə 'dɜ: ti 'wɜ: k/	/dɪd ðə/ - щоб пройти стик слів м'яко, на /ð/ не намагайтеся поставити язик між зубами, достатньо поставити кінчик язика
---	--

	до верхніх зубів, а передню частину язика притулити до піднебіння. /'wз:k/ - після /w/ найчастіше звучить більш округлений варіант /з:/
The girls wore twirl skirts. /ðə 'gз:lз 'wз: 'twз:l 'skз:ts/	
She worked as a nurse in Serbia. /ʃi 'wз:kt əз ə 'nз:s in 'sз:biə/	"As", як і всі службові слова, майже завжди ненаголошений і звучить як /əз/.
Ernest needed emergency surgery. /'з:nist 'ni:dɪd ɪ'mз:dzənsi 'sз:dзəri/	/'з:nist 'ni:dɪd/ - сміливо викидаємо /t/ між двома приголосними, так легше і швидше, /'з:nis 'ni:dɪd/ 'sз:dзəri – Schwa часто випадає у позиції перед /t/

Track 28. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати речення.*

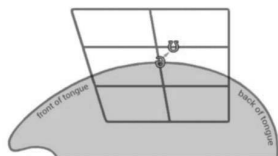
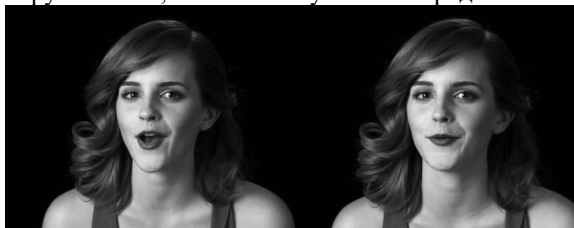
1. She **urged** him to **curse** less as she **yearned** for a **perfect** and **virtuous** partner.
2. The **circus** clowns wore **purple** shirts and juggled **thirty** **burning** balls, making the front row of the audience very **nervous**.
3. She **turned** up **early** for her **first** day of **work** to be **certain** of making the **perfect** **first** impression.
4. My **thirtieth** **birthday** is on the **thirty-first**, so feel free to **splurge** with your gift **purchases**.
5. We need some **further** emergency **rehearsals** before the **first** performance.
6. Stop **lurking** around **nervously** and **immerse** yourself in the experience.
7. She left her **purse** at **church** and hoped that a **virtuous** person would find it **first**.
8. Did he **hurt** himself when he **burst** through the doors of the **burning** building?
9. I've **heard** that the **girl** would **prefer** to run away to the **circus** than marry that **berk**.
10. We need to **conserve** planet **Earth** and not damage it any **further**.

№ 14. /əʊ/ (GOAT Vowel)

[əʊ] – дифтонг. Ядро дифтонгу [ə] – голосний змішаного ряду, середнього підйому вузького різновиду, нелабіалізований. Другий елемент дифтонгу [ʊ] – короткий лабіалізований монофтонг заднього просунутого вперед ряду високого підйому широкого різновиду.

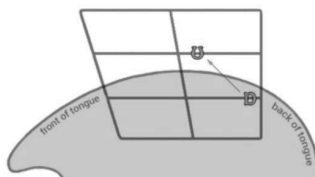
Як вимовляти:

Перший елемент дифтонгу – нейтральний звук /ə/, який є короткою версією звуку /z:/. Губи у нейтральній позиції. Язик розслаблений, лежить плоско за нижніми зубами. Щелепа йде вниз наполовину. Після вимовляння першого елемента, задня частина язика починає рух назад і вгору у сторону короткого /ʊ/. Кінчик язика нічого не робить, просто підтягується туди, куди його тягне задня частина язика. Губи при цьому зводяться і трохи округляються, але не витягуються вперед.

Перед /ʌ/ (old, bowl):

Перший скрін – перший елемент дифтонгу. Губи сильно округляються, а язик відтягується назад і вниз. Щелепа може опустатися максимально, а може лише трохи. Головне – позиція язика (назад та вниз). Другий скрін – другий елемент. Губи зводяться, вони також округлені. Задня частина язика йде назад і вгору, разом із поверненням щелепи до нейтральної позиції.

Де зустрічається:

<o> no, hero, folio, don't, won't

<o-e> zone, those, smoke <oe> toe, goes

<oa> moan, loan, road

<ow> know, slow, narrow

<olk> = /ʊk/ folk, yolk

<oul> = /ʊl/ shoulder, mould

<ough> though, doughnut

Інші випадки:

brooch		
yeoman		

Track 29. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова, фрази та висловлювання. Кілька разів запишіть себе на диктофон і порівняйте запис з аудіо.*

Повний звук

code /kəʊd/	
toe /təʊ/	
flow /fləʊ/	
home /həʊm/	

Повний звук/усічення

close (v./close (adj.) /kləʊz/kləʊs/	На світлий /l/ тільки кінчик язика торкається альвеол.
code/coat /kəʊd/kəʊt/	
doze/dose /dəʊz/dəʊs/	
glowed/gloat /gləʊd/gləʊt/	

Словосполучення

slow motion /'sləʊ 'məʊʃn/	/ʃn/ – вимовляйте всі кластери приголосних максимально разом, без голосних призвуків (не /ʃn/, а /ʃn/)
totally devoted /'təʊtlɪ dɪ'vəʊtɪd/	
home-grown /'həʊm 'grəʊn/	
a low profile /ə 'ləʊ 'prəʊfaɪl/	

Фрази

Note that this is a no-smoking zone. /'nəʊt ðət 'ðɪs ɪz ə 'nəʊ 'sməʊkɪŋ 'zəʊn/	Союз “That”, як і всі службові слова, зазвичай є ненаголошеним і вимовляється з нейтральним звуком, як /ðət/.
--	---

The hotel is located in Coconut Grove. /ðə 'həʊ'telz læʊ'keɪtɪd ɪn 'kəʊkənʌt 'grəʊv/	/ˈhəʊ'tel/ - слово з подвійним наголосом, що не рідкість в англійській. Подвійний наголос звучить як гойдалка, виділяються обидва наголошені склади.
He wrote both poetry and prose in Polish. /hi 'rəʊt 'bəʊθ 'pəʊətri ən 'prəʊz ɪn 'pəʊlɪʃ/	
Apollo is often shown with a bow and arrow. /ə'pɒləʊz 'ɒfən 'fəʊn wɪð ə 'bəʊ ən 'ærəʊ/	Зверніть увагу: is часто звучить просто як /z/ та приєднується до попереднього слова. Це відбувається не тільки з займенниками, як ми звикли, але і з іменниками.

Вплив темного /l/

soul /səʊl/	
told /təʊld/	
bowl /bəʊl/	
cold shoulder /'kəʊld 'ʃəʊldə/	'kəʊld - /d/ випадає у позиції між двома приголосними

Два варіанти /əʊ/

old folk /ˈəʊld 'fəʊk/	У звичайній транскрипції значки темного і світлого /l/ однакові. Щоб визначити, який варіант /l/ маємо, потрібно дивитися на його позицію у слові. Темний /l/ зустрічається перед приголосними (old) і на кінці слів (bowl).
hold close /ˈhəʊld 'kləʊs/	
a bold stroke /ə 'bəʊld 'strəʊk/	
stone-cold sober /ˈstəʊn 'kəʊld 'səʊbə/	
vocal folds /ˈvəʊkl, 'fəʊldz/	
Joan was totally in control. /ˈdʒəʊn wəz 'təʊtli, ɪn kən'trəʊl/	

Track 30. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати речення.*

1. My **phone** is **broken**, so I **won't** be able to let you **know** when I get **home**.
2. I need you to be **totally** **focused** tomorrow, so you'll have to stay **sober**.
3. I'm **frozen** and need to put on a **cosy** **coat** **over** my clothes.
4. They were **both** very **open** and **emotional** and soon tears started to **flow**.
5. We **drove** until we got **close** to where we were **going**, but then we **broke** down on the **motorway**.
6. He's always **boasting** that he **owns** his **own** **home** in an exclusive **location**.
7. The **boat** **floated** **slowly** **down** the river **towards** the **open** **ocean**, creating a beautiful sunset **tableau**.
8. I **suppose** he earned the promotion but he's not who I would have **chosen**.
9. These **roast** **potatoes** are delicious, and they were **grown** **locally**, just down the **road**.
10. Although summer was almost **over**, **Sophie** was **hoping** that her roses would keep **growing**.

Track 31. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати вірш. Зверніть увагу на інтонацію диктора.*

There was a charming **girl**,
Who had a little **curl**,
Who bought a lovely **skirt**,
To wear and to **flirt**.

Track 32.

When I was a lad I **served** a **term**
As office boy to an **Attorney's** **firm**.
The rich **attorney** was good as his **word**;
And every day my voice was **heard**
At the Sessions or Ancient Bailey.

Track 33.

Moses supposes his **toeses** are **roses**,
But **Moses** supposes erroneously;
For **nobody's** **toeses** are **posies** of **roses**
As **Moses** supposes his **toeses** to be.

Потренуйтеся вимовляти скоромовки, але з фокусом на звуки, а не швидкість вимовляння.

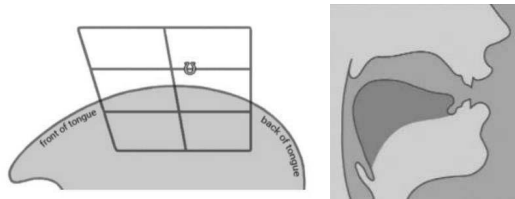
The **first** **skirt** is **dirtier** than the **third** **shirt**,
The **first** **shirt** is **dirtier** than the **third** **skirt**.
If the **first** **skirt** wasn't **dirtier** than the **third** **shirt**,
Would the **first** **shirt** be **dirtier** than the **third** **skirt**?

Lesson 5: /ʊ/, /u:/'

№ 8./ʊ/ (FOOT Vowel)

[ʊ] – короткий лабіалізований монофтонг заднього просунутого вперед ряду високого підйому широкого різновиду.

Як вимовляти:

Як вимовляти:

Звук центральний, розташований у роті трохи вище /ə/. Активна середня частина язика. Вона трохи вигинається вгору, піднімаючись трохи вище середини ротової порожнини. Губи трохи округлені, але не витягнуті вперед.

Округлення у /ʊ/ ширше і більш розслаблене, ніж в українського /y/. Язик на /ʊ/ трохи піднімається і знаходиться в центрі ротової порожнини. На український /y/ язик йде далеко назад і вгору. Лайфхак: вимовіть /ə/, злегка округливши губи.

Де зустрічається:

<ook> = /ʊk/ book, cook, look, took (exceptions: spooky, snooker)

Деякі слова з <oo> foot, good, hood, childhood, stood, gooseberry, wool

<ou, oul> could, should, would, courier

<o> woman, wolf, wolves, bosom

<ul, ull> = /ʊl/ full, pull, bullet, beautiful, useful, fulfil

<ush> = /ʊʃ/ bush, push

Деякі слова з <u> sugar, put, pudding, butcher, cuckoo

Track 34. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова.*

1 full	pudding	pushed	sugar
2 good	book	bullet	wolf
3 hooded	could	footstep	cushion
4 would	butcher	look	wool

Track 35. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова, фрази та речення. Кілька разів запишіть себе на диктофон і порівняйте запис з аудіо.*

Повний звук

could /kʊd/	
good /gʊd/	
hood /hʊd/	
should /ʃʊd/	

Повний звук/усічення

could/cook /kʊd/kʊk/	
hood/hook /hʊd/hʊk/	
should/shook /ʃʊd/ʃʊk/	
wood/woof /wʊd/wʊf/	

Словосполучення

fully booked /'fʊli 'bʊkt/	
I would if I could /aɪ 'wʊd ɪf aɪ 'kʊd/	
Look at that rook! /'lʊk ət 'ðæt 'rʊk/	
push and pull /'pʊʃ ən 'pʊl/	

Фрази

He was hooked on books. /hi wəz 'hʊkt ɒn 'bʊks/	
The bully pushed him into the bush. /ðə 'bʊli 'pʊʃt ɪm 'ɪntə ðə 'bʊʃ/	/'pʊʃt ɪm/ - у ненаголошеній позиції /h/ в him випадає. Сміливо зливаємо решту /ɪm/ з попереднім словом - /'pʊʃtɪm/
She stood barefoot in the brook. /ʃi 'stʊd 'beəfʊt ɪn ðə 'brʊk/	/ɪn ðə/ - коли на стику слів зустрічаються /n/ і /ð/, /ð/ може асимілювати в /n/ - /ɪn nə/. Язик може залишатися в міжзубній позиції, а звучить все одно /n/: /ɪn nə

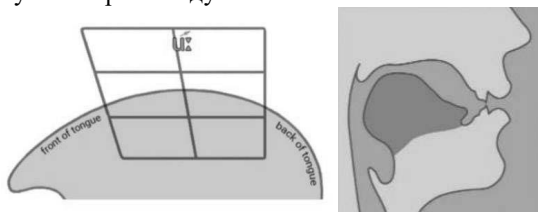
	'brʊk/. Така асиміляція дуже економить час та сили артикуляційної бази.
Could you cook a gooseberry pudding without putting sugar in? /'kʊd ju 'kʊk ə 'gʊzbəri 'puːdɪŋ wɪð 'aʊt 'pʊtɪŋ 'ʃʊgər _ɪn/	/'kʊd ju/ – /d/ з /j/ асимілюються і звучать як /dʒ/: /'kʊdʒu/ /'gʊzbəri/ – Schwa зазвичай випадає перед /r/ - не /'gʊzbəri/, а /'gʊzbri/. Це дуже автентична елізія, якої мало хто дотримується, але яку точно варто мати на увазі. /'ʃʊgər _ɪn/ – не забувайте про сполучний /r/

Track 36. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати речення.*

1. This **sugary** pudding is **full** of **goodness**.
2. **Wouldn't** it be **good** if you bought some new **wool** socks for winter?
3. **Put** the **book** on the shelf with all the other **cookbooks**.
4. I want my son to follow in my **footsteps** and become a **butcher**.
5. She **could** see the pile of fire**wood** at the end of the **footpath**.
6. He was **pushing** and **pushing** but the rock **wouldn't** budge.
7. She shouldn't really have another ... but they were so **good**.
8. Their liveli**hood** depends on extracting the best sandal**wood**.
9. They over**took** the tractor at the lights.
10. Use the **hood** of your coat to hang it on the **hook**.

№ 9. /u:/ (GOOSE Vowel)

[u:] - довгий лабіалізований діфтонгоїд заднього ряду високого підйому вузького різновиду.

Як вимовляти:

Активна середня частина язика, вона йде високо вгору і трохи назад. Губи спочатку знаходяться в нейтральній позиції, і ми трохи заокруглюємо або просто зводимо їх по ходу артикуляції. Цей момент добре видно на фото. Зверніть увагу, що губи не витягуються вперед, куточки залишаються трохи розтягнутими.

Перед темним /l/:

Язик йде вгору і сильно назад - звук виходить глибший. Губи сильно округляються та трохи витягуються вперед.

Де зустрічається:

<oo> boot, choose, food

<u> duty, amusing

<u-e> brute, cube, cute

<o> do, to (strong form), two, tomb, who

<o-e> move, lose, prove, whose

<ou> group, through, youth

<ui> bruise, fruit, juice, suit

<ue> blue, clue, true, venue

<eu> feud, manoeuvre, neutral, queue, pseudo-

<ew> blew, chew, crew, interview Unusual spellings beauty, beautiful, shoe

Інші випадки:

beauty		
beautiful		
shoe		

Track 37. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова.*

1. tube	rude	truth	amusing
2. mousse	move	fruit	two
3. you	school	beautiful	moody
4. stew	grew	through	blue

Track 38. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова, фрази та речення. Кілька разів запишіть себе на диктофон і порівняйте запис з аудіо.*

Повний звук

blue /blu:/	
clue /klu:/	
chew /tʃu:/	
crew /kru:/	

Повний звук/усічення

rude/root /ru:d/ru:t/	
sued/suit /su:d/su:t/	Suit вимовляється без /j/, варіант /sju:t/ звучить old-fashioned.
prove/proof /pru:v/pru:f/	
booed/boot/bu:d/bu:t/	

Словосполучення

choose from the menu /'tʃu:z frəm ðə 'menju:/'	
room for manoeuvre /'ru:m fə mə'nu:və/	
a beautiful view /ə 'bjʊ:təfl, 'vju:/'	/j/ - легкий, слабкий, язик не притискається до піднебіння
conclusive proof /kən'klu:sɪv 'pru:f/	
lose a tooth /'lu:z ə 'tu:θ/	

Фрази

Fruit's a nutritious food. /'fru:ts ə nju'trɪʃəs 'fu:d/	/nju'trɪʃəs/- tr асимілює в /tʃr:/ /nju'tʃrɪʃəs/
Matthew was an astute pupil. /'mæθju:wəz ən ə'stju:t 'pju:pl/	/ə'stju:t/- t та j асимілюються в /tʃ/ - /ə'stʃu:t/
My tutor confused Judy with Lucy. /maɪ 'tʃu:tə kən'fju:zd 'dʒu:di wɪð 'lu:si/	/kən'fju:zd/ – звук /j/ завжди дуже легкий, язик не тисне на піднебіння (інакше ми отримаємо «й»), він тільки наближається до піднебіння. /kən'fju:zd 'dʒu:di/- /d/ випадає між двома приголосними - /kən'fju:z 'dʒu:di/
The shoes and boots in that boutique are cute. /ðə 'ʃu:z ən 'bu:ts ɪn 'ðæt bu:'ti:k ə 'kju:t/	/'ʃu:z ən 'bu:ts/ – викидаємо /d/ в and і зливаємо все, що залишилося: /'ʃu:zən'bu:ts/ /ə 'kju:t/ – are робимо редукцію до Schwa і приєднуємо до cute як ненаголошену/ ə'kju:t/

Перед темним /l/

cool / ku:l /	
fool / fu:l /	
pool / pu:l /	
rule / ru:l /	
tool / tu:l /	

Обидва варіанти

supercool / ' su:pəku:l /	
foolproof / ' fu:lpru:f /	
a blue school uniform / ə 'blu: 'sku:l 'ju:nifɔ:m /	

Track 39. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати речення.*

1. The **cruise** ship was **huge** and had a movie theatre, a **beautiful** viewing deck and a restaurant serving excellent **food**.
2. By **June** the **tulips** were **blooming** **beautifully**.
3. The new **school** was **pupil-focused** and **popular** with the local **community**, who gave it excellent **reviews**.
4. The **sleuth** was **confused** until he **used** all the **clues** to **deduce** the **solution**.
5. The tomb in the cemetery was very **spooky**, especially when a **funeral** was happening nearby.
6. The radio was playing **smooth** **grooves** and other **beautiful**, chilled-out **tunes**.
7. She **knew** **fruit** **juice** was proving to be a **popular** tippie at the **youth** group meetings.
8. It is **prudent** to **do** **due** diligence when **moving** to a **new** house to avoid being **duped** by **ruthless** people.
9. Truthfully, this **flu** had made her feel very **gloomy** and she felt **foolish** for trying to work.
10. She wasn't **used** to **losing**, so it put her in a terrible **mood**.

/u://ʊ/

Track 40. *Послушайте аудіо та потренуйтеся читати слова, фрази та речення. Кілька разів запишіть себе на диктофон і порівняйте запис з аудіо.*

Слова

cooed/could	ku:d/kʊd	
who'd/hood	hu:d/hʊd	
shooed/should	ʃu:d/ʃʊd	

Словосполучення

A book review /ə 'bʊk ri 'vju:/	
A cool new look /ə 'ku:l 'nju: 'lʊk/	/ku:l/ - задній /u:/ перед темним /l/
Good news /'gʊd 'nju:z/	

Фрази

Sue cooks good food. /'su: 'kʊks 'gʊd 'fu:d/	
Julian took a cruise to Acapulco. /'dʒu:liən 'tʊk ə 'kru:z tu 'ækə'pʊlkəʊ/	/tu 'ækə'pʊlkəʊ/ - /u:/ зливається з наступними голосними через легкий /w/: /tu /w/ 'ækə'pʊlkəʊ/
Hugh looks like a real do-gooder! /'hju: 'lʊks 'laɪk ə 'riəl 'du: 'gʊdə/	
Julie took a look through the new book. /'dʒu:li 'tʊk ə 'lʊk θru: ðə 'nju: 'bʊk/	/'tʊk ə 'lʊk/ - не забувайте зливати слова

Track 41. *Послушайте аудіо та потренуйтеся читати вірш. Зверніть увагу на інтонацію диктора.*

Would you take this **book**!

Could you leave that **hook**!

Let us walk by **foot**!

That sounds **good**!

We **could**, we **would**, we **should**!

Потренуйтеся вимовляти скоромовку, але з фокусом на звуки, а не швидкість вимовляння.

a) A **tutor** who **tooted** the **flute**

Tried to **tutor two tooters** to **toot**.

Said the **two** to the **tutor**,

“Is it harder to **toot**, or

To **tutor two tooters** to **toot**?”

b) You know **New York**, you need **New York**, you know you need **unique New York**.

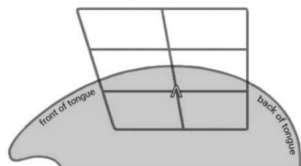
c) If a dog **chews shoes**, whose **shoes** does he **choose**?

Unit 4:

Lesson 6: /ʌ//a:/

№ 10. /ʌ/ (STRUT Vowel)

[ʌ] – монофтонг змішаного ряду середнього підйому широкого різновиду, короткий нелабіалізований.

Як вимовляти:

Звук центральний, язик трохи нижче за Schwa (нейтральний). Губи в нейтральній позиції – куточки трохи розведені. Рот трохи відкривається. Язик лежить плоско в поглибленні між нижніми зубами, кінчик трохи відходить від зубів - язик ніби провалюється в ямку. Задня частина язика при цьому не піднімається, інакше ризикуємо отримати українську /а/. Звук короткий (1 такт).

Де зустрічається:

<u> sum, butter, curry

<o> love, money, nothing, colour

<ou> cousin, courage, trouble, enough, tough

Track 43. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова.*

1. cut	shut	butter	hunter
2. must	something	glove	stuff
3. money	honey	enough	nothing
4. colour	Monday	sunny	rough

Track 44. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова, фрази та речення. Кілька разів запишіть себе на диктофон і порівняйте запис з аудіо.*

Повний звук/усічення

bud/but/bad/bat/	
bug/buck /bʌg/bʌk/	
buzz/bus /bʌz/bʌs/	
cub/cup /kʌb/kʌp/	

Словосполучення

a wonder drug /ə 'wʌndə 'drʌg/	/'drʌg/ - dr асимілює в /dʒ/: /'dʒrʌg/
lovely colours /'lʌvli 'kɒləz/	
a dustpan and brush /ə 'dʌstpæn ən 'brʌʃ/	/'dʌstpæn/ - /t/ випадає між двома приголосними
a stomach bug /ə 'stʌmək 'bʌg/	

Фрази

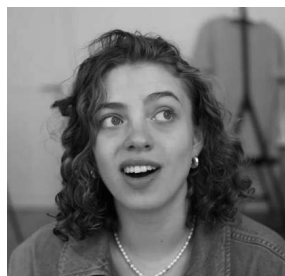
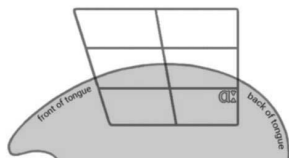
Just my luck! /'dʒʌst maɪ 'lʌk/	/'dʒʌst maɪ/ - /t/ випадає між двома приголосними
My husband loves currant buns. /maɪ 'hʌzbənd 'lʌvz 'kʌrənt 'bʌnz/	/'hʌzbənd 'lʌvz/ - /d/ випадає між двома приголосними
Justin was unintentionally funny. /'dʒʌstɪn wəz 'ʌnɪn'tenʃnli 'fʌni/	Зверніть увагу на подвійний наголос у слові /'ʌnɪn'tenʃnli/ - звучить він, як гойдалка - ТаДаТаДа.
Don't be upset. It was just for fun. /'dəʊnt bi 'ʌp'set ɪt wəz 'dʒʌst fɔ 'fʌn/	/'dəʊnt bi/ - кінцевий /t/ часто випадає в негативних граматичних скороченнях: /'dəʊn bi/ /bi 'ʌp'set/ - /i:/ з'єднуємо з наступними голосними через легкий /j/: /bi /j/ 'ʌp'set/

Track 45. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати речення.*

1. There are **enough** muffins for one more if you want **another** with your **cup** of tea?
2. That's **enough** of your **worrying** - **trust** me. It'll be **fun** spending a day in the **sunshine**!
3. **Nothing** is as **wonderful** as a **mother's love**.
4. She was **humming** while **studying** her maths homework, but it wasn't **enough** to make the **numbers** add up.
5. There are **some lovely** works of art in the **study**, but please **just** look; you **mustn't touch**.

6. She had been **running** every day for a **month** and her resting **pulse** was better now than when she was years **younger**.
7. You **mustn't** **punish** me for peeking in the **oven** - I was **hunting** for the source of the smell that was making my **tummy rumble**!
8. **Buttery honey** cakes were his favourite **indulgence**, but they'd made his **stomach bulge** so he decided he should **cut back**.
9. The garage was completely **flooded** and she **rushed** to rescue her old **trunks** of nostalgic **stuff**.
10. Some people find the **countryside dull**, but she wasn't **fussy** as long as she had a **jug** of water.

№ 5. /a:/ (PALM Vowel)

[a:] – довгий нелабіалізований монофтонг заднього ряду низького підйому широкого різновиду.

Як вимовляти:

Звук низький та задній. Губи в нейтральній позиції щелепа опускається наполовину, а іноді і нижче. Язик відтягується максимально назад та вниз. На знімку МРТ видно, що кінчик язика при цьому залишається розслабленим, нікуди не завертається і не блокує повітря через рот. Працює лише задня частина язика. Звук довгий. Тягнемо на два такти, усікаємо на півтора.

Де зустрічається:

<ar> bark, card, remark, target

<a> dance, father, last

Інші випадки:

clerk		
Berkshire		
Berkeley		
Derby		
sergeant		
calf		
calm		
palm		
half		
heart		
hearth		
bourgeois		
memoir		
repertoire		
reservoir		

Track 46. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова.*

1. last	car	craft	after
2. path	palm	can't	dancer
3. rather	past	bar	start
4. part	aunt	calm	heart

Track 47. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова, фрази та речення. Кілька разів запишіть себе на диктофон і порівняйте запис з аудіо.*

Повний звук/усічення

bras/brass /brɑ:z/brɑ:s/	
carve/calf /kɑ:v/kɑ:f/	
card/cart /kɑ:d/kɑ:t/	
hard/heart /hɑ:d/hɑ:t/	

Словосполучення

a fast car /ə 'fɑ:st 'kɑ:z/	/t/ може випасти в позиції між двома приголосними
half a chance/'hɑ:f ə 'tʃɑ:ns/	
arts and crafts /'ɑ:ts ən 'krɑ:fts/	/'krɑ:fts/ – сміливо викидайте /t/
a marketing department /ə 'mɑ:kɪtɪŋ dɪ'pɑ:tmənt/	

Фрази

This is Arthur's last chance. /'ðɪs ɪz 'ɑ:θəz 'lɑ:st 'ʃɑ:ns/	
Barbara's father's charming. /'bɑ:brəz 'fɑ:ðəz 'ʃɑ:mɪŋ/	
I've planted garlic in my garden. /ɑv 'plɑ:ntɪd 'gɑ:lɪk ɪn maɪ 'gɑ:dn/	
You can get a large harvest of tomatoes from one plant. /ju kən 'get ə 'lɑ:dʒ 'hɑ:vɪst əv tə'mɑ:təʊz frəm 'wʌn 'plɑ:nt/	/əv tə/ - /v/ в of може випасти перед словом на приголосний

Track 48. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати речення.*

1. Yuka **started laughing** when her **aunt started dancing** at the **party**.
2. The **large palm** trees swayed in the **afternoon breeze**.
3. The **bar** was **charming** with **calm** staff, so it was a great place for a **glass of guava juice** after a **hard** days work.
4. Francis was lying on the **grass** at **half** time, **laughing** about how **hard** he was playing.
5. The **rafters** in the house were made of old **plaster** and the building inspector demanded they be replaced in advance of the renovation.
6. The defence **asked** easy questions, so that the **rascal** had an **advantage** in court.
7. **Half** her French **class** was heading to France for a **chance** to enhance their speaking skills.
8. His **heart** was broken and his **laughter** was an emotional **mask**, but one **glance** from **Sandra** and he was enchanted again.
9. The castle was creepy and constantly filled with the **ghastly chanting** of Latin psalms.
10. The **park bench** was a **marvellous** place to sit with a **flask** of coffee. In **stark** contrast to the streets nearby it was a **rather calm** spot.

/ɑ:/ /ʌ/

Track 49. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова, фрази та речення. Кілька разів запишіть себе на диктофон і порівняйте запис з аудіо.*

Слова

card/cud /kɑ:d/kʌd/	
starred/stud /stɑ:d/stʌd/	
barge/budge /bɑ:dʒ/bʌdʒ/	
calm/come /kɑ:m/kʌm/	

Слова з /ɑ:/ і /ʌ/

starstruck /'stɑ:stɹʌk/	/'stɑ:/ - не придихаємо /t/ після /s/ /stɹʌk/ - /str/ асимілює в /stʃr/
junkyard /'dʒʌŋkjɑ:d/	
multi-tasking /'mʌltitɑ:skɪŋ/	
sunglasses /'sʌŋglɑ:sɪz/	

Словосполучення

a summer afternoon /ə 'sʌməɹ 'ɑ:ftə'nu:n/	Звертайте увагу на linking /r/
a blunt answer /ə 'blʌnt 'ɑ:nsə/	
an art lover /ən 'ɑ:t 'lʌvə/	
a bargain hunter /ə 'bɑ:ɡɪn 'hʌntə/	

Фрази

We had a wonderful start to our honeymoon in France last month. /wi 'hæd ə 'wʌndəfl, 'stɑ:t tu 'ɑ: 'hʌnɪmu:n ɪn 'frɑ:ns 'lɑ:st 'mʌnθ/	/'stɑ:t/ – не придихаємо /t/ після /s/ /tu 'ɑ:/ - зливаємо /u/ з наступним голосним через легкий /w/: /tu/w/ɑ:/ /'lɑ:st 'mʌnθ/ – викидаємо /t/: /'lɑ:s'mʌnθ/
She suffered a nasty cut when she was carving the pumpkins for Halloween. /ʃi 'sʌfəd ə 'nɑ:sti 'kʌt wen ʃi wəz 'kɑ:viŋ ðə 'pʌmpkɪnz fə 'hælə'wi:n/	/'kɑ:viŋ ðə/ - тут можна трохи полегшити собі життя. При артикуляції /ð/ не висовуйте язика за зубів, просто поставте його на задню поверхню верхніх зубів, введіть звук на /n/: /'kɑ:viŋ nə/. Красиво та спокійно. /'hælə'wi:n/ – подвійний наголос
He gathered a bunch of dahlias from the garden and put them in a cut-glass vase. /hi 'ɡæðəd ə 'bʌŋʃ əv 'deɪliəz frəm ðə 'ɡɑ:dŋ ən 'pʊt ðəm ɪn ə 'kʌt 'ɡlɑ:s 'vɑ:z/	/ə 'bʌŋʃ əv 'deɪliəz/ – викидаємо /v/ в of перед словом на приголосну: /ə 'bʌŋʃə' deɪliəz/

Потренуйтеся вимовляти скоромовку, але з фокусом на звуки, а не швидкість вимовляння.

- a) Mark's **father** starts parties at **half** past five,
 Bart's **father** starts parties at **half** past six.
 If Marks **father** didn't start parties at **half** past five,
 Would Bart's **father** start parties at **half** past six?

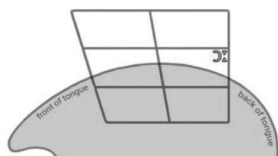
b) A skunk sat on a stump and thunk the stump stunk, but the stump thunk the skunk stunk.

Limerick

There was an old man of Nantucket
Who kept all his cash in a buucket;
But his daughter, named Nan
Ran away with a man -
And as far as the buucket, Nantucket

Lesson 7: /ɔ:/, /ɒ/

№ 7. /ɔ:/ (THOUGHT Vowel)

[ɔ:] – довгий лабіалізований монофтонг заднього ряду низького підйому вузького різновиду.

Як вимовляти:

Вузько округляємо губи, але не витягуємо їх уперед. Язик максимально відтягується назад, але нікуди не тисне, гортань не опускаємо. Звук довгий (2 такти).

Важливо: кінчик язика не загортається нагору, не блокує прохід повітря через рот, він просто слідує за задньою частиною язика. Язик відходить назад і всередину. Не тягніть його назад і вниз, або назад і вгору.

Не робіть заокруглення губ надто широким.

Де зустрічається:

<or> north, sort, force, sword /sɔ:d/

<ore> before, more, score

<oar> board, soar

<oor> poor, door, floor

<quar> = /kwɔ:/ quartet, quartz, quarter

<al> = /ɔ:l/ also, always, false, salt (also /fɔls, sɔlt/)

<all> = /ɔ:l/ all, fall, hall, tall

<au> author, launch, cause, fault (also /fɔlt/)

<ar> = /wɔ:/ war, warm, reward

<aw> law, straw, dawn, awkward, awful

<our> your, you're, four, pour

<ur> sure, pure, cure

Інші випадки:

daughter		
caught		
brought		
ought		
thought		
broad		
water		

Track 50. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова.*

1. ball	force	talking	caught
2. sport	August	four	saw
3. awe	course	resource	taught
4. short	thought	walk	tore

Track 51. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова, фрази та речення. Кілька разів запишіть себе на диктофон і порівняйте запис з аудіо.*

Повний звук/усічення

board/bought /bɔ:d/bɔ:t/	
broad/brought /brɔ:d/brɔ:t/	
cord/caught /kɔ:d/kɔ:t/	
cause/course /kɔ:z/kɔ:s/	

Словосполучення

a short walk /ə 'ʃɔ:t 'wɔ:k/	
water sports /'wɔ:tə 'spɔ:ts/	
a small fortune /ə 'smɔ:l 'fɔ:ʃən/	
an awkward pause /ən 'ɔ:kwəd 'pɔ:z/	

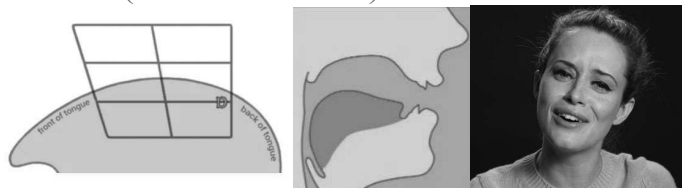
Фрази

<p>I always draw the short straw. /aɪ 'ɔ:lweɪz 'drɔ: ðə 'ʃɔ:t 'strɔ:/</p>	<p>/'ɔ:lweɪz/ часто вимовляється без /l/: /'ɔ:weɪz/ /'drɔ:/ - /dr/ завжди асимілює в /dʒr/: /dʒrɔ:/ /'strɔ:/ - /str/ асимілює в /stfɪr/: /stfɪrɔ:/</p>
<p>He was caught at the border of Portugal with a false passport. /hi wəz 'kɔ:t ət ðə 'bɔ:dər əv 'pɔ:ʃəgl wɪð ə 'fɔ:ls 'pɑ:spɔ:t/</p>	<p>/'bɔ:dər əv 'pɔ:ʃəgl/-/v/ можна викинути: /'bɔ:dər ə 'pɔ:ʃəgl/</p>
<p>There was an awkward pause before Walter walked out the door. /ðə wəz ən 'ɔ:kwəd 'pɔ:z bɪ 'fɔ:'wɔ:ltə 'wɔ:kt əʊt ðə 'dɔ:/</p>	<p>/əʊt ðə/ - /t/ перед /ð/ на стику слів зазвичай не вибухає, на /t/ просто ставимо кінчик язика на альвеоли і тримаємо до початку артикуляції /ð/.</p>
<p>Unfortunately, my report was altogether ignored. /ʌn 'fɔ:ʃənətli maɪ rɪ 'pɔ:t wəz 'ɔ:ltə'geðər ɪg 'nɔ:d/</p>	<p>/'ɔ:ltə'geðər/ – подвійний наголос, I linking/t/: /'ɔ:ltə'geðər ɪg 'nɔ:d/</p>

Track 52. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати речення.*

1. He **thought** she **caught** the **four forty** train, but she accidentally **boarded** the **fourteen forty**.
2. She's **awfully sporty**, and spends all her free time on the tennis **courts**.
3. The **autumn ball** was **awesome**, and not as **boring** as **Paul** had **thought**.
4. She was a brilliant historian and **author**, who loved learning about times of **yore**.
5. The **Yorkshire Orchestra** was an **unorthodox organization**, preferring diversity of sound to traditional musical **scores**.
6. His **daughter** was a **naughty** little munchkin but he still **adored** her.
7. The Victorian mansion was **restored** lovingly by **Lord George** the **Fourth**.
8. She **caught** sight of her **watch** and **saw** that she had time for a quick nap by the seashore, and **before** she knew it, she was **snoring**!
9. The **hawks** were **swarming** above the **thorny hedgerow** near the water, **taunting** the ducks.
10. The **orchids** made a **gorgeous** bouquet once their stems were **shortened** for the vase.

№ 6./ɒ/ (CLOTH Vowel)

[ɒ] – короткий нелабіалізований монофтонг заднього ряду низького підйому широкого різновиду.

Як вимовляти:

Губи заокруглені, але не витягнуті. Щелепа опускається вниз приблизно на половину. Верхня губа напружена і трохи піднята, показуючи верхні зуби. Язик різко відтягується назад і вниз. Звук короткий.

Де зустрічається:

<o> block, clock, frog

<wa> = /wɒ/ swan, want, was, watch

<qua> = /kwɒ/ equality, qualify, quality, quantity, quarrel

<au> because, cauliflower, sausage, Austria, Australia

Unusual spellings cough, trough, knowledge, yacht

Track 53. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова.*

1. hot	shot	robot	cloth
2. spotted	crockery	cough	trough
3. wrong	want	what	washing
4. hottest	stop	pocket	blob

Track 54. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова, фрази та речення. Кілька разів запишіть себе на диктофон і порівняйте запис з аудіо.*

Повний звук/усічення

clog/clock /klɒg/klɒk/	
cod/cot /kɒd/kɒt/	
dog/dock /dɒg/dɒk/	

flog/flock /flɒg/flɒk/	
---------------------------	--

Словосполучення

a shopping trolley /ə ˈʃɒpɪŋ ˈtrɒli/	
strong coffee /ˈstrɒŋ ˈkɒfi/	
top quality /ˈtɒp ˈkwɒləti/	
a proper job /ə ˈprɒpə ˈdʒɒb/	

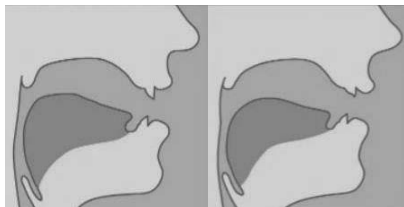
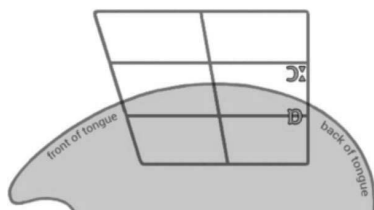
Фрази

Joshua watched in horror. /ˈdʒɒʃuə ˈwɒtʃtɪn ˈhɒrə/	
It's a long shot, but why not? /ɪts ə ˈlɒŋ ˈʃɒt bət ˈwaɪ ˈnɒt/	/bət/ – тут зручніше використовувати glottal stop замість /t/, це дозволяє швидше проскочити ненаголошене слово: /bəʔ ˈwaɪ/ зручніше для язика, ніж /bət ˈwaɪ/
This shop sells top quality products. /ˈðɪs ˈʃɒp ˈselz ˈtɒp ˈkwɒləti ˈprɒdʌkts/	//ðɪs ˈʃɒp/ - /s/ може асимілювати в /ʃ/ під впливом наступного /s/: /ˈðɪf ˈʃɒp/ /ˈprɒdʌkts/ - /t/ випадає за вже відомим нам правилом: /ˈprɒdʌks/. Ще один цікавий момент – голосний /ʌ/ знаходиться в ненаголошеному складі, але не редукується: /ˈprɒdʌkts/, а не /ˈprɒdɛkts/. Це не єдиний випадок в англійській, тому завжди звертайте увагу на транскрипцію. У ненаголошеному складі не завжди буде Schwa. Один із яскравих прикладів (і типових помилок) – fantastic /fænˈtæstɪk/ з /æ/ в ненаголошеному складі.
Dorothy has a soft spot for Oscar. /ˈdɒrəθi ˈhæz ə ˈsɒft ˈspɒt fɔː ˈɒskə/	//sɒft ˈspɒt/ - викидаємо /t/: /ˈsɒf ˈspɒt/

Track 55. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати речення.*

1. She needed **lots** of **strong**, **frothy** coffee.
2. The **boss** has a **lot** of **dodgy** old **documents** in **boxes** at the **office**.
3. She **lost** her **plot** at the allotment and had nowhere to grow her **poppies**.
4. The **drop** in the **stock** price left them all **squabbling** over how to **solve** the **profit** problem.
5. The **swans** stayed near the **ponds** where people **dropped** food.
6. There were **lots** of **boxes** left behind after **Tom** moved out.
7. She was very **honest** and **acknowledged** she was the one who'd **lost** the **dog**.
8. He was **sorry** he **forgot** her birthday and **promised** a feast of **waffles** and **porridge** tomorrow.
9. They had **lots** of **glossy** **yacht** brochures all around the **office**.
10. They **lost** the **contract** in **Australia**, but made **historic** progress in **Austria**.

/ɒ//ɔ:/

/ɒ/

/ɔ/

Track 56. *Послухайте аудіо і потренуйтеся*

Слова

odd/awed / ɒd /ə:d/	
cod/cord / kɒd /kə:d/	
nod/gnawed / nɒd /nə:d/	
pod/poured / pɒd /pə:d/	

Слова з /b/ та /ɔ:/

bodywarmer /' bɒ diwɔ:mə/	
chloroform /' klɒr əfɔ:m/	
concord /' kɒŋ kɔ:d/	
contour /' kɒnt ɔ:/	

Словосполучення

bottled water /' bɒtl d 'wɔ:tə/	/' bɒtl d 'wɔ:tə/ - викидаємо /d/: /'bɒtl 'wɔ:tə/
the top score / ðə ' tɒp 'skɔ:/	
a daunting prospect / ə 'dɔ:ntɪŋ 'prɒspekt/	
an obstacle course /ən ' ɒbst əkl 'kɔ:s/	

Фрази

Gordon's a sports correspondent in Washington. /'gɔ:dnz ə ''spɔ:ts 'kɒrɪspɒndənt ɪn 'wɒʃɪŋtən/	
My boss and I had morning coffee на top floor of the tower block. /maɪ 'bɒs ən 'aɪ 'hæd 'mɔ:niŋ 'kɒfi ɒn ðə ' tɒp 'flɔ:r əv ðə ''taʊə 'blɒk/	/'bɒs ən 'aɪ/ - /d/ в and сміливо викидаємо /ɒn ðə/ - /ð/ асимілює в /n/ під впливом попереднього /n/, на стику виходить протягнутий /n/: /ɒn nə/ /əv ðə/ - /v/ в of випадає, все інше зливається, і виходить швидко та зручне для мовлення /'flɔ:rəðə 'taʊə/
I got up at four o'clock in the morning to do my chores. /aɪ 'gɒt 'ʌp ət 'fɔ:r ə'klɒk ɪn ðə 'mɔ:niŋ tə 'du: maɪ 'tʃɔ:z/	

Потренуйтеся вимовляти скоромовки, але з фокусом на звуки, а не швидкість вимовляння.

a) Betty Botter bought some butter
But she said the butter's bitter,
"If I put it in my batter
It will make my batter bitter,
But a bit of better butter
Will make my batter better."

b) All I want is a proper cup of coffee,
Made in a proper copper coffee pot.
Tin or iron coffee pots,
They're no use to me, If I can't have a
Proper cup of coffee
In a proper copper coffee pot
I'll have a cup of tea.

c) A poor lord always goes for a walk
With a small Walkman at quarter to four in the morning.
Is the poor lord already bored with his walks
With a small Walkman at quarter to four in the morning?

Unit 5

Lesson 8: /ɪə/ /ʊə/ /aʊ/

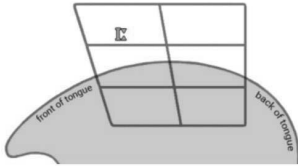
№ 18. /ɪə/ (NEAR Vowel)

[ɪə] – дифтонг. Ядро дифтонгу [ɪ] – голосний переднього ряду високого підйому широкого різновиду, нелабіалізований. Другий [ə] елемент максимально послаблений.

Як вимовляти:

Щоб вимовити /ɪə/, приймаємо позицію для артикуляції короткого /ɪ/ (bid). Губи в нейтральній позиції, рот злегка відкривається. Передня частина язика піднімається приблизно до рівня верхніх зубів, краї язика можуть злегка торкатися бічних верхніх зубів. Фіксуємо положення язика та подовжуємо звук. Bid /ɪ/ – beard /ɪ:/ (/ɪə/).

У сучасній англійській колишній дифтонг /ɪə/ перетворився на довгий монофтонг /ɪ:/.

Де зустрічається:

<ear> beard, clear, appear

<eer> beer, cheer, volunteer

<er + vowel> zero, atmosphere, bacteria

<ier> fierce, pier

Інші випадки:

theory		
suvenir		
weird		
weir		
idea		
theatre		

Track 60. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова.*

1. real	appeared	idea	mysterious
2. period	spear	cheer	meerkat
3. serious	theatre	experience	clear
4. deer	pier	beard	idea

Track 61. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова, фрази та речення. Кілька разів запишіть себе на диктофон і порівняйте запис з аудіо.*

Слова

beer /bɪə/	
tears /tɪəz/	
appear /ə'piə/	
clear /klɪə/	

Словосполучення

Nearest and dearest /'nɪərɪst ən 'diəri:st/	У слові and /d/ майже завжди випадає. Rock n'roll. Том n'Jerry. /'nɪərɪst ən 'diəri:st/
Steer clear /'stiə 'klɪə/	/'stiə/ - звуки /p,t,k/ не придиhaються після s на початку слова.
Pierced ears /'piəst 'iəz/	

Seriously interfere /ˈsɪəriəsli ˈɪntəˈfɪə/	У /'ɪntəˈfɪə/ два наголоси – перше другорядне, друге головне, сильніше.
---	---

Фрази

He disappeared mysteriously. /hi ˈdɪsəˈpɪəd mɪˈstɪəriəsli/	Може здатися, що у словах /ˈsɪəriəsli/, /mɪˈstɪəriəsli/, /məˈtɪəriəl/ по два цільові звуки. Але у таких випадках, голосні відносяться до різних складів. Це ненаголошена версія довгого /i:/ і Schwa. Довгий /i:/ завжди зливається з наступними голосними через легкий /j/, чи то на стику слів чи всередині слів. Тому наші слова звучать, як /ˈsɪəri/jəsli/, /mɪˈstɪəri/jəsli/, /məˈtɪəri/jəl/.
He's insincere, so steer clear of him. /hɪz ˈɪnsɪnˈsɪə ˈsɪə ˈstiə ˈkliə ɹ əv ɪm/	/'kliə ɹ əv/ - не забувайте про linking /r/ / ɪm/ - випадіння /h/ в him в ненаголошеній позиції, виходить /əvɪm/
The material is real cashmere. /ðə məˈtɪəriəlz ˈriəl ˈkæʃmɪə/	material is = /məˈtɪəriəlz/ - contractions з іменниками дуже важливі для швидкості вимовляння.

Track 62. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати речення.*

1. Maria allowed Sophia to pierce her ears, despite her initial fears.
2. At night the pier was misty, creating an eerie atmosphere.
3. It's not hard to find a good theatre near here.
4. The ozone layer in the atmosphere is disappearing year on year. It's very serious.
5. Don't interfere with the cashier when he's counting money.
6. He persevered with growing his beard, as he thought it improved his appearance.
7. She treated herself to some sheer cashmere loungewear to cheer herself up.
8. The crowd jeered at the mere mention of the disgraced peer.
9. Many people are in arrears on their credit cards and fear severe penalties.
10. There appeared to be a problem with the steering in the car, making it veer off the road.

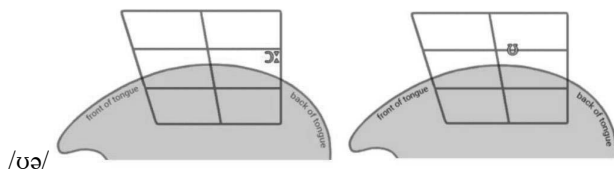
№ 20./ʊə/ (CURE Vowel)

[ʊə] – дифтонг. Ядро дифтонгу – голосний заднього просунутого вперед ряду високого підйому широкого різновиду, дещо лабіалізований. Після вимовляння ядра язик рухається до центру в напрямку другого елементу – [ə].

Як вимовляти:

Типовий варіант: /ɔ:/ (thought). Губи трохи заокруглені, язик відтягується назад.

Перед /t/ (Europe, rural) і після /j/ (obscure, manicure): /ʊ:/ . Губи злегка округлені, середня частина язика піднімається трохи вгору, кінчик язика залишається у нижніх зубів. Фіксуємо положення язика та подовжуємо звук. Щоб відчутти звук, можна прийняти позицію для /ɔ:/ і трохи зрушити язик вперед. Вийде цільовий звук. Порівняйте довгий і довгий короткий /y:/ /ɔ:/ і трохи зрушуємо язик вперед /ʊ:/.

Де зустрічається:

ʊə = /ɔ:/

ʊə = /ʊ:/

Track 63. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова, фрази та речення. Кілька разів запишіть себе на диктофон і порівняйте запис з аудіо.*

Слова

tour /tʊə/	
poor /pʊə/	
insure /ɪn'sʃʊə/	
moor /mʊə/	

Після /j/

Europe /'jʊərəp/	
pure /pjʊə/	
obscure /əb'skjʊə/	
manicure /'mænikjʊə/	

Перед /r/

plural /plʊərəl/	
rural /'rʊərəl/	
luxurious /lʌg'zʊəriəs/	
during /'dʒʊərɪŋ/	

Фрази

Their reassurance was premature. /ðeə 'ri:ə'ʃʊərəns wəz 'premə'ʃʊə/	
We took a detour through the moors. /wi 'tɒk ə 'di:tʊə θru: ðə 'mʊəz/	
He was furious with the insurance bureau. /hi wəz 'fjʊəriəs wið ði in''ʃʊərəns 'bjʊərəʊ/	
It was an incurable neural disorder. /ɪt wəz ən in'kjʊərəbl, 'njʊərəl dɪs'ɔ:də/	

Track 64. *Послушайте аудио та потренуйтеся читати слова.*

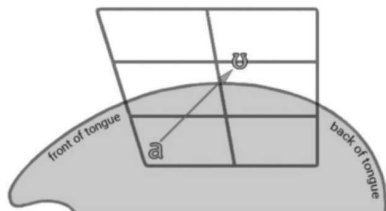
1. sure	purely	secure	moor
2. touring	mature	during	obscure
3. furious	cure	rural	amour
4. poor	secure	procure	jury

Track 65. *Послушайте аудио та потренуйтеся читати речення.*

- Those **poor** people having to go on a **tour** of the **moor** in this weather.
- Muriel** was **furious** about the lapse in her personal **security**.
- She was **curious** about the **maturity** of the gallery **curator** giving them the **tour**.
- The villa was owned by a **couture** designer and was **luxurious** with a stunning **mural** by the side of the pool.
- The **jury** heard that he was a **boorish** man with a **furious** temper.
- The **bureau** was based in **Europe**.
- She burned lavender oil to **purify** the bedroom.
- He **procured** a rare **gourd** from the farmers' market in **Truro**.
- Your perfume is **alluring**, but distracting.
- She was **curious** to see if her **insurance** premiums could be lowered.

№ 16./aʊ/ (MOUTH Vowel)

[aʊ] – дифтонг. Ядро дифтонгу – голосний переднього відсунутого назад ряду низького підйому широкого різновиду, нелабіалізований. Другий елемент [ʊ] дифтонгу повинен бути дуже слабким.

Як вимовляти:

Перший та основний елемент дифтонгу – /æ/(cat). Кути трохи розтягнуті, язик плоский і широкий, кінчик біля нижніх зубів. Задня частина язика не піднімається. Опускаємо щелепу до половини або нижче.

Другий елемент – /ʊ/ (book). Губи трохи округлені, середня частина язика трохи піднімається вгору. Збираємо все разом: язик з нижньої позиції піднімається вгору разом з щелепою, середня частина язика піднімається трохи вище за нейтральну позицію. Губи повертаються з розтягнутої позиції до нейтральної або злегка округленої.

Де зустрічається:

<ou> house, out, south, ground

<ow> howl, now, how, down

Track 66. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова.*

1. proud	house	compound	mountain
2. noun	trousers	town	around
3. brown	frown	bounce	shout
4. doubt	now	out	cloud

Track 67. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова, фрази та речення. Кілька разів запишіть себе на диктофон і порівняйте запис з аудіо.*

Повний звук

proud /paʊnd/	
proud /praʊd/	
round /raʊnd/	У словах зі звуком /r/ (round, rowdy та ін.) не бійтеся округлити і трохи вип'ятити губи на /r/ – багато носіїв артикулюють цей звук саме так.

	Головне, пам'ятайте про плоске положення язика на перший елемент дифтонгу. Губи тут другорядні.
sound /saʊnd/	
town /taʊn/	

Повний звук/усічення

cloud/clout /klaʊd/klaʊt/	
house (v.)/house (n.) /haʊz/haʊs/	
bowed/bout /baʊd/baʊt/	
rowed (argued)/rout /raʊd/raʊt/	
mouth/mouth /maʊð/maʊθ /	

Словосполучення

proud to announce /'praʊd tu ə 'naʊns/	/tu ə/ - /u:/ і /u/ зливаємо з наступними голосними через легкий /w/
bring the house down /'brɪŋ ðə 'haʊs 'daʊn/	
a countable noun /ə 'kaʊntəbl, 'naʊn/	
a county council /ə 'kaʊnti 'kaʊnsl/	

Фрази

The blouse looks dowdy. /'ðæt 'blaʊz 'ləks 'daʊdi/	/'ðæt 'blaʊz/ – для зручності можна замінити /t/ у слові that на glottal stop. Для цього замість артикуляції /t/ просто перекриваємо потік повітря в гортані - так само, як коли ви говорите "не-а", "а-а". Язик в цей час просто розслаблений, працює тільки горло.
It sounds downright lousy. /ɪt 'saʊndz 'daʊnrart 'laʊzi/	/'saʊndz/ – викидаємо /d/ між двома приголосними
What an astounding discount! /'wɒt ən ə 'staʊndɪŋ 'dɪskaʊnt/	/'dɪskaʊnt/ – зверніть увагу на наголос, в іменнику /'dɪskaʊnt/ наголос на перший склад, у дієслові /dɪs'kaʊnt/ - на другий. Це один із багатьох прикладів в англійській, коли наголос виконує змісторозрізнавальну функцію.

He was slouched on the couch. /hi wəz 'slaʊtʃt ɒn ðə 'kaʊtʃ/	У /ɒn ðə/ сміливо замінійте міжзубний на /n/ - /ɒn nə/. Язик при цьому залишається між зубами. Це не зовсім /n/, але вже й не міжзубний, що набагато легше для язика.
She was bound to be found out. /ʃi wəz 'baʊnd tə bi 'faʊnd 'aʊt/	/'baʊnd tə/ - традиційно викидаємо /d/ у позиції між двома приголосними.

Track 68. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати речення.*

1. He wasn't **allowed** back in the **house** once she **found** out what he'd done.
2. She saved **thousands** of **pounds** by **browsing** for bargains online.
3. I'm planting **flowers** in the **ground** **outside** my new **house**.
4. Turn that **frown** upside **down** and let's go **out** on the **town**!
5. Will you stop **shouting**? You're such a **loud** **mouth**.
6. The **owl** was ready to **pounce** on the **mouse**.
7. I can hear lots of **loud** **growling** and **howling** **sounds** coming from **outside**.
8. The king was wearing his **crown** and velvet **gown** **proudly** **outside** the **tower**.
9. They had a big row about who was most **powerful**, and the mood went **south**.
10. They made an **announcement** **about** the **amount** of people **allowed** to climb the **mountain**.

Потренуйтеся вимовляти скоромовки, але з фокусом на звуки, а не швидкість вимовляння.

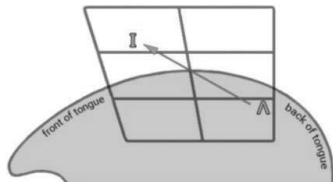
Near an **ear**, a **nearer** **ear**, a **nearly** **eerie** **ear**.

Limerick

a) One Saturday morning at three,
A cheese monger's shop in Patee.
Collapsed to the ground,
With a thunderous sound,
Leaving only a pile of de brie.

b) An elderly man called Keith,
Mislaid his set of false teeth.
They'd been laid on a chair,
He'd forgot they were there,
Sat down, and was bitten beneath.

Lesson 9: /aɪ//ɔɪ/ № 15./aɪ/ (PRICE Vowel)

Як вимовляти:

Перший елемент дифтонгу – задній та низький звук. Язик відтягується назад, щелепа відкривається наполовину. Куточки губ при цьому трохи розведені, губи не округляються. Зручно думати про цей звук як про коротку версію довгого /a:/ car – kite, bar – bite.

Після артикуляції першого елемента язик прагне до короткого /ɪ/ - sit. Щелепа закривається, язик переходить із задньої позиції до передньої: передня частина язика піднімається до рівня верхніх зубів. Другий елемент дифтонгу слабкий.

Де зустрічається:

<i> climb, kind, find, child, pilot

<i-e> side, time, wise

<ie> die, lie, lies

<igh, ig> high, slight, tight, sign, design

<y> cry, try, why, apply

<ye> eye, bye, dye

<y-e> type, style

<ei> either, neither, height, feisty <ui> guide, quite

<uy> buy, guy

Інші випадки:

aisle		
isle		
island		
maestro		

Track 70. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова.*

1. P int	i sland	F riday	k nife
2. A rri v ed	f ly	h i	n ight
3. G uy	s ly	d rive	g uide
4. D is g uise	r hyme	s tile	q uite

Track 71. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова, фрази та речення. Кілька разів запишіть себе на диктофон і порівняйте запис з аудіо.*

Повний звук

try /traɪ/	
fly /flaɪ/	
sky /skaɪ/	
dry /draɪ/	

Повний та усічений варіант

bride/bright /braɪd/braɪt/	
lies/lice /laɪz/lɑɪs/	
dies/dice /daɪz/dɑɪs/	
hide/height /haɪd/hɑɪt/	

Словосполучення

A tight deadline /ə 'taɪt 'dedlaɪn/	
Satisfy your appetite /'sætɪsfaɪ jɔːr 'æpətɑɪt/	
A lively enquiring mind /ə 'laɪvli ɪn 'kwɑɪərɪŋ 'maɪnd/	
Turn a blind eye /'tɜːn ə 'blaɪnd 'aɪ/	

Фрази

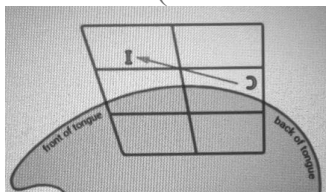
How time flies! /'haʊ 'taɪm flaɪz/	
I find my life quite exciting. /aɪ 'faɪnd maɪ 'laɪf 'kwɑɪt ɪk'saɪtɪŋ/	/'faɪnd maɪ 'laɪf/ - /d/ випадає між двома приголосними, залишається /'faɪnmaɪ 'laɪf/
It took Isaac quite a while to find his style. /ɪt 'tɒk 'aɪzək 'kwɑɪt ə 'waɪl tə 'faɪnd ɪz 'staɪl/	/tə 'faɪnd ɪz/ - прибираємо /h/ з his в ненаголошеній позиції, все інше зливаємо: /tə 'faɪndɪz/
Ryan was dying to ride my bike. /'raɪən wəz 'daɪŋ tə 'raɪd maɪ 'baɪk/	/'daɪŋ/ – коли до дифтонгів на /ɪ/ приєднується закінчення -ing, між двома /ɪ/ на стику морфем часто утворюється легкий /j/: /'daɪjɪŋ/

Track 72. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати речення.*

1. The bride **tried** not to **cry** as she walked up the **aisle**.
2. He's the **kind** of **guy** you can only **rely** on in a minor crisis.
3. The **island** was so **tiny** you could **cycle** across it in **five** minutes.
4. The **sign** for the airport was so **high** they drove **right** by it and missed their **flight** by **five** minutes.
5. They've launched an enquiry to find out why levels of knife crime are getting **higher**.
6. **Mike** isn't really my **type** because he's so **shy**, but he has **nice** eyes.
7. I am really **tired** because I've been working late at the library most **nights**.
8. I told my supervisor that I don't **like** working to such **tight** time scales.
9. I **admire** her because she's so **wise** and **kind**, and never tells **lies**.
10. We can protect our environment by recycling, **driving** less, and **trying** to take fewer **flights**.

№ 17./ɔɪ/ (CHOICE Vowel)

[ɔɪ] – дифтонг. Ядро дифтонгу – звук заднього ряду низького підйому, лабіалізований. Другий елемент - короткий [ɪ], монофтонг переднього відсунутого назад ряду високого підйому (широкого різновиду), короткий нелабіалізований.

Як вимовляти:

Перший елемент – коротка версія /ɔ:(roof). Губи округлені та трохи випнуті вперед. Язик відтягується назад і всередину.

Другий елемент – короткий /ɪ/. Губи повертаються до нейтральної позиції. Передня частина язика прагне вперед і вгору, рівня верхніх зубів. Як завжди, другий елемент - ненаголошений. Усі зусилля направлено на перший елемент.

Де зустрічається:

<oi> join, moisture, voice, Illinois

<ou> boy, toy, voyage

<uo> buoy(ant)

Інші випадки:

rooibos		
Hawick		
Dordogne		
Boulogne		

Track 73. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова.*

1. Poison	rejoice	moist	boy
2. Employer	choice	toys	oyster
3. Buoy	joy	alloy	coin
4. Oil	joist	voice	boil

Track 74. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова, фрази та речення. Кілька разів запишіть себе на диктофон і порівняйте запис з аудіо.*

Повний звук

boy /bɔɪ/	
coy /kɔɪ/	
poise/pɔɪz/	
void /vɔɪd/	

Повний та усічений варіант

spoiled/spoilt /spɔɪld/spɔɪlt/	
joined/joint /dʒɔɪnd/dʒɔɪnt/	
joys/Joyce /dʒɔɪz/dʒɔɪs/	
boys/Boyce /'bɔɪz/bɔɪs/	

Словосполучення

Point by point /'pɔɪnt baɪ 'pɔɪnt/	
Spoil the enjoyment /'spɔɪl ði in' dʒɔɪnmənt/	/ði in' dʒɔɪnmənt/ – зливаємо /i/ з наступним голосним через легкий /j/: /ði j/ in' dʒɔɪnmənt/
Voice your disappointment /'vɔɪs jɔ: 'disə' pɔɪntmənt/	
Boiled in oil /'bɔɪld in 'ɔɪl/	

Фрази

I'm paranoid about catching typhoid fever. /aɪm 'pærənɔɪd ə 'baʊt 'kæfɪŋ 'taɪfɔɪd 'fi:və/	/ə'baʊt 'kæfɪŋ/ - на стику слів /t/ часто асимілює в /k/ під впливом наступного /k/, щоб згладити перехід між словами. Виходить /ə'baʊk 'kæfɪŋ/ замість /ə'baʊt 'kæfɪŋ/.
--	--

That spoilt their enjoyment. / 'ðæt 'spɔɪlt ðeər ɪn 'dʒɔɪmənt/	/ðeər ɪn 'dʒɔɪmənt/ – зливаємо слова через linking /r/
Roy has annoying adenoidal voice. / 'rɔɪ 'hæz ən ə 'nɔɪnɪŋ 'ædɪ'nɔɪdl 'vɔɪs/	/ 'ædɪ'nɔɪdl/ , - не забувайте про подвійний наголос, виділяйте обидва наголошені склади
Joyce bought the boys toys and the girls toiletries. / 'dʒɔɪs 'bɔ:t ðə 'bɔɪz 'tɔɪz ən ðə 'gɜ:lz 'tɔɪlətrɪz/	

Track 75. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати речення.*

1. She was getting very annoyed by the noise the boys were making with their toys.
2. She enjoyed working near such a great choice of shops.
3. Her employer was impressed by how she toiled over her job.
4. The voice teachers took great joy in hearing their students sing.
5. Their holiday was spoilt by the oysters, which gave them dreadful food poisoning.
6. The officer was being coy about the departure date of the royal voyage.
7. The roof joists were very noisy, which was annoying when they were trying to sleep.
8. They deployed the decoy as a ploy to distract the loitering paparazzi from the film star's arrival.
9. Soya milk boils very well and is a great choice for coffee.
10. She had poise and a voice like an angel.

/ɔɪ/ vs. /aɪ/

Track 76. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова, фрази та речення. Кілька разів запишіть себе на диктофон і порівняйте запис з аудіо.*

Слова

divide/devoid /dɪ'vaɪd/dɪ'vɔɪd/	
imply/employ /ɪm'plaɪ/ɪm'plɔɪ/	
lighter/loiter /'laɪtə/'lɔɪtə/	

Словосполучення

derive enjoyment / dɪ'reɪv ɪn 'dʒɔɪmənt/	
beside the point / bɪ'saɪd ðə 'pɔɪnt/	
a high voice /ə 'haɪ 'vɔɪs/	
a wide choice /ə 'waɪd 'tʃɔɪs/	

Фрази

Fry spices in oil and add the rice. Enjoy! /'fraɪ ðə 'spaisɪz ɪn 'ɔɪl ən 'æd ðə 'raɪs ɪn 'dʒɔɪ/	
He was diagnosed with rheumatoid arthritis of the joints. /hi wəz 'daɪəgnəʊzd wɪð 'ru:mətɔɪd a: 'θraɪtɪs əv ðə 'dʒɔɪnts/	/əv ðə/ → /əðə/
I enjoy driving my Rolls Royce along the winding coastline. /aɪ ɪn 'dʒɔɪ 'draɪvɪŋ maɪ 'rəʊlz 'rɔɪs ə 'lɔŋ ðə 'waɪndɪŋ 'kəʊstlaɪn/	/aɪ ɪn 'dʒɔɪ/ → /aɪ/j/ɪn 'dʒɔɪ/ /'rəʊlz/ - дифтонг /əʊ/ звучить як /ʊ/ перед темним /l/ /ə 'lɔŋ ðə/ → /ə 'lɔŋ nə/ /'kəʊstlaɪn/ → /'kəʊslaɪn/

Потренуйтеся вимовляти скоромовки, але з фокусом на звуки, а не швидкість вимовляння.

a) Susie works in a shoeshine shop. Where she shines she sits, and where she sits she shines.

b) Any noise annoys an oyster but a noisy noise annoys an oyster more.

Limerick

At times I'm so mad that I'm hopping.

My angriness sets my veins popping.

I yell and I curse,

With swear words diverse,

But my wife does much worse: she goes shopping.

Lesson 10: /aɪə/, /aʊə/, /ɔɪə/

[aɪə], [aʊə], [ɔɪə] – трьохелементні сполучення голосних (трифтонги). Найсильніший і найвиразніший елемент цих сполучень – перший, найслабший – другий.

Як вимовляються:

/aɪə/ → /aə/

Починаємо артикуляцію з короткого варіанта /a:/: губи в нейтральній позиції, щелепа опускається вниз до половини, язик злегка відтягується назад і вниз. Ігноруємо другий елемент і переходимо до Schwa (повертаємо язик в нейтральну позицію).

/ɔɪə/ → /ə/

Починаємо з позиції для короткої версії /ɔ:/: губи вузько округлені і трохи висунуті вперед, язик йде назад і всередину. Після цього переходимо до Schwa (язик і губи повертаються в нейтральну позицію).

/aʊə/ = /aʊ/ + /w/ + /ə/

Трифтонг звучить так, начебто ми просто приставили Schwa до дифтонгу і з'єднали б їх через дуже легкий /w/.

Track 78. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова, фрази та речення. Кілька разів запишіть себе на диктофон і порівняйте запис з аудіо.*

/aɪə/

science /'saɪəns/	
society /sə'saɪəti/	
triumph /'traɪəmf/	
violin /'vaɪə'lɪn/	
diagram /'daɪəgræm/	
Retire /rɪ'taɪə/	

/ɔɪə/

employer /ɪm'plɔɪə/	
destroyer /dɪ'strɔɪə/	
annoyance /ə'nɔɪəns/	
disloyal /dɪs'lɔɪəl/	
royal /rɔɪəl/	
flamboyant /flæm'bɔɪənt/	

/aʊə/

coward /'kaʊəd/	
flower /'flaʊə/	
hour /'aʊə/	
power /'paʊə/	
vowel /'vaʊəl/	
sour /'saʊə/	

Фрази

Brian left the towels in the shower. /'braɪən 'left ðə 'taʊəlz ɪn ðə 'ʃaʊə/	/'left ðə/ → /'lef ðə/ /ɪn ðə/ → /ɪn nə/
He inspired loyalty in his employees. /hi m'spaɪəd 'lɔɪəlti ɪn ɪz 'emplɔɪ'i:z/	/hi m'spaɪəd/ → /hi/jɪn'spaɪəd/ in his = /ɪnɪz/ /'emplɔɪ'i:z/ - пам'ятайте про подвійний наголос

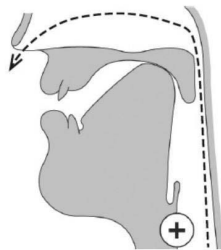
<p>Howard was diagnosed with diabetes. /'haʊəd wəz 'daɪəgnəʊzd wɪð 'daɪə'bi:ti:z/</p>	
<p>He's an annoying, disagreeable tyrant. /hɪz ən ə 'nɔɪŋ 'dɪsə'grɪ:əbl , 'taɪərənt/</p>	<p>/ 'dɪsə'grɪ:əbl/- пам'ятайте про подвійний наголос</p>
<p>She hired a lawyer to conspire against her client. /ʃi 'haɪəd ə 'lɔɪə tə kən'spaɪər ə'genst ɜ: 'klaɪənt/</p>	<p>against her = /ə'genstɜ:/</p>

Part II. Приголосні

Unit 6

Lesson 11: /ŋ/, /n/

/ŋ/

[ŋ] – задньоязичний смичний носовий сонант.

Як вимовляється:

Задня частина язика упирається в м'яке піднебіння, краї задньої частини язика лягають на задні верхні зуби. Кінчик язика в артикуляції не бере участі. М'яке піднебіння опускається назустріч язика, що спрямовує потік повітря через ніс. Опущене м'яке піднебіння і робить звук носовим. Щоб перевірити, чи ви опустили м'яке піднебіння, затисніть ніс пальцями. Якщо ви не можете дихати, ви все зробили правильно, м'яке піднебіння опущене =>

Де зустрічається:

<ng> singer, king, young

<nk> = /ŋk/ ankle, sink

<nc> = /ŋk/ uncle, zinc

<ng> = /ŋg/ anger, longer

<nx> = /ŋks/ lynx, larynx

<nq> = /ŋk/ banquet, tranquil

Track 82. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова, фрази та речення. Кілька разів запишіть себе на диктофон і порівняйте запис з аудіо.*

Слова

clothing /'kləʊðɪŋ/	
dearing /'deəriŋ/	
bring /brɪŋ/	
beginning /bɪ'gɪnɪŋ/	
parking /'pɑ:kɪŋ/	

Словосполучення

growing anger /'grəʊɪŋ 'æŋɡə/	
hunger pangs /'hʌŋɡə 'pæŋz/	
younger sibling /'jʌŋɡə 'sɪblɪŋ/	
a knowing wink /ə'nəʊɪŋ 'wɪŋk/	

Фрази

It's a tranquil setting for a relaxing evening. /ɪts ə 'træŋkwɪl 'setɪŋ fər ə rɪ'læksɪŋ 'i:vɪŋɪŋ/	
I've been feeling strong hunger pangs all morning. /aɪv bi:n 'fi:lɪŋ 'strɒŋ 'hʌŋɡə 'pæŋz 'ɔ:l 'mɔ:ɪnɪŋ/	
We encourage you to be punctual for the meetings. /wi m'kʌrɪdʒ ju tə bi 'pʌŋktʃʊəl fə ðə 'mi:tɪŋz/	/wi m'kʌrɪdʒ/ = /wi /j/ m'kʌrɪdʒ/

/ŋ/ vs. /n/

Важливо: англійська /n/ відрізняється від української/н/. В українській /н/ кінчик язика стоїть на зубах, а в англійській /n/ - на альвеолах.

На схемі видно, що /n/ (ліворуч) та /ŋ/ (праворуч) відрізняються роботою язика. На /n/ активний кінчик язика, на/ŋ/ - задня частина.

Track 83. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова, фрази та речення. Кілька разів запишіть себе на диктофон і порівняйте запис з аудіо.*

Слова

ban/bang /bæn/bæŋ/	
gone/gong /gɒn/gɒŋ/	
thin/thing /θɪn/θɪŋ/	
hand/hanged /hænd/hæŋd/	
wind/winged /wɪnd/wɪŋd/	

Словосполучення

pain and anguish / 'peɪn ən 'æŋɡwɪʃ/	
a broken ankle / ə 'brəʊkən 'æŋkl/	
growing demand / 'grəʊɪŋ dɪ' mɑ:nd/	
a frying pan / ə 'fraɪɪŋ 'pæn/	

Фрази

It's been raining torrentially with distant thunder and lightning. /ɪts bi:n 'reɪnɪŋ tə'renʃli wɪð 'dɪstənt 'θʌndər ən 'laɪtnɪŋ/	
I've been reading an intensely moving and thought-provoking novel about a lonely teenager. /aɪv bi:n 'ri:dɪŋ ən ɪn'tensli 'mu:vɪŋ ən 'θɔ:t prə'vəʊkɪŋ 'nɒvl ə 'baʊt ə 'ləʊnli 'ti:neɪdʒə/	
Joanna has charming collection of pen and ink drawings of town scenes. /dʒəʊ 'ænə 'hæz ə 'ʃɑ:mɪŋ kə'lekʃn əv 'pen ən 'ɪŋk 'drɔ:ɪŋz əv 'taʊn 'si:nz/	

/ŋ/ vs. /ŋk/ /ŋg/

Track 84. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова, фрази та речення. Кілька разів запишіть себе на диктофон і порівняйте запис з аудіо.*

Слова

think/thing /θɪŋk/θɪŋ/	
banker/banger /'bæŋkə/'bæŋə/	
hanker/hanger /'hæŋkə/'hæŋə/	
banker/banger /'bæŋkə/'bæŋə/	

Словосполучення

increasingly angry /ɪn'kri:siŋli 'æŋgri/	Зливаємо голосні на стику слів через легкий /j/ /ɪn'kri:siŋli/ → /ɪŋ'kri:siŋli/ - /n/ перед /k/ і /g/ може асимілювати в /ŋ/
along the bank /ə'lɒŋ ðə 'bæŋk/	
a wedding banquet /ə 'wedɪŋ 'bæŋkwɪt/	
a strong drink /ə 'strɒŋ 'drɪŋk/	/'strɒŋ/ = /stʃrɒŋ/ або /ʃʃrɒŋ/
surprisingly frank /sə'praɪzɪŋli 'fræŋk/	

Висловлювання

We're buying a bungalow in Bangor. /wɪə 'baɪɪŋ ə 'bʌŋgələʊ ɪn 'bæŋgə/	
I'm growing increasingly angry with my uncle. /aɪm 'grəʊɪŋ ɪn'kri:siŋli 'æŋgri wɪð maɪ 'ʌŋkl/	/ɪn'kri:siŋli 'æŋgri/ - зливаємо голосні на стику слів через легкий /j/
Her handwriting's appalling, and her spelling and punctuation incorrect. /hə 'hændraɪtɪŋz ə 'pɔ:lɪŋ ən z: 'speliŋ ən 'rʌŋktʃu'eɪʃn 'ɪnkə'rekt/	/'hændraɪtɪŋz/ → /'hænrɑɪtɪŋz/ and her = /ənz:/ /'rʌŋktʃu'eɪʃn/ - завжди зливаємо /u:/ з наступним голосним через легкий /w/ (як усередині слів, так і на стику) → /'rʌŋktʃu/w/'eɪʃn/ /'ɪnkə'rekt/ → /'ɪŋkə'rekt/ - /n/ перед /k/ і /g/ може асимілювати в /ŋ/

Lesson 12: /j/, /h/

/h/

[h] – глухий щільний фарингальний приголосний.

Як вимовляти:

/h/ - це легкий видих. Язик і губи займають позицію для артикуляції наступного голосного або /j/. Важливо: не піднімати задню частину язика до піднебіння, не створювати сильного тертя. Не робити видих надто сильним і не напружувати горло, інакше тертя також стане надто сильним.

Де зустрічається:

<h> hand, home, perhaps

<wh> who, whose, whole, whore, wholesale, wholehearted, wholesome

Німії <h> hour, honest(y), honour(able), heir(ess), annihilate, exhibit, exhaust, exhilarate, rhapsody, rhinoceros, rhotic, rhyme, rhythm, shepherd, silhouette, vehicle, vehement, vehence

Track 85. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова, фрази та речення. Кілька разів запишіть себе на диктофон і порівняйте запис з аудіо.*

Слова

half-hearted /'hɑ:f'hɑ:tɪd/	
hand-holding /'hændhəʊldɪŋ/	
haphazard /'hæp'hæzəd/	
headhunter /'hedhʌntə/	

Словосполучення

a happy childhood /ə'hæpi'tʃaɪldhʊd/	
a horrible habit /ə'hɒrəbl,'hæbɪt/	
half and half /'hɑ:fən'hɑ:f/	
a huge hall /ə'hju:dz'hɔ:l/	

Фрази

Heidi's hairstyle's hideous. /'haɪdɪz 'heəstaɪlz 'hɪdiəs/	
Hilary has no head for heights. /'hɪləri 'hæz 'nəʊ 'hed fə 'haɪts/	
Herbert hasn't got a hope in hell. /'hɜːbət 'hæznʌt 'gɒtə 'həʊp ɪn 'hel/	/'hæznʌt 'gɒt/ - /t/ зазвичай випадає на кінці негативних граматичних скорочень
Harriet was so heavily dehydrated that we had to hurry her to hospital. /'hæriət wəz 'səʊ 'hevəli 'diːhaɪ'dreɪtɪd ðət wi 'hæd tə 'hɑːri ə tə 'hɒspɪtl/	/'hɑːri ə/ - зливаємо через легкий /j/

/j/

[j] – середньоязиковий щілинний серединний сонант, апроксимант.

Як вимовляти:

Англійська /j/ - легше, ніж українська /й/. В українській /й/ ми сильно притискаємо спинку язика до піднебіння – можна почути сильне тертя. У англійській /j/ середня частина язика лише трохи торкається твердого піднебіння, тому тертя виходить дуже легким.

Де зустрічається:

<y> year, yellow, youth

<u> = /ju:/ unit, useful, assume, music

<ue> = /ju:/ argue, value, venue, queue

<ew> = /ju:/ few, news, knew, view

<eu> = /ju:/ feud, neutral, Eugene

<i> behaviour, dominion, saviour, William

Track 86. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова, фрази та речення. Кілька разів запишіть себе на диктофон і порівняйте запис з аудіо.*

Слова

you /ju:/	
yawn /jɔːn/	
year /jɪə/	
beauty /'bjuːti/	

Словосполучення

a popular venue /ə 'pɒpjələ 'venju:/'	
yell abuse /'jel ə 'bjɜ:s/'	
argue furiously /'ɑ:gju: 'fju:riəsli/'	
a useful attribute /ə 'ju:sfl, 'ætrɪbjɜ:t/'	

Фрази

His music's particularly popular in Europe. /hɪz 'mju:zɪks pə'tɪkjələli 'pɒpjələr ɪn 'jɔ:rɒp/'	
Eugene refuses to speculate about the future. /'ju:dʒi:n rɪ'fju:zɪz tə 'spekjuleɪt ə'baʊt ðə 'fju:tʃə/'	
Sonia looked beautiful in her new yellow tunic. /'sɒnjə 'ləkt 'bjɜ:təfl, ɪn ɜ: 'nju: 'jeləʊ 'tʃu:nɪk/	in her = /ɪnɜ:/ /'ləkt 'bjɜ:təfl/ → /'lək 'bjɜ:təfl/
We saw pumas and jaguars в Uruguay in January. /wi 'sə: 'pju:məz ən 'dʒæɡjuəz ɪn 'jɔ:rəɡwɑɪ ɪn 'dʒænjuəri/'	

Lesson 13: /v/ vs. /w/

Як вимовляються:

/v/ - губно-зубний щілинний фрикативний приголосний. Верхні зуби злегка торкаються внутрішньої поверхні нижньої губи.

/w/ - губно-губний задньоязичний серединний щілинний сонант, апроксимант. Губи сильно округляються і трохи висуваються вперед. Задня частина язика піднімається назад і вгору, як для короткого /ʊ/.

Де зустрічаються:

/v/

<v> van, avoid, ever, give

Інші випадки: of

/w/

<w> wait, world, awake

<wh> whale, white, whether, what, where, when, which, why

<qu> = /kw/ quite, query, acquire

<ngu> = /ŋgw/ anguish, language, linguistics

<su> = /sw/ assuage, persuade, suede, suite

Track 87. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова, фрази та речення. Кілька разів запишіть себе на диктофон і порівняйте запис з аудіо.*

Слова

v/we /vi:/wi:/	
veil/wail /veɪl/weɪl/	
vary/wary /'veəri/'weəri/	
veal/wheel /vi:l/wi:l/	

Словосполучення

an award for bravery /ən ə'wɔ:d fə 'breɪvəri/	/'breɪvəri/ → /'breɪvri/ Schwa випадає перед /r/+ненаголошений голосний (history, category, etc.)
vaguely aware /'veɪɡli ə'weə/	Зливаємо голосні на стику слів через легкий /j/
a lavish banquet /ə 'lævɪʃ 'bæŋkwɪt/	
a male-voice choir /ə 'meɪlvɔɪs 'kwaɪə/	

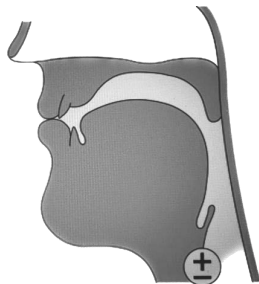
Фрази

Victor wants to divorce his wife. /'vɪktə 'wɒnts tə dɪ'vɔ:s ɪz 'waɪf/	
Oliver quickly recovered his wits. /'ɒlɪvə 'kwɪkli rɪ'kʌvəd ɪz 'wɪts/	
Vera is wondering what the work will involve. /'vɪərəz 'wʌndəɪŋ 'wɒt ðə 'wɜ:k ɪ, ɪn'vɒlv/	/'wʌndəɪŋ/ → /'wʌndɪŋ/ Schwa випадає перед /r/+ ненаголошений голосний, /dr/ асимілює в /dʒr/ → /'wʌndʒɪŋ/
The women became involved in quarrel with their supervisor at the workshop. /ðə 'wɪmɪn bɪ'keɪm ɪn'vɒlvd ɪn ə 'kwɒrəl wɪð ðə 'su:pəvaɪzər ət ðə 'wɜ:kʃɒp/	/ət ðə/ - щоб легше було вимовляти t-ð, можна вже на /t/ поставити язик на стик між зубами (але продовжувати думати про /t/)
They served expensive wine at wedding. /ðeɪ 'sɜ:vəd ən ɪk'spensɪv 'waɪn ət ðə 'wedɪŋ/	

Unit 7

Lesson 14: /p/, /t/, /k/

/p/

[p] – губно-губний смичний вибуховий приголосний.

Як вимовляти:

Уявіть, що після /p/ слідує легкий /h/: /'pʰeɪpə/ /'pʰʌpi/ /'pʰɒrjələ/. Придихання миксимально на початку наголошеного складу. У ненаголошених складах, на кінці складу або слова придихання слабке або відсутнє.

Де зустрічається:

<p> pay, apart, space, stop

<pp> happy, puppy, stopped

Німий <p>: soup, cupboard, raspberry, receipt, pneumonia, pneumatic, psychology, psychological, psychiatrist, psychotic, pterodactyl, psalm, pseudo.

Track 88. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова, фрази та речення. Кілька разів запишіть себе на диктофон і порівняйте запис з аудіо.*

Слова

paper /'peɪpə/	
puppy /'pʌpi/	
pamper /'pæmpə/	
pipe /paɪp/	
prepare /prɪ'peə/	

Перед /t/

problem /'prɒbləm/	
pride /praɪd/	
pretty /'prɪti/	
practice /'præktɪs/	

Перед /l/

place / ple ɪs/	
please / pli :z/	
planet /' pl ænɪt/	
pleasure /' ple ʒə/	

Перед /j/

puberty /' pju :bəti/	
pupil /' pju :pl/	
pure / pj u:ə/	

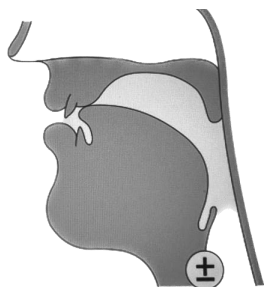
/sp/

space / spe ɪs/	
sprinkle /' sp rɪŋkl/	
splash / spl æʃ/	
spew / spj u:/	
speech / spi :ʃ/	

Висловлювання

She wrapped his present in purple paper. /ʃi 'ræpt ɪz ' pre znt ɪn ' p ɜ:pl, ' pe ɪpə/	
Philip gave inspiring PowerPoint presentation on how to prepare a paper for publication. /' f ɪlɪp 'geɪv ən ɪn 'spɑ:ɪərɪŋ ' ' p əʊəpɔɪnt ' pre zntetʃn ɒn 'haʊ tə prɪ ' pe əpə ' pe ɪpə fə ' p ʌblə'keɪʃn/	
Percy's completely dependent on his parents for support. /' p ɜ:sɪz kəm' pli :tli dɪ' p endənt ɒn ɪz ' pe ərənts fə sə' p ɔ:t/	
The press put a positive spin on the pessimistic report that appeared in September. /ðə ' pre s ' p ʊt ə ' p ɒzətɪv 'spɪn ɒn ðə ' pe sə'mɪstɪk rɪ' p ɔ:t ðət ə' p ɪəd ɪn səp'tembə/	

/t/

[t] – передньоязиковий апікально-альвеолярний смичний вибуховий приголосний.

Як вимовляти:

Кінчик язика притиснутий до альвеол, краї язика притиснуті до верхніх зубів. Починаємо видихати і за мить розриваємо перешкоду – прибираємо кінчик язика від альвеол.

Можна згадати і лайфхак з маленьким /h/: /t^heɪk/ /t^heɪbl/ Або з маленьким /s/ (африкація): /t^seɪk/ /t^seɪbl/

Де зустрічається:

<t> tea, waiter, stop, bet

<tt> pretty, letter, bottle

<th> Anthony, Esther, Thames, Thomas, Thai, thyme

<z, tz, zz> = /ts/ schizohrenia, blitz, chutzpah, spritzer, Ritz, pizza

<ed> hoped, wished

Німий <t>: <tle>, e.g. apostle, bristle, bustle, castle, hustle, nestle, rustle, thistle, whistle, wrestle

<sten>, e.g. fasten, glisten, listen, moisten, soften

У французьких запозиченнях: bouquet, ballet, buffet, cachet, chalet, crochet, depot, sachet, ragout.

Track 89. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова, фрази та речення. Кілька разів запишіть себе на диктофон і порівняйте запис з аудіо.*

Словосполучення

tea for two /'ti: fə 'tu:/'	
tell the time /'tel ðə 'taɪm/	/'tel ðə/ - /ð/ часто асимілює в /l/ під впливом попереднього /l/: /'tel lə/. Цей /l/ не буде стовідсотковим /l/, язик стоятиме не на альвеолах, а на внутрішній поверхні верхніх зубів.
a return ticket /ə rɪ 'tɜ: n 'tɪkɪt/	
table tennis /'teɪbl 'tenɪs/	

tr / str

track /træk/	
trade /treɪd/	
structure /'strʌktʃə/	Поеднання str у сучасному Лондонському акценті все частіше асимілює ще далі – в /ʃtʃr/: /'ʃtʃrʌktʃə/
struggle /'strʌɡl/	
destroy /dɪ 'strɔɪ/	

tu

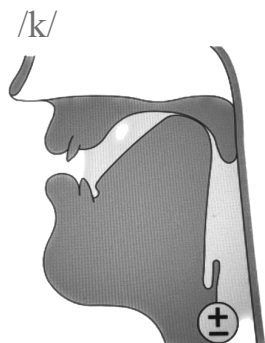
tube /tʃu:b/	
Tuesday /'tʃu:zdeɪ/	
tuition /tʃu'ɪʃn/	/tʃu'ɪʃn/ - з'єднуємо /u/ с наступним голосним через легкий /w/: /tʃu/w'ɪʃn/
tulip /'tʃu:lɪp/	
tumour /'tʃu:mə/	

st

disturb /dɪ'stɜ:b/	
stare /steə/	
stone /stəʊn/	
story /'stɔ:ri/	
stop /stɒp/	

Фразы

<p>Tom's parents taught him the tricks of the trade. /'tɒmz 'peərənts 'tɔ:t ɪm ðə 'trɪks əv ðə 'treɪd/</p>	<p>/əv ðə/ → /əðə/</p>
<p>Natasha bought two packets of tea and a tin of chocolate digestive biscuits. /nə'tæʃə 'bɔ:t 'tu: 'pækɪts əv 'ti: ən ə 'tɪn əv 'ʃʊklət daɪ'dʒestɪv 'bɪskɪts/</p>	<p>/əv 'ti:/ → /ə'ti:/ /'tɪn əv 'ʃʊklət/ → /'tɪnə'ʃʊklət/</p>
<p>I was truly grateful to Patrick for taking the trouble to write to me. /aɪ wəz 'tru:li 'ɡreɪtfl tə 'pætrɪk fə 'teɪkɪŋ ðə 'trʌbl tə 'raɪt tə mi/</p>	
<p>Ted was in no fit state to take part in the tennis tournament. /'ted wəz ɪn 'nəʊ 'fɪt 'steɪt tə 'teɪk 'pɑ:t ɪn ðə 'tenɪs 'tɔ:nəmənt/</p>	<p>/ɪn ðə/ → /ɪn nə/</p>

[k] – задньоязиковий веллярний смичний вибуховий приголосний.

Як вимовляти:

Задня частина язика піднімається до м'якого піднебіння. Краї задньої частини язика упираються у задні верхні зуби. Передня частина язика в артикуляції не бере участі, вона готується до звуку. Після того, як ми створили перешкоду, починаємо видихати і за мить розриваємо перешкоду – відриваємо язик від м'якого піднебіння. Лайфхак з маленьким /h/ як і раніше працює: /k^heɪk/ /k^hɔ:l/.

Де зустрічається: cost, country

<ch> chaos, character, scheme, school, echo, ache. Also in derived forms aching, chaotic, characteristic, etc.

<cc (+a/o/u)> occasion, account, occur

<ck> tricky, back, stick

<k> keep, awake, speaker, work

<kk> trekking

<qu, cqu> = /kw/ quick, acquaintance

<x> = /ks/ box, fix, suffix, exit

Німії <k> knack, knapsack, knave, knead, knee, kneel, knell, knew, knickers, knife, knight, knit, knob, knock, knot, know, knowledge, knuckle.

Track 90. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова, фрази та речення. Кілька разів запишіть себе на диктофон і порівняйте запис з аудіо.*

Словосполучення

a company car / ə 'kʌmpəni 'kɑ:/	
carrot cake / 'kærət 'keɪk/	
a cuckoo clock / ə 'kʊku: 'klɒk/	
keep in contact / 'ki:p ɪn 'kɒntækt/	
cool, calm and collected /'ku:l 'kɑ:m ən kə'lektɪd/	

Перед /r/

crisis /'kraɪsɪs/	На /kr/ можна трохи округлити губи
cream /kri:m/	
credit /'kredɪt/	
cry /kraɪ/	

Перед /l/

claim /kleɪm/	в кластері /kl/ ми одночасно займаємо позицію для артикуляції обох звуків: задня частина язика на м'якому піднебінні для артикуляції /k/, а кінчик язика- на альвеолах для артикуляції /l/
clear /kliə/	
clever /'klevə/	
clue /klu:/	

Перед /j/

queue /kju:/	/kj/: для артикуляції /k/ ставимо язик не на м'яке, а на тверде піднебіння.
cure /kjʊ:/	
cute /kjʊ:t/	
curious /'kjʊ:riəs/	

Перед /w/

quick /kwɪk/	Одночасно займаємо позицію для артикуляції обох звуків - губи на /w/, язик на /k/.
question /'kwɛstʃən/	
quit /kwɪt/	
quarrel /'kwɒrəl/	

/sk/

discussion /dɪ'skʌʃn/	
escape /ɪ'skeɪp/	
scale /skeɪl/	
scarce /skeəs/	
scatter /'skætə/	

Фрази

<p>The crying kid came to me for a comforting kiss and a cuddle. / ɒə 'kraɪɪŋ 'kɪd 'keɪm tə mi fər ə 'kʌmfətɪŋ 'kɪs ən ə 'kʌdl /</p>	<p>/'kraɪɪŋ/ - з'єднуємо два /l/ через легкий /j/: /'kraɪj/ɪŋ/</p>
<p>We kept the school equipment under lock and key. /wi 'kept ðə 'sku:l rɪ 'kwɪpmənt 'ʌndə 'lɒk ən 'ki:/</p>	<p>/'kept ðə/ → /'kerðə/ /'sku:l/ - тут звучить задній /u:/ під впливом темного /l/ (язик йде назад і вгору)</p>
<p>Catherine can't shake off her cold and hacking cough. /'kæθrɪn 'kɑ:nt 'ʃeɪk 'ɒf z: 'kəʊld ən 'hækiŋ 'kɒf/</p>	<p>/'kəʊld/ = /kɒʊld/ під впливом темного /l/</p>
<p>The catalogue contains colour reproductions of the pictures with accompanying text. / ðə 'kætəlbɒɡ kən'teɪnz 'kʌlə 'rɪ:prə'dʌkʃnz əv ðə 'pɪktʃəz wɪð ə 'kʌmprəniŋ tekst/</p>	<p>/'kætəlbɒɡ/ - не редукуємо /ɒ/ в ненаголошеному складі /'rɪ:prə'dʌkʃnz/ - подвійний наголос /əv ðə 'pɪktʃəz/ → /əðə 'pɪktʃəz/ / ə 'kʌmprəniŋ/ → / ə 'kʌmprəni/j/ɪŋ/</p>

Lesson 15: /θ/, /ð/

[θ],[ð] – передньоязикові апікально-міжзубні щілинні фрикативні приголосні.

Як вимовляються:

Кінчик язика трохи торкається верхніх зубів, залишаючи вузьку щілину для проходження повітря. Краї язика притуляються до верхніх бічних зубів. Повітря виходить по всій поверхні язика. Язик може висуватись із-за зубів, але це необов'язково.

Де зустрічаються:

/θ/

<th> think, author, month

Німий <th>: asthma.

/ð/

<th> this, brother, father, southern, smooth.

Track 91. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова, фрази та речення. Кілька разів запишіть себе на диктофон і порівняйте запис з аудіо.*

Слова

thank /θæŋk/	
thaw /θɔ:/	
worth /wɜ:θ/	
this /ðɪs /	
that /ðæt/	
bathe /beɪð/	

Словосполучення

threaten to withdraw /'θretŋ tə wɪð'drɔ:/	
without further thought /wɪð'aʊt 'fɜ:ðə 'θɔ:t/	
rather pathetic /'rɑ:ðə pə'θetik/	
gather your thoughts /'gæðə jɔ: 'θɔ:ts/	

Фрази

Catherine made a healthy smoothie to soothe Elspeth's throbbing throat. /'kæθrɪn 'meɪd ə 'helθi 'smu:ði tə 'su:ð 'elspəθs 'θrɒbɪŋ 'θrəʊt/	
--	--

It's healthiest to breathe in through the nose and to breathe out through the mouth. /Its 'helθi:st tə 'bri:ð 'in θru: ðə 'nəʊz ən tə 'bri:ð 'aʊt θru: ðə 'maʊθ/	/ʔhelθi:st/ → /ʔhelθi:j/ist/
It's her mother's seventieth and her brother's thirty-fifth birthday on the thirteenth. /Its z: 'mʌðəz 'sevntiəθ ən z: 'brʌðəz 'θɜ:ti 'fɪfθ 'bɜ:θdeɪ ɒn ðə 'θɜ: 'ti:nθ/	/'sevntiəθ/ → /'sevnti:j/əθ/ /'fɪfθ/ - у слові fifth /f/ іноді випадає для зручності артикуляції /ɒn ðə/ → /ɒn nə/
Without further thought Dorothy ruthlessly threw out all her clothes. /wɪð 'aʊt 'fɜ:ðə 'θɜ:t 'dɒrəθi 'ru:θləsli 'θru: 'aʊt 'ɔ:l z: 'kləʊðz/	/'θru: 'aʊt/ → /'θru:/'w/'aʊt/ /'kləʊðz/ → /'kləʊz/ (другий і простіший варіант вимови clothes)

/θ/ vs. /f/ /s/

Track 92. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова, фрази та речення. Кілька разів запишіть себе на диктофон і порівняйте запис з аудіо.*

Слова

first/thirst /fɜ:st/θɜ:st/	
four/thaw /fɔ:/θɔ:/	
song/thong /sɒŋ/θɒŋ/	
sum/thumb /sʌm/θʌm/	

Словосполучення

thin fabric /'θɪn 'fæbrɪk/	
a face like thunder /ə 'feɪs 'laɪk 'θʌndə/	
false enthusiasm /'fɔ:ls m 'θu:ziæzm/	/ m 'θu:ziæzm/ → / m 'θu:zi/j/æzm/
thrown off balance /'θrəʊn ɒf 'bæləns/	
birthday celebrations / 'bɜ:θdeɪ 'selə 'breɪfɪnz/	/'selə 'breɪfɪnz/ - подвійний наголос

Фрази

I'm sick to death of listening to his hypotheses and unsound theories. /aɪm 'sɪk tə 'deθ əv 'lɪsnɪŋ tu ɪz haɪ'prəθəsi:z ən 'ʌn'saʊnd 'θɪəri:z/	/əv 'lɪsnɪŋ/ → /ə' lɪsnɪŋ/ /tu ɪz/ → /tu/w/ɪz/ /'ʌn'saʊnd 'θɪəri:z/ → /'ʌn'saʊnd 'θɪəri:z/
The cathedral's famous for its seventeenth-century ceiling. /ðə kə'thi:drəlz 'feɪməs fər_its 'sevnθ 'senʃəri 'si:lɪŋ/	/'sevnθ 'senʃəri/ - при переході /θ s/ не відривайте язика від зубів. Кінчик язика спочатку стоїть на внутрішній поверхні верхніх зубів, потім ковзає по зубах униз. /'senʃəri/ - Schwa випадає перед /r/+ненаголошений голосний → /'senʃəri/
Cathy filled three thermos flasks with coffee. /'kæθi 'fɪld 'θri: 'θɜ:məs 'flɑ:sks wɪð 'kɒfi/	/'fɪld 'θri:/ → /'fɪl'θri:/
Follow the path on the south side of the cliff. /'fɒləʊ ðə 'pa:θ ɒn ðə 'saʊθ 'saɪd əv ðə 'klɪf/	/ɒn ðə/ → /ɒn nə/ /əv ðə 'klɪf/ → /əðə'klɪf/

/ð/ vs. /d/, /z/

Track 93. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова, фрази та речення. Кілька разів запишіть себе на диктофон і порівняйте запис з аудіо.*

Слова

zen/then /zen/ðen/	
bays/bathe /beɪz/beɪð/	
wordy/worthy /'wɜ:di/'wɜ:ði/	
day/they /deɪ/ðeɪ/	

Словосполучення

a worthy cause /ə 'wɜ:ði 'kɔ:z/	
rather fuzzy /'rɑ:ðə 'fʌzi/	
without realizing /wɪð'aʊt 'rɪəlaɪzɪŋ/	
rather difficult /'rɑ:ðə 'dɪfɪklt/	

Фрази

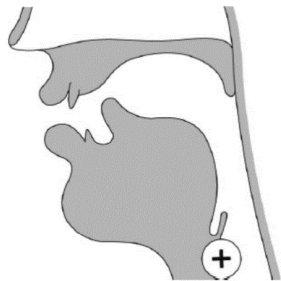
My mother always wears designer clothes and shoes. /maɪ 'mʌðər_ɔ:lweɪz 'weəz di'zʌmə 'kləʊz ən 'ʃu:z/	/'ɔ:lweɪz/ часто вимовляється як /'ɔ:weɪz/, так зручніше в потоці мовлення.
--	---

I loathe her jeans, turquoise blouse and leather blazer. /aɪ 'ləʊð ɜ: 'dʒi:nz 'tɜ:kwɔɪz 'blaʊz ən 'leðə 'bleɪzə/	
Without further delay they headed in a northerly direction. /wɪð 'aʊt 'fɜ:ðə dɪ'leɪ ðeɪ 'hedɪd ɪn ə 'nɔ:ðəli dɪ'rekʃn/	
David's a blithering idiot, and it's absurd to pretend otherwise. /'deɪvɪdz ə 'blɪðərɪŋ 'ɪdɪət ən ɪts əb'sɜ:d tə prɪ'tend 'lɒðəwaɪz/	

Unit 8

Lesson 16: /r/, /l/

/r/

[r] – передньоязичний заальвеолярний серединний щілинний сонант, апрокосимат.

Кінчик язика загортається нагору, трохи за альвеоли, але піднебіння не торкається. Краї язика спираються на задні верхні зуби. Через піднятий кінчик і краї язика по центру язика утворюється западина. Губи можуть бути як у нейтральній позиції, так і трохи округлятися. Вибирайте варіант, зручний для вас.

/r/ НЕ вимовляється перед приголосними (card, turn) і кінці слова перед паузою (car, far).

/r/ вимовляється перед голосними – як усередині слова (very, red), і на стику слів, якщо наступне його починається з голосної (four_apples, mother_and father).

Де зустрічається:

<r> rich, horizon, very

<rɪ> terrific, carrot, worry, error

<wr> wrap, write, wrong, playwright

<rh> rhyme, rhubarb, rhotic, rhythm, rhapsody, rhinoceros

Німії <r> iron, aren't, weren't .

Track 94. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова, фрази та речення. Кілька разів запишіть себе на диктофон і порівняйте запис з аудіо.*

Слова

rare /reə/	
rude /ru:d/	
rabbit /'ræbɪt/	
rush /rʌʃ/	

Словосполучення

run a risk /'rʌn ə 'rɪsk/	
a rough ride /ə 'rʌf 'raɪd/	
room for improvement /'ru:m fər ɪm'pru:vmənt/	
torrential rain /tə'rentʃl 'reɪn/	
recently restored /'ri:ntli rɪ'stɔ:d/	

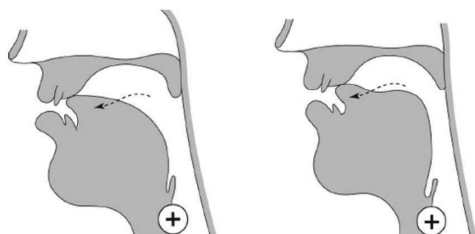
/tr/ /dr/ /str/

a dream come true / ə 'dri:m 'kʌm 'tru:/	
the tricks of the trade / ðə 'trɪks əv ðə 'treɪd/	
stresses and strains /'stresɪz ən 'streɪnz/	
drinking and driving /'drɪŋkɪŋ ən 'draɪvɪŋ/	
tried and trusted /'traɪd ən 'trʌstɪd/	

Фрази

Brian's on the road to recovery after suffering serious brain injury. /'braɪənz ɒn ðə 'rəʊd tə rɪ'kʌvəri 'ɑ:ftə 'sʌfəɪrɪŋ ə 'sɪəriəs ''breɪn 'ɪndʒəri/	/braɪən/, /breɪn/ - у кластері /br/ одночасно займаємо позицію для артикуляції /b/ та /r/. Губи на /b/, язик на /r/. Інакше ризикуємо отримати голосний звук: /bəreɪn/ замість /breɪn/ /ɒn ðə/ → /ɒn nə/
---	--

	/rɪ'kʌvəri/, /'sʌfəri/, /'ɪndʒəri/ → /rɪ'kʌvri/, /'sʌfri/, /'ɪndʒri/ - Schwa випадає перед /r/+ненаголошений голосний /'siəriəs/ → /'siəri/j/əs/
Their receptionist was unprofessional, arrogant and downright rude. /ðeə rɪ'sepʃənɪst wəz 'ʌnpɹə'feɪʃnəl 'æɹəgənt ən 'daʊnrat 'ru:d/	
Fear of rejection can result in very destructive behavioural problems. /'fiəɹ_əv rɪ'dʒekʃn kən rɪ'zʌlt ɪn 'veri dɪ'strʌktɪv bɪ'hɛɪvjərəl 'prɒbləmz/	/'prɒbləmz/ - /pr/ додатковий викид повітря зсувається на /r/.
Terry drew up a strategy for the recovery and grow of the region's industry. /'teri 'dru: 'ʌp ə 'strætədʒi fə ðə rɪ'kʌvəri ən 'grəʊθ əv ðə 'ri:dʒən 'ɪndəstri/	/ 'dru: 'ʌp/ → / 'dru:w/ 'ʌp/ - з'єднуємо /u:/ з наступним голосним через легкий /w/ /rɪ'kʌvri ən/ → / rɪ'kʌvri /j/ ən/ /əv ðə/ → /əðə/ /rɪ'kʌvəri/ → /rɪ'kʌvri/

[l] – передньоязиковий апікально-альвеолярний щільний бічний сонант, апроксимант.

Як вимовляти:

Світлий варіант /l/ (ліворуч) зустрічається перед голосними - lead, lap, law.
Щоб вимовити світлий /l/, кінчик язика треба підняти до альвеол. Краї язика трохи опущені, вони не торкаються зубів.

Темний варіант /l/ (праворуч) виникає:

- 1) перед приголосними (salt, milk),
- 2) наприкінці слів перед паузою (model, fall).

Щоб вимовити темний /l/, кінчик язика треба підняти до альвеол, а задню частину – до м'якого піднебіння. Краї язика не торкаються зубів.

Де зустрічається:

<l> look, alone, elephant, build, bold

<le> little, saddle, tackle, vile

<ll> vanilla, bullet, wall

Німий <l> calm, palm, colonel, half, salmon, baulk, chalk, folk, Norfolk, Suffolk, talk, walk, yolk, could, should, would.

Track 95. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова, фрази та речення. Кілька разів запишіть себе на диктофон і порівняйте запис з аудіо.*

Слова

Світлий /l/	Темний /l/
lead /li:d/	well /wel/
let /let/	dull /dʌl/
lap /læp/	fall /fɔ:l/
law /lɔ:/	milk /mɪlk/
loose /lu:s/	help /help/

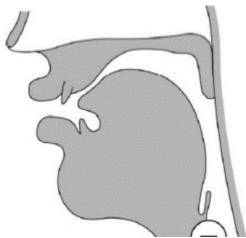
Словосполучення

swallow a pill /'swɒləʊ ə 'pɪl/	
flashing lights /'flæʃɪŋ 'laɪts/	
built to last /'bɪlt tə 'lɑ:st/	
feel like a fool /'fi:l 'laɪk ə 'fu:l/	/'fu:l/ - відсунутий назад варіант /u:/ перед темним /l/ (язик йде назад і вгору, губи округлені)
loud and clear /'laʊd ən 'kliə/	

Фрази

Oliver's planted fields full of sunflowers. /'ɒlɪvəz 'plɑ:ntɪd 'fi:ldz 'fʊl əv 'sʌnflaʊəz/	/'fʊl əv/ - деякі спікери завжди вимовляють на кінці слів темний /l/, деякі замінюють його на світлий /l/, якщо далі йде слово на голосний.
The local police were placed on full alert. /ðə 'ləʊkl, pə'li:s wə 'pleɪst ɒn 'fʊl ə'ɪz:t/	
It's a sleepy little village in the Welsh hills. /ɪts ə 'sli:pɪ 'lɪtl, 'vɪlɪdʒ ɪn ðə 'welʃ 'hɪlz/	
Dylan's accumulated wealth allowed him to live a life of luxury and leisure. /'dɪlənz ə'kjʊ:mjələɪtɪd 'welθ ə'laʊd ɪm tə 'lɪv ə 'laɪf əv 'lʌkʃəri ən 'leɪzə/	/əv 'lʌkʃəri ən 'leɪzə/ → /ə' lʌkʃəri/əv' leɪzə/

Lesson 17: /ʃ/, /ʒ/, /tʃ/, /dʒ/

[ʃ], [ʒ] – передньоязичні альвеолярно-палатальні щілинні приголосні.

Як вимовляти:

Кінчик і передня частина язика піднімаються до ділянки відразу за альвеолами, утворюючи щілину між піднебінням та язиком. Краї язика спираються на верхні зуби, через що центром язика утворюється западинка. Губи можуть бути заокруглені.

Де зустрічаються:

/ʃ/

<sh> ship, sushi, cash

<ti> station, portion, education

<ch> machine, brochure, chef, champagne

<su> sure, insure

<ssu> assure, pressure

<ci> special, precious

<si> + consonant, e.g. controversial, compulsion, passion, expansion

<sci> conscious, conscience

<x> = /kʃ/ anxious, obnoxious, luxury

Інші випадки:

ocean

/ʒ/

<si>+vowel, e.g. confusion, decision, collision, occasion

<su> pleasure, casual, usual

<g(+e/i)> genre, courgette, regime, prestige

<zu> seizure

Track 96. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова, фрази та речення. Кілька разів запишіть себе на диктофон і порівняйте запис з аудіо.*

Словосполучення

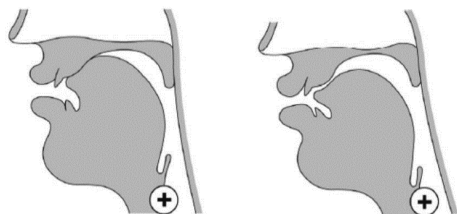
malicious pleasure /mə'liʃəs 'plezə/	
a national treasure / 'næʃnl, 'trezə/	
an unusual shape /ən ən 'ju:ʒuəl 'ʃeɪp/	
a foolish delusion /ə 'fu:lɪʃ dɪ'lu:ʒn/	/fu:lɪʃ/ - foolish (на відміну від fool) звучить зі світлим /l/ (оскільки /l/ вже не кінцевий, за ним йде голосний) і зі звичайним, світлим варіантом /u:/ (оскільки темний /l/ перетворився на світлий)
a rash decision /ə 'ræʃ dɪ'sɪʒn/	
a special occasion /ə 'speʃl ə'keɪʒn/	

Фрази

We took exception to his wishy-washy positions on this contentious issue. / wi 'tʊk ɪk'sepʃn tu ɪz 'wɪʃɪwɒʃɪ pə'zɪʃnz ɒn ðɪs kən'tenʃəs 'ɪʃu: /	
The Caucasian patient was rushed to casualty. /ðə kə:'keɪʒn 'peɪʃnt wəz 'rʌʃt tə 'kæʒltɪ/	/'rʌʃt tə/ → /'rʌʃ tə/
Work's an unwelcome intrusion on my leisure time. /'wɜ:ks ən ən'welkəm ɪn'tru:ʒn ɒn maɪ 'leɪzə 'taɪm/	
The conclusion is that education and working conditions are crucial. /ðə kən'klu:ʒn ɪz ðət 'edʒu'keɪʃn ən 'wɜ:km kən'dɪʃnz ə 'kru:ʃl/	

/tʃ/ /dʒ/

[tʃ],[dʒ] – передньоязичні альвеолярно-палатальні смичні африкати, тобто складні приголосні звуки, перший компонент яких – вибуховий звук [t] або [d], а другий – фрикативний [ʃ] або [ʒ].

Як вимовляти:

1 крок (ліворуч): кінчик і передня частина язика притискаються до альвеол і передньої частини піднебіння, краї язика притискаються до верхніх бокових зубів. Губи округлені та трохи витягнуті.

2 крок (праворуч): поступово розмикаємо перешкоду, трохи відриваючи язик від піднебіння. Губи округлені та трохи витягнуті.

Де зустрічаються:

/tʃ/

<ch> child, achieve, teacher, touch

<tch> catch, watch, kitchen

<ti> congestion, exhaustion, question, suggestion

<tu> following a stressed syllable, e.g. century, future, mutual, статуя.

Nowadays, also stressed syllable-initially, e.g. tube, tutor, Tuesday. Unusual spellings cello, concerto, Czech

/dʒ/

<j> jam, joke

<g> + <e/i/y> gentle, ginger, gym, suggest, danger, logic, apology, rage

<dg> budget, edge

<di, dj> soldier, adjourn, adjust

<du> gradual, procedure; also produce, duke

<gg> suggest(ion), exaggerate, exaggeration

Інші випадки: margarine

Track 97. *Послухайте аудіо та потренуйтеся читати слова, фрази та речення. Кілька разів запишіть себе на диктофон і порівняйте запис з аудіо.*

Слова

choke/joke /tʃəʊk/dʒəʊk/	
chore/jaw /tʃɔ:/dʒɔ:/	
chunk/junk /tʃʌŋk/dʒʌŋk/	
rich/ridge /rɪtʃ/ridʒ/	
search/surge /sɜ:tʃ/ sɜ:dʒ/	

Словосполучення

a major change /ə 'meɪdʒə 'tʃeɪndʒ/	
a digital watch /ə 'dɪdʒɪtl 'wɒtʃ/	
a gentle touch /ə 'dʒentl 'tʌtʃ/	
a challenging question /ə 'tʃælɪndʒɪŋ 'kwɛstʃən/	
capture the imagination /'kæptʃə ði i'mædʒɪ'neɪʃn/	/ði i'mædʒɪ'neɪʃn/ → /ði /j/ i'mædʒɪ'neɪʃn/

Фрази

We checked in our luggage and then trudged to the departure lounge. /wi 'tʃekt 'ɪn ɑ: 'lʌɡɪdʒ ən ðen 'trʌdʒd tə ðə dɪ'pɑ: tʃə 'laʊndʒ/	our = /ɑ:/ → /ɪnɑ: 'lʌɡɪdʒ/ /ən ðen/ → /ən nen/ /'trʌdʒd tə/ → /'trʌdʒ tə/
Jeff was a branch manager for a regional furniture chain. /'dʒef wəz ə 'brɑ:ntʃ 'mænɪdʒə fə'r ə 'ri:dʒənl, 'fɜ:nɪtʃə 'tʃeɪn/	/fə'r ə/ → /frə'ri:dʒənl/
Jim wouldn't budge an inch until Charlie had apologised. /'dʒɪm 'wʊdn't 'bʌdʒ ən 'ɪntʃ ʌn'tɪl 'tʃɑ:lɪd ə'pɒlədʒaɪzd/	/'wʊdn't 'bʌdʒ/ → /'wʊdn 'bʌdʒ/ Charlie had = /tʃɑ:lɪd/. Had майже завжди звучить як /d/ та приєднується до попереднього слова.
Joe indulged in chicken and spinach sandwich while Gina munched on juicy sumptuous cherries. /'dʒəʊ ɪn 'dʌlɪdʒd ɪn ə 'tʃɪkɪn ən 'spɪnɪdʒ 'sænwɪdʒ waɪl 'dʒɪ:nə 'mʌntʃt ɒn ðə 'tʒu:si 'sʌmpʃuəs 'tʃerɪz/	/'sʌmpʃuəs/ → /'sʌmtʃuəs/

ДОДАТКИ

Фонетичні явища

1. Палаталізація (Palatalization), або пом'якшення приголосних, виникає під впливом наступних за ними голосних переднього ряду. Палаталізація створюється підняттям середньої частини язика до піднебіння під час вимовляння приголосних. В англійській мові більшість приголосних вимовляються без палаталізації, тобто твердо. Під час вимовляння англійського приголосного середня частина язика повинна бути опущена, лише після закінчення його вимовляння слід переходити до наступного голосного звуку.

2. Позиційна довгота голосних (Positional Length of Vowels). Довгота голосних (як коротких, так і довгих) знаходиться в залежності від позиції в слові. Наголошені голосні є найбільш довгими в кінцевій позиції, дещо коротшими перед дзвінкими приголосними і найбільш короткими перед глухими приголосними (наприклад, [si:-si:d-si:t]).

3. Твердий приступ (Glottal Stop) - затримка початку коливання голосових зв'язок при артикуляції початкового голосного.

4. Латеральний вибух (Lateral Plosion) - це фонетичне явище, при якому сонант [l] з попередніми вибуховими альвеолярними приголосними [t] і [d] вимовляється разом. Не слід відривати кінчик язика від альвеол; сполучення [tl], [dl] слід вимовляти з боковим, а не альвеолярним вибухом, не повинно бути голосного призвука між ними. Вибух альвеолярного приголосного відбувається в процесі вимовляння наступного сонанту [l].

5. Носовий вибух (Nasal plosion) - це фонетичне явище, при якому сполучення вибухових альвеолярних приголосних [t], [d] з наступними носовими сонантами [n], [m] вимовляється разом. Вибух альвеолярного приголосного відбувається в процесі вимовляння наступного сонанту [n] або [m]. У сполученнях [tn], [dn] не повинно бути голосного призвука. Наприклад: garden [ga:dn], а не [ga:dən]. Ці сполучення є складотворними.

6. Втрата вибуху (Loss of Plosion), [b], [t], [d], [g], [k] втрачають вибух, якщо за ними слідує інший смичний приголосний або аффрикат [tʃ], [dʒ]. Так, наприклад, [k] втрачає вибух в поєднанні з подальшим [g] в словосполученні [də 'da:k _ga:dn].

7.Редукція (Reduction). Тривалість голосних в ненаголошених службових словах і займенниках скорочується. Відбувається так звана кількісна та якісна редукція. Наприклад: [a: - a· - ə]. Форми службових слів і займенників з нередукованим голосним називаються сильними, форми з редукованим голосним називаються слабкими.

8.Втрата аспірації (Loss of Aspiration) - фонетичне явище, при якому глухі вибухові приголосні [p, t, k] втрачають аспірацію в позиції після приголосного [s]. Наприклад: spot [spɒt].

9.Сполучний г. Якщо за словом, що закінчується на приголосну літеру г, слідує слово, що починається з голосної літери, то на стику слів звучить приголосний [г], який носить назву «сполучного г» (linking г). Якщо ці слова розділені паузою, то сполучний г зникає.

EXAMPLES OF THE PHONOLOGICAL ANALYSIS OF A SENTENCE

I 'think it's 'going to ,rain.

According to its communicative type this is a statement. I would suggest using the Low Fall as a final tone here (I suggest pronouncing it with the Low Fall as a final tone). Together with the Descending Falling Scale (Combined with the Descending Falling Scale) it will make the speaker sound serious, calm (weighty, considered).

(Now about the peculiarities which may present interest here.) As to the peculiarities of this sentence, there is a parenthesis at the beginning of it. In this case the parenthesis is stressed, but doesn't form a separate sense-group.

So this sentence consists of 1 sense-group. The intonation pattern of it is the following: Low Pre-Head, Descending Falling Scale and Low Fall. The unstressed syllable of the Low Pre-Head is pronounced on the lowest note, the first stressed syllable of the Descending Falling Scale is said on a rather high level, the unstressed syllable following it is pronounced on the same level. The second stressed syllable and the following unstressed ones are said on a slightly lower note. The nucleus starts on the medium level and falls to the lowest note.

'Are you ,free tonight?

According to its communicative type this is a general question. I would suggest using the Low Rise as a final tone here (I suggest pronouncing it with the Low Rise as a final tone). Together with the High Head (Combined with the High Head) it will make the speaker sound interested.

(Now about the peculiarities which may present interest here.) As to the peculiarities of this sentence, there is an adverbial modifier of time at the end of it. In this case the adverbial modifier isn't stressed, forms the tail and continues the melody of the previous sense-group.

So this sentence consists of 1 sense-group. The intonation pattern of it is the following: High Head and Low Rise. The first stressed syllable of the High Head is said on a rather high level, the unstressed syllable following it is pronounced on the same level. The nucleus is said on the lowest note and the unstressed syllables of the tail rise gradually to the medium level.

PHONOLOGICAL ANALYSIS OF A TEXT

1. In this text (passage) I've come across the following phonetic phenomena:

1. Loss of plosion:
2. Loss of aspiration of p, t, k after s:
3. Nasal plosion:
4. Lateral plosion:
5. Linking "r":
6. Assimilation (progressive, regressive, reciprocal):
7. Partial devoicing of sonants after voiceless consonants:
8. Joint pronunciation of sonants with preceding voiced consonant:
9. Reduction of quality/quantity:

2. On the suprasegmental level this text (passage) contains the following phenomena:

1. A direct address:
2. A parenthesis (a parenthetical word "please"):
3. The author's words:
4. An adverbial phrase:
5. Enumeration:
6. An apposition:

3. According to its communicative type the sentence under analysis is ... (give the phonological analysis of this sentence).

ЛІТЕРАТУРА

1. Ashton Helen, Shepherd Sarah. *Work on your accent*. Collins, 2020. 202p.
2. Ashby, Patricia. *Speech Sounds*. London: Routledge, 2005. 121p.
3. Collins Beverly, Mees Inger and Carley Paul. *Practical English Phonetics and Phonology: A Resource Book for Students*. 4th edition. London: Routledge. 2019.
4. Cruttenden Alan. *Gimson's Pronunciation of English*. 8th edition. London: Routledge. 2014. 410p.
5. James Linda, Smith Olga. *Get rid of your accent: for beginners*. BaTCS Global, 2018. 143p.
6. Lindsey Geoff. *English After RP: Standard British Pronunciation Today*. London: Palgrave Macmillan. 2019. 169p.
7. O'Connor J.D. *Phonetics*. Harmondsworth: Penguin. 1973. 320p.
8. Roach Peter. *English Phonetics and Phonology*. 4th edition. Cambridge: CUP . 2009. 231p.
9. Roach Peter, Setter Jane, Esling John. (eds.) *English Pronouncing Dictionary*. 18th edition. Cambridge: CUP. 2011. 614p.
10. Sharpe E., Rowles J.H. *How to do standard English accents*. Oberon books, 2015. 240p.
11. VSCEP 2023 handout, University College London. 2023. 84p.
12. Wells, J.C. *English Intonation: an introduction*. Cambridge: CUP. 2006. 276p.

Навчальне видання

**Матієнко-Сільницька Анна Валеріївна,
Грігорян Анна Ігорівна**

**ПЕРША ІНОЗЕМНА МОВА (АНГЛІЙСЬКА).
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ПРАКТИЧНА
ФОНЕТИКА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ:
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК**

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

В авторській редакції

Г Е Л Ь В Е Т И К А
ВИДАВНИЧИЙ ДІМ
WWW.HELVETICA.UA

Підписано до друку 08.12.2023 р. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times. Цифровий друк.
Ум. друк. арк. 8,35. Тираж 50. Замовлення № 1223-094.
Віддруковано з готового оригінал-макета.

Видавництво і друкарня – Видавничий дім «Гельветика»
65101, Україна, м. Одеса, вул. Інглезі, 6/1
Телефони: +38 (095) 934 48 28, +38 (097) 723 06 08
E-mail: mailbox@helvetica.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 7623 від 22.06.2022 р.